

NARODNE NOVINE

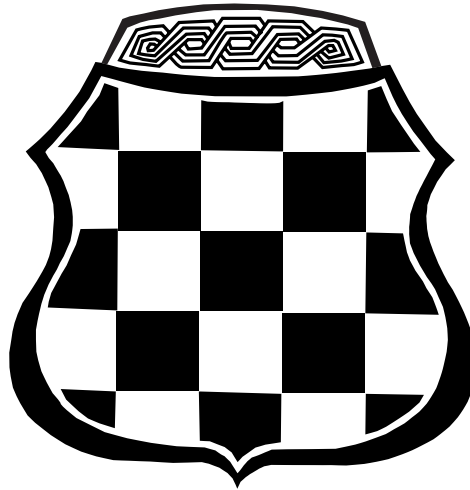
HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Službeno glasilo

GODIŠTE XXII

BROJ 3

LIVNO, 2. OŽUJKA 2017. godine

PREGLED SADRŽAJA

USTAVNI SUD FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE VIJEĆE ZA ZAŠTITU VITALNIH ODNOSA

101. PRESUDA broj: U-30/16 od 3. veljače 2017. godine	118
102. PRESUDA broj: U-31/16 od 3. veljače 2017. godine	141
103. PRESUDA broj: U-29/16 od 3. veljače 2017. godine	168

USTAVNI SUD FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE VIJEĆE ZA ZAŠTITU VITALNIH ODNOSA

Vijeće za zaštitu vitalnih interesa Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine odlučujući o zahtjevu Kluba bošnjačkih poslanika i Kluba srpskih poslanika u Skupštini Kantona 10 za utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa u vezi sa Prijedlogom Odluke o imenovanju Sekretara Skupštine Kantona 10, na osnovu Amandmana XXXVII, XXXVIII i LXXX na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, nakon javne rasprave, na sjednici održanoj dana 03.02.2017. godine, donijelo je

PRESUDU

Prijedlogom Odluke o imenovanju Sekretara Skupštine Kantona 10 povrjeđuje se vitalni nacionalni interes srpskog i bošnjačkog naroda.

Presudu objaviti u „Službenim novinama Federacije BiH“ i „Narodnim novinama Kantona 10“.

Obrazloženje

1. Podnosilac i predmet zahtjeva

Predsjedavajući Skupštine Kantona 10 aktom broj: 01-01/1-49-100/16 od 05.12.2016. godine, koji je zaprimljen u Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine dana 08.12.2016. godine, dostavio je Vijeću za zaštitu vitalnih interesa Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vijeće) obavijest o pokretanju postupka utvrđivanja vitalnog nacionalnog interesa Kluba bošnjačkih i Kluba srpskih zastupnika u Skupštini Kantona 10 ističući da su navedeni klubovi naroda na sjednici Skupštine održanoj dana 01.12.2016. godine pokrenuli pitanje vitalnog nacionalnog interesa u odnosu na Prijedlog Odluke o imenovanju Sekretara Skupštine Kantona 10 koji je razmatran pod tačkom 2. dnevnog reda (u daljem tekstu: Prijedlog Odluke).

2. Stranke u postupku

Stranke u postupku u ovom predmetu, u skladu sa članom 9. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 6/95 i 37/03) su: Klub hrvatskih poslanika, Klub bošnjačkih poslanika i Klub srpskih poslanika.

3. Bitni navodi zahtjeva

Uz obavijest Predsjedavajućeg Skupštine Kantona 10 u skladu sa članom 43. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine, nisu navedene činjenice na kojima se zasniva zahtjev za utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa. Međutim, uz obavijest je pored kompletne dokumentacije koja se odnosi na provođenje procedure za izbor sekretara Skupštine Kantona 10 dostavljen i Zapisnik sa 17. sjednice Skupštine Kantona 10 održane 01.12.2016. godine, te Izvod iz zapisnika sa navedene sjednice Skupštine koji se

odnosi na drugu tačku dnevnog reda i to Prijedlog Odluke o imenovanju Sekretara Skupštine Kantona 10. Iz navedenih zapisnika je vidljivo da je nakon rasprave o navedenoj tački dnevnog reda, Prijedlog Odluke stavljen na glasanje u cjelini i da je za prijedlog Odluke glasalo 13 poslanika, četiri su bila suzdržana, a pet je bilo protiv. Nakon izražene sumnje jednog poslanika u rezultate glasanja, glasanje je obavljeno pojedinačno, nakon čega je konstatovano da je Prijedlog Odluke donesen sa 13 glasova „za“.

Nakon glasanja poslanika u cjelini za spomenutu odluku, prešlo se na glasanje po klubovima. Iz zapisnika je vidljivo, da predmetna odluka u sva tri kluba konstitutivnih naroda nije dobila potrebnu većinu, te je iz tih razloga upućena Vijeću sa zahtjevom da Vijeće donese konačnu odluku o tome, da li Prijedlog Odluke spada u listu vitalnih nacionalnih interesa i da li povrjeđuje vitalni nacionalni interes srpskog i bošnjačkog naroda.

Vijeću je aktom broj: 01-01-49-100-3/16 od 28.12.2016. godine dostavljeno Izjašnjenje Predsjedavajućeg Skupštine Kantona 10 i Mišljenje Komisije za Ustav i Poslovnik Skupštine, broj: 01-03/1-49-9-3/16 od 21.12.2016. godine, koji je u Vijeće zaprimljen 29.12.2016. godine. U Izjašnjenju je navedeno da je provedena zakonita procedura oko popune upražnjenog radnog mjesta Sekretara Skupštine od strane Agencije za državnu službu, a Odbor državne službe za žalbe Federacije Bosne i Hercegovine rješavao je po prigovoru, pa iz tih razloga smatra da donošenje Odluke o izboru Sekretara Skupštine ne može biti pitanje vitalnog nacionalnog interesa.

Kad je u pitanju Mišljenje dostavljeno od strane Komisije za Ustav i Poslovnik u istom je navedeno da postupak za utvrđivanje vitalnog nacionalnog interesa nije pokrenut na način kako je to propisano Poslovníkom o radu Skupštine Kantona 10 („Narodne novine Kantona 10“, br.: 8/03, 14/03, 1/04, 6/05, 11/06 i 5/08). Prema istom mišljenju, odredbom člana 62. Poslovníka propisano je da, ako samo predsjedavajući ili jedan od njegovih zamjenika tvrdi da neki zakon, propisi ili drug akt spada u listu vitalnih nacionalnih interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba može proglasiti da je riječ o pitanju sa liste vitalnih nacionalnih interesa. Iz navedene odredbe prema Mišljenju Komisije proizilazi, da je uslov za glasanje u klubu potrebna podrška od strane zamjenika iz

reda kluba naroda u kojem se glasa. U konkretnom slučaju zamjenik predsjedavajućeg Skupštine iz reda srpskog naroda smatra da Odluka o imenovanju Sekretara Skupštine ne predstavlja pitanje vitalnog nacionalnog interesa za srpski narod.

U dopuni obavijesti za pokretanje postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa od 03.01.2017. godine koji je dostavljen od strane Kluba bošnjačkih poslanika i Kluba srpskih poslanika koji su identičnog sadržaja, navodi se da se Prijedlog Odluke našao na dnevnom redu Skupštine Kantona 10 održane dana 01.12.2016. godine, a da prethodno nije prošao proceduru koja je propisana Poslovníkom Skupštine odnosno radnih tijela čiji sastav oslikava nacionalnu strukturu kantona, tako da članovi Komisije za izbor i imenovanja iz reda bošnjačkog naroda i reda srpskog naroda nisu bili u mogućnosti da učestvuju u Odluci kojom se od Agencije za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine traži raspisivanje konkursa za izbor Sekretara Skupštine. Također ističu da nisu učestvovali u predlaganju sporne odluke kroz Komisiju za izbor i imenovanje, i da im je to bilo onemogućeno samovoljom pojedinaca. Iz navedenih razloga smatraju da su kao Bošnjaci i Srbi bili isključeni iz izbora Sekretara Skupštine Kantona 10, što opravdava njihove sumnje da izbor sekretara može biti štetan po interese bošnjačkog i srpskog naroda, iz razloga što bi izbor i procedura izbora sekretara morala oslikavati ravnopravnost svih naroda u ovom kantonu. Naglašavaju da u postupku donošenja Prijedloga Odluke nisu učestvovala nadležna radna tijela, što se može vidjeti iz dokumentacije koja je dostavljena uz obavijest Predsjedavajućeg Skupštine Kantona 10, pa iz tih razloga predlažu da Vijeće uzme u razmatranje njihov zahtjev i Prijedlog Odluke proglasi štetnim po vitalni nacionalni interes Bošnjaka i Srba.

4. Postupak odlučivanja o prihvatljivosti zahtjeva

Na sjednici Vijeća održanoj dana 11.01.2017. godine Vijeće je donijelo Rješenje broj: U-30/16 kojim je konstatovano, da su zahtjevi Kluba bošnjačkih i Kluba srpskih poslanika u Skupštini Kantona 10 za utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa konstitutivnog bošnjačkog i srpskog naroda u postupku usvajanja Prijedloga Odluke, prihvatljivi za odlučivanje.

5. Bitni navodi odgovora na zahtjev

Vijeće je u skladu sa članom 16. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine aktom broj: U-30/16 od 11.01.2017. godine zatražilo od Kluba hrvatskih poslanika da dostavi odgovor na navode iz zahtjeva.

U Odgovoru na zahtjev koji je Vijeću dostavio Klub hrvatskih poslanika podneskom broj: 01-03-H-49-75.16/16 od 19.01.2017. godine se navodi da Klub hrvatskih poslanika u Skupštini Kantona 10 smatra da zahtjev za zaštitu vitalnih nacionalnih interesa srpskog i bošnjačkog naroda u postupku usvajanja Prijedloga Odluke nije osnovan. Ističu da u zahtjevu nisu navedeni činjenični i pravni razlozi za pokretanje vitalnog nacionalnog interesa klubova srpskih i bošnjačkih poslanika, niti su ti navodi potkrijepljeni zakonskim odredbama. U konkretnom slučaju, procedura javnog konkursa provedena je u skladu sa odredbama Zakona o državnim službenicima i namještenicima u tijelima državne službe u Kantonu 10, i da Prijedlog Odluke ne može biti pitanje vitalnog nacionalnog interesa niti jednog konstitutivnog naroda ni građana ovog kantona. Isto tako je navedeno, da je data mogućnost da se na javni konkurs prijave svi koji ispunjavaju zakonom propisane uslove, a predlaganje konkursa nije doneseno ishitreno, budući da su građani ovog kantona i svi poslanici bili upoznati sa činjenicom da Skupština kantona nema sekretara. Prema navodima iz odgovora na zahtjev, nisu tačne tvrdnje iz zahtjeva da su Bošnjaci i Srbi bili isključeni iz procedure imenovanja sekretara, jer su isti zastupljeni u Agenciji za državnu službu ovog kantona i Federacije Bosne i Hercegovine. Naglašavaju, da su upravo Bošnjaci potpisali Mišljenje Agencije da su ispunjeni uslovi za postavljanje prvorangiranog kandidata. Također se u odgovoru navodi, da su tri Ombudsmana Bosne i Hercegovine, kao predstavnici konstitutivnih naroda potpisali obavijest da je došlo do kršenja ljudskih prava kandidata i dali preporuku da se procedura imenovanja Sekretara Skupštine Kantona 10 nastavi. Iz navedenih razloga Klub hrvatskih poslanika smatra da Prijedlogom Odluke nisu povrijeđene odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

6. Sjednica Vijeća sa javnom raspravom

Vijeće je odlučilo da se sjednica Vijeća sa javnom raspravom održi dana 01.02.2017. godine.

Na javnoj raspravi punomoćnici Kluba bošnjačkih i Kluba srpskih poslanika su u cijelosti ostali kod

navoda iz zahtjeva i naglasili da je vitalni nacionalni interes bošnjačkog i srpskog naroda povrijeđen iz razloga što su u postupku imenovanja Sekretara Skupštine prekršene poslovničke procedure koje se odnose na izbor i imenovanje, i to na način da im nije bilo omogućeno da na jednakopravan način odlučuju sa hrvatskim narodom. Također su naglasili da im nije bitno koje je nacionalnosti kandidat za sekretara, već činjenica da jednakopravno odlučuju bez obzira na ishod glasanja.

Punomoćnici Kluba hrvatskih poslanika su na javnoj raspravi također ostali kod svih navoda iz odgovora na zahtjev i naglasili da pitanje izbora Sekretara Skupštine ne spada u vitalni nacionalni interes, jer se izbor i imenovanje Sekretara vrši u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima u tijelima državne službe Kantona 10 koji je objavljen u „Narodnim novinama Kantona 10“, broj: 1/14 (u daljem tekstu: Zakon o državnim službenicima i namještenicima).

7. Relevantno pravo

A. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Amandman XXXVII

Definicija vitalnog interesa

„Vitalni nacionalni interesi konstitutivnih naroda su definisani na sljedeći način:

- ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti;
- identitet jednog konstitutivnog naroda;
- ustavni amandmani;
- organizacija organa javne vlasti;
- jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka;
- obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno naslijeđe;
- teritorijalna organizacija;
- sistem javnog informisanja

i druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa, ukoliko tako smatra 2/3 jednog od klubova delegata konstitutivnih naroda u Domu naroda.

Ovim amandmanom iza člana IV.A.4.17. dodaje se naslov pod 5. i novi član 17a. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.“

Amandman XXXVIII

Parlamentarna procedura za zaštitu vitalnih

interesa

„(1) Zakoni ili drugi propisi ili akti koji se podnesu Predstavničkom domu u Federaciji Bosne i Hercegovine, također se usvajaju u Domu naroda Federacije Bosne i Hercegovine.

(2) U Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine osniva se Vijeće za zaštitu vitalnih interesa, kako bi odlučivalo o pitanjima vitalnog interesa, prema proceduri u skladu sa ovim ustavom. Ovo vijeće razmatra sva pitanja koja su od vitalnog interesa.

(3) Vijeće za zaštitu vitalnog interesa sastoji se od sedam članova, dva iz svakog konstitutivnog naroda, i jedan član iz reda ostalih. Sudije bira Predstavnički dom i Dom naroda.

Ovim amandmanom iza novog člana IV.A.5.17a. dodaje se novi naslov pod 6. i novi član 17b“.

Amandman LXXX

Iza člana V.2.7. dodaje se novi naslov i članovi V.2.7a) i b) koji glase:

Mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa

Član V.2.7a

1) Lista vitalnih nacionalnih interesa koji se štite u kantonima identična je listi sadržanoj u članu IV.5.17a ovog Ustava. Klubovi iz člana IV.5.17a ovog Ustava su u kantonima klubovi delegata formirani u skladu sa članom V.2.7. stav 2. ovog Ustava.

2) Ako više od jednog predsjedavajućeg ili zamjenika predsjedavajućeg zakonodavnog tijela kantona tvrde da neki zakon spada u listu vitalnih interesa utvrđenih u članu IV.5.17a ovog Ustava za usvajanje takvog zakona potrebna je većina glasova unutar svakog od klubova konstitutivnih naroda zastupljenih u datoj skupštini kantona.

3) Predsjedavajući i zamjenici predsjedavajućeg zakonodavnog tijela kantona dužni su da u roku od sedam dana odluče da li neki od zakona, propisa ili akata potpada pod listu iz stava 2. ovog člana.

4) Ako samo jedan predsjedavajućeg ili zamjenik predsjedavajućeg tvrdi da zakon, propis ili akt potpada pod listu vitalnih interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba jednog od konstitutivnih naroda datog zakonodavnog tijela može proglasiti da je riječ o pitanju s liste vitalnih nacionalnih interesa.”

Član V.2.7b

„(1) U slučaju da dvotrećinska većina jednog od klubova konstitutivnih naroda u skupštini kantona odluči da se neki zakon, propis ili akt odnosi na vitalni nacionalni interes, za usvajanje takvog zakona, propisa ili akta potrebna je većina glasova unutar svakog kluba konstitutivnih naroda zastupljenih u zakonodavnom tijelu kantona.

(2) Ako se većina iz stava 1. ovog člana ne može postići, pitanje se prosljeđuje Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine koji donosi konačnu odluku o tome da li se dati zakon, propis ili akt odnosi na vitalni interes konstitutivnog naroda.

(3) Ustavni sud Federacije, u slučaju iz ovog člana, postupa na način predviđen u članu IV.6.18.a ovog Ustava.

(4) Ako Sud odluči da se radi o vitalnom interesu, zakon, propis ili akt smatra se neusvojenim te se dokument vraća predlagачu koji treba pokrenuti novu proceduru. U tom slučaju predlagач ne može podnijeti isti tekst zakona, propisa ili akta.

(5) U slučaju da Ustavni sud odluči da se ne radi o vitalnom interesu zakon, propis ili akt smatra se usvojenim/usvaja se prostom većinom glasova.”

B. Zakon o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH“, br.: 6/95 i 37/03)

Član 42b.

„Postupak odlučivanja vitalnih interesa jednog od konstitutivnih naroda zastupljenih u skupštini kantona u skladu sa Amandmanom LXXX na Ustav pokreće se na osnovu obavijesti ili zahtjeva predsjedavajućeg ili zamjenika predsjedavajućeg zakonodavnog tijela kantona da nije postignuta saglasnost većinom glasova unutar svakog kluba konstitutivnih naroda zastupljenih u zakonodavnom tijelu kantona.

U slučaju iz stava 1. ovog člana Vijeće postupa na način predviđen Amandmanom XL na Ustav“.

Član 43.

Obavijest odnosno zahtjev za utvrđivanje postojanja vitalnih interesa konstitutivnog naroda treba da sadrži odluku, odnosno pitanje koje se odnosi na vitalni interes konstitutivnog naroda,

okolnosti i činjenice na kojima se zasniva zahtjev za utvrđivanje postojanja vitalnih interesa, druge podatke i priloge od značaja za utvrđivanje vitalnih interesa.

C. Poslovnik Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH“, br.: 40/10 i 18/16)

Član 49.

Odlučivanje o vitalnim interesima konstitutivnih naroda

„Vijeće za zaštitu vitalnih interesa Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vijeće) odlučit će o prihvatljivosti u roku od sedam dana od dana prijema obavještenja, odnosno zahtjeva, ako su ispunjene procesne pretpostavke za odlučivanje o postojanju vitalnog nacionalnog interesa konstitutivnog naroda utvrđene u članu IV.A 4. 18. a. odnosno Amandmanu XL na Ustav, a posebno da li je zahtjev podnijela ovlašteno lice, da li je zahtjev podržala dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba konstitutivnog naroda, da li je obavljen Ustavom predviđeni postupak usaglašavanja između klubova konstitutivnih naroda, odnosno između Doma naroda i Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno da li su ispunjene i druge procesne pretpostavke za odlučivanje.

Ukoliko Vijeće odluči da zahtjev nije prihvatljiv, rješenje će dostaviti podnosiocu obavijesti, odnosno zahtjeva.

Kad Vijeće odluči da je zahtjev prihvatljiv, to će utvrditi rješenjem koje se ulaže u spis.

Vijeće može zatražiti od podnosioca da dopuni ili potpunije obrazloži zahtjev ili da dokumentira činjenice koje Vijeće smatra relevantnim za odlučivanje.

Prihvatljivi zahtjev se dostavlja na odgovor drugom klubu ili klubovima konstitutivnih naroda.

Dopune i odgovori iz st. 4. i 5. ovog člana dostavljaju se Vijeću u roku od osam dana. Vijeće će nastaviti postupak i u slučaju da ne dobije tražene dopune ili odgovore.

Vijeće, po pravilu, zakazuje javnu raspravu koja se ostvaruje u skladu sa Zakonom i ovim poslovnikom.

Odluku o meritumu Vijeće donosi u roku od trideset dana od dana prijema obavijesti, odnosno zahtjeva.

Odluka se objavljuje u "Službenim novinama Federacije BiH" i u službenom glasilu kantona iz kojeg je upućena obavijest, odnosno zahtjev.

Odredbe ovog poslovnika o pravno-tehničkoj obradi odluka Suda shodno se primjenjuju i na rješenja i odluke Vijeća.

D) Zakon o državnim službenicima i namještenicima u tijelima državne službe u Kantonu 10 („Narodne novine Kantona 10“, broj: 1/14)

Član 34.

Javno oglašavanje

1. Ukoliko se upražnjeno radno mjesto u tijelu državne službe ne popuni internim oglasom, radno mjesto se popunjava putem javnog konkursa.

2. Javni konkurs priprema Agencija i objavljuje se u jednom dnevnom tisku koji se distribuira na širem teritoriju Bosne i Hercegovine, web stranici Vlade kantona, odnosno tijela državne službe koje se popunjava i na službenoj Internet stranici Agencije.

3. Tekst javnog konkursa sadrži:

- a) naziv upražnjenog radnog mjesta i broj izvršilaca,
- b) opće uslove iz člana 35. ovog Zakona
- c) posebne uslove utvrđene pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji,
- d) popis potrebnih dokumenata, rok i mjesto njihovog podnošenja
- e) opis poslova upražnjenog radnog mjesta koji se objavljuje samo na web stranici Vlade kantona i na Internet stranici Agencije

4. Prijava na javni konkurs podnosi se u roku od 8 (osam) dana od dana objave na web stranici Agencije.

5. Troškove objavljivanja i poništavanja javnog konkursa snosi tijelo državne službe za čije se potrebe provodi konkurs

6. Zahtjev za poništenje javnog konkursa, odnosno internog oglasa može se podnijeti najkasnije do isteka roka za podnošenje prijave na javni konkurs, odnosno oglas u slučaju ako u međuvremenu dođe do ukidanja oglašenog radnog mjesta ili je pokrenuta aktivnost na unutrašnjoj reorganizaciji ili ukidanju tijela državne službe.

E) Poslovnik Skupštine Kantona 10

(„Narodne novine Kantona 10“, br.: 8/03, 14/03, 1/04, 6/05, 11/06 i 5/08)

Član 24.

(1) Stalna radna tijela imaju obavezu razmatrati pitanja iz svoje nadležnosti koja su na dnevnom redu narednog zasjedanja Skupštine i o tome podnose izvještaj na skupštinskom zasjedanju.

(2) Stalna radna tijela razmatraju pitanja iz svoje nadležnosti po nalogu Skupštine ili po vlastitoj inicijativi

(3) Stalna radna tijela vode zapisnik o svojim sastancima

(4) Stalna radna tijela redovito izvještavaju Skupštinu o svom radu

Član 30.

(1) Stalna radna tijela rade u sjednicama

(2) Sjednice stalnih radnih tijela saziva i njima rukovodi predsjedavajući tijela, prema odredbama ovog Poslovnika i poslovnika radnih tijela.

(3) U slučaju spriječenosti predsjedavajućeg radnog tijela ili njegovog odbijanja da sazove sjednicu, sjednicu tijela može sazvati predsjedavajući Skupštine, zamjenik predsjedavajućeg Skupštine ili 1/3 članova radnog tijela.

(4) Na sjednicama se vodi zapisnik koji čini sastavni dio skupštinske arhive.

Član 31.

(1) Stalna radna tijela Skupštine su:

- a) Povjerenstvo/Komisija za izbor i imenovanje

Član 33.

(1) Povjerenstvo/Komisija za izbor i imenovanja:

a) razmatra pitanja vezana za izbor, imenovanja, potvrđivanja i razrješenja u nadležnosti Skupštine;

b) priprema prijedloge, obrazloženja i potrebnu dokumentaciju za izbor, imenovanje, potvrđivanje ili razrješenje svih lica nosilaca funkcija za čiji je izbor, imenovanje, potvrđivanje i razrješenje nadležne Skupštine;

c) prati primjenu propisanih procedura kod izbora, imenovanja, potvrđivanja i razrješenja u nadležnosti Skupštine;

d) vodi proces unutar skupštinskih dogovora vezanih za izbor, imenovanje, potvrđivanje ili razrješenje nosilaca funkcija u nadležnosti Skupštine; i

e) jednom godišnje podnosi Skupštini sumarno izvještaj o radu Komisije.

Član 224.

- (1) Skupština ima sekretara;
- (2) Sekretara imenuje Skupština na prijedlog Komisije za izbor i imenovanje,
- (3) Sekretar skupštine rukovodi radom Stručne službe Skupštine, odgovoran je za osiguranje uslova za rad Skupštine, Kolegija i radnih tijela Skupštine, sudjeluje u njihovu radu, brine se o realizaciji poslova i zadataka u vezi sa sjednicama;
- (4) Sekretar Skupštine priprema prijedlog za osiguranje sredstava za rad Skupštine i nalogodavac je za materijalno i finansijsko poslovanje Stručne službe Skupštine;
- (5) Sudjeluje u pripremi rješenja o materijalnim pravima zastupnika i članova radnih tijela Skupštine za administrativno-pravnu komisiju;
- (6) Sekretar Skupštine obavlja i druge poslove utvrđene ovim Poslovnikom, odnosno poslove koje mu povjeri Skupština ili predsjedavajući Skupštine.

8. Činjenično stanje i stav Vijeća

Nakon Ustavom provedenog postupka koji se odnosi na utvrđivanje postojanja, odnosno povrede vitalnog nacionalnog interesa i izvršenog uvida u dostavljenu obavijest za pokretanje tog postupka, obrazloženja i odgovora klubova konstitutivnih naroda u Skupštini Kantona 10, kao i drugih dokaza i priloga u spisu koji su od utjecaja za odlučenje, Vijeće je donijelo Odluku kao u izreci iz sljedećih razloga:

Analizom naprijed navedenoga Vijeće je, na sjednici održanoj dana 11.01.2017. godine utvrdilo da je mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa pokrenut od strane Kluba bošnjačkih i Kluba srpskih poslanika u Skupštini Kantona 10 u postupku usvajanja Prijedloga Odluke na 17. sjednici Skupštine Kantona 10 održanoj 01.12.2016. godine, te da je provedena procedura izjašnjavanja po klubovima naroda, pri čemu nije postignuta potrebna većina. Predsjedavajući Skupštine ovog kantona dostavio je Vijeću obavijest o zahtjevima navedenih klubova za pokretanje postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa u skladu sa ustavnim određenjima i članom 42.b. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine. Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja Vijeće je donijelo Rješenje broj: U-30/16 od 11.01.2017. godine kojim je utvrđeno, da su zahtjevi Kluba bošnjačkih poslanika i Kluba srpskih poslanika u Skupštini Kantona 10 za utvrđivanje vitalnog

nacionalnog interesa konstitutivnog bošnjačkog i srpskog naroda u postupku predlaganja na Dnevni red 17. sjednice Skupštine Kantona 10 Prijedloga Odluke, prihvatljivi za odlučivanje, iz razloga što su ispunjene sve procesne pretpostavke.

Na javnoj raspravi održanoj dana 01.02.2017. godine, punomoćnici Kluba bošnjačkih i Kluba srpskih poslanika u cijelosti su ostali kod navoda iz zahtjeva i posebno naglasili da je vitalni nacionalni interes bošnjačkog i srpskog naroda povrijeđen iz razloga što su u postupku imenovanja Sekretara Skupštine Kantona 10 prekršene poslovničke procedure koje se odnose na proceduru izbora i to na način, da im nije bilo omogućeno da na jednakopravan način odlučuju sa hrvatskim narodom kako je to propisano Poslovnikom. Procedura predlaganja, izbora i potvrđivanja odnosi se na rad stalnih radnih tijela Skupštine, a u konkretnom slučaju Komisije za izbor i imenovanje. Također su istakli, da im nije bitno koje je nacionalnosti lice koje treba da se predloži, ali je bitno, da jednakopravno odlučuju u svim procedurama kod donošenja odluka bez obzira na ishod glasanja, dok su predstavnici Kluba hrvatskih poslanika naglasili, da pitanje izbora Sekretara Skupštine ne spada u pitanja vitalnog nacionalnog interesa i da je kompletna procedura popune ovog radnog mjesta, izvršena u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima.

Uvidom u sva naprijed spomenuta akta kao i navode predstavnika Kluba bošnjačkih i Kluba srpskih poslanika iznesene na javnoj raspravi, utvrđeno je da je Skupština Kantona 10 na osnovu ustavnih određenja na sjednici održanoj 24.7.2003. godine donijela Poslovnik Skupštine Kantona 10 koji je objavljen u „Narodnim novinama Kantona 10“, br. : 8/03, 14/03, 1/4, 6/05, 11/06 i 5/08 (u daljem tekstu: Poslovnik) kojim se uređuje način rada Skupštine, dužnosti i prava poslanika, izbori i imenovanja kao i druga pitanja koja su od značaja za rad. Tako je Poslovnikom propisano, da se u Skupštini osnivaju tri kluba konstitutivnih naroda (Klub hrvatskih poslanika, Klub bošnjačkih poslanika i Klub srpskih poslanika), te da se u svrhu unaprjeđenja učinkovitosti rada Skupštine osnivaju stalna i povremena tijela. Prema istom Poslovniku stalno radno tijelo je i Komisija za izbor i imenovanje koje je prema članu 33. nadležno da razmatra pitanja vezana za izbor, imenovanja, potvrđivanja i razrješenja koja su u nadležnosti Skupštine Kantona 10. Način rada Komisije također je propisan

Poslovníkom i to na način da stalna radna tijela saziva i njima rukovodi predsjedavajući i da o svom radu vode zapisnike. Nesporno je da su članovi Komisije pripadnici sva tri konstitutivna naroda u Kantonu 10.

U proceduri koja je provedena, inicijativu za popunu upražnjenog radnog mjesta Sekretara Skupštine pokrenuo je Predsjednik Komisije samoinicijativno, bez članova Komisije, gdje se pored hrvatskog nalaze i predstavnici srpskih i bošnjačkih poslanika. Samostalno pokretanje inicijative za popunu upražnjenog radnog mjesta Sekretara samo po sebi, u konkretnom slučaju, a imajući u vidu nespornu činjenicu dvoipogodišnje nepopunjenosti te važne funkcije za rad Skupštine, ne bi, bez drugih utvrđenih elemenata, predstavljalo povredu vitalnih nacionalnih interesa bez obzira na imperativ, da se poslovnik jednog parlamentarnog tijela, kao što je Skupština Kantona 10, ima i mora ispoštovati u cijelosti. Naime, u više navrata je u odlukama Ustavnog suda Federacije, a relevantno i za stav Vijeća, naglašen poseban odnos poslovnika sa Ustavom i značaj tog akta koji razrađuje ustavne norme o vršenju vlasti.

Nadalje, prijedlog za uvrštavanje na Dnevni red 17. sjednice Skupštine Prijedloga Odluke o imenovanju Sekretara Skupštine Kantona 10 pokrenut je suprotno odredbama Poslovnika. Naime, odredbom člana 224. Poslovnika propisano je da Sekretara imenuje Skupština na prijedlog Komisije za izbor i imenovanje. Nesporno je, da ne postoji nedvosmislen i jasan prijedlog nadležne komisije koji bi omogućio da se dalje, u skladu sa Poslovníkom, Skupština Kantona 10 izjasni i imenuje konkretno predloženo lice na to radno mjesto. Kompletan tok postupka je u ovom slučaju, a što nije demantirao Klub hrvatskih poslanika, protekao na način da se nadležna komisija u proceduri izbora Sekretara sastala jedanput i to prijedlogom i zaključkom da se izborna procedura poništi. Slijedeći akt je Zaključak Komisije broj: 01-03/2-49-12.5/16 od 16.11.2016. godine upućen u odnosu na Mišljenje zakonodavno-pravne komisije o postupku izbora, koji je, očigledno pogrešno interpretiran i suprotno jasnoj poslovničkoj odredbi tretiran kao stav Komisije da se izabere konkretno lice za Sekretara, iako takav prijedlog, kao obavezan sastavni dio procedure izbora Sekretara nije dostavljen Skupštini Kantona 10.

Nesporna je činjenica da je Skupština Kantona 10

sastavljena od legitimno i legalno izabranih predstavnika konstitutivnih naroda, a da u sastavu participira ukupno pet predstavnika iz dva konstitutivna naroda koji su i pokrenuli proceduru zaštite vitalnih interesa naspram 20 poslanika iz reda, u konkretnom Kantonu većinskog hrvatskog konstitutivnog naroda. Stoga je, po mišljenju Vijeća, multietnička struktura radnih tijela, pa i konkretne Komisije, te poslovnikom propisana uloga u procesu izbora i predlaganja kandidata za funkciju sekretara dodatni, dopunski mehanizam koji štiti mogućnost brojačano manjih, ali svakako konstitutivnih naroda da jednakopravno utječu na izbor i imenovanje Sekretara, uz, naravno samo skupštinsko odlučivanje. Stoga se, po mišljenju Vijeća, u konkretnom slučaju nepostupanjem ili izbjegavanjem postupanja po striktnim imperativnim poslovničkim odredbama opravdano potvrđuje tvrdnja podnosilaca zahtjeva da im se otežava, gotovo onemogućava jednakopravnost u procesu donošenja važnih odluka u postupku rada u Skupštini Kantona 10. Po ocjeni Vijeća, konkretno postupanje ima utjecaja na jednakopravnost u odlučivanju svih konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka, jer je izostavljen jedan važan, Poslovníkom uspostavljen princip rada kroz konkretnu Komisiju, bez obzira na mogućnost svih poslanika da glasaju na sjednici Skupštine Kantona 10.

U provedenoj proceduri istaknuto je da je Skupština Kantona 10 donijela Zakon o državnim službenicima i namještenicima i istim zakonom regulisala postupak zasnivanja radnog odnosa rukovodećih i drugih državnih službenika, te da je konkretno postupljeno u skladu sa tim zakonom, što je potvrđeno od strane Agencije za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine, Odbora državne službe za žalbe Federacije Bosne i Hercegovine i Ombudsmana Bosne i Hercegovine. S obzirom na navedeno, Vijeće nije smatralo da je relevantno i nužno da analizira pitanje zakonitosti konkursne procedure koje je analizirano od strane spomenutih organa. U konkretnom slučaju, u fokusu ispitivanja Vijeća jeste pitanje uvažavanja poslovničke procedure koja je nesporno prekršena i njenog utjecaja na jednakopravnost u odlučivanju svih predstavnika konstitutivnih naroda u Skupštini Kantona 10. Kao što se može vidjeti na osnovu akata spomenutih organa procedura je provedena u skladu sa zakonom, ali isti organi nisu, niti su bili u mogućnosti ispitivati kompletan postupak u samoj Skupštini Kantona 10, to jest, da li je isti proveden na način kao što je to propisano Poslovníkom. Za

odlučenje od strane Vijeća bilo je bitno, da li su u početnoj fazi donošenja Odluke o raspisivanju konkursa, kao i u fazi donošenja Odluke za stavljanje na Dnevni red 17. sjednice Skupštine Kantona 10 za imenovanje Sekretara, kao i sam Prijedlog Odluke o izboru i imenovanju bila isključena dva konstitutivna naroda, odnosno umanjena njihova mogućnost učešća putem nadležne Komisije, i na taj način dovedeno u pitanje ravnopravno odlučivanje sva tri naroda u ovoj proceduri.

Vijeće je pritom analiziralo akt Komisije za izbor i imenovanja i to Zaključak broj: 01-03/2-49-12 tačka 5/16 od 16.11.2016. godine gdje se predlaže Skupštini zauzimanje stava o Obavijesti Agencije za državnu službu Federacije, kojom Agencija obavještava Komisiju da se nisu stekli uslovi da se poništi konkurs za poziciju Sekretara Skupštine, te da se predlaže Skupštini donošenje Odluke kojom bi se okončala procedura imenovanja Sekretara Skupštine. Poslije donošenja ovog zaključka nije uslijedila bilo kakva rasprava odnosno donošenje odluke od strane Komisije za predlaganje Odluke o imenovanju Sekretara Skupštine. Iz tih razloga Vijeće smatra da je zbog procedure provedene suprotno Poslovniku odnosno ne uključivanje srpskih i bošnjačkih poslanika u Skupštini zajedno sa hrvatskim, povrijeđen vitalni nacionalni interes srpskog i bošnjačkog naroda.

Imajući u vidu navedeno Vijeće je donijelo Odluku kao u izreci.

Ovu presudu Vijeće za zaštitu vitalnih interesa donijelo je u sastavu: Aleksandra Martinović, predsjednica Vijeća, Mirjana Čučković, prof.dr. Edin Muminović, dr.sc. Kata Senjak i Mladen Srdić, članovi Vijeća.

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
USTAVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
VIJEĆE ZA ZAŠTITU VITALNIH INTERESA
Broj: U-30/16
Sarajevo, 3. veljače 2017. godine

Predsjednica
Vijeća za zaštitu vitalnih interesa
Ustavnog suda Federacije
Bosne i Hercegovine

Aleksandra Martinović v.r.

Vijeće za zaštitu vitalnih interesa Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine odlučujući o zahtjevu Kluba bošnjačkih zastupnika i Kluba srpskih zastupnika u Skupštini Kantona 10 za utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa u svezi s Prijedlogom Odluke o imenovanju Tajnika Skupštine Kantona 10, na temelju Amandmana XXXVII, XXXVIII i LXXX na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, nakon javne rasprave, na sjednici održanoj dana 03.02.2017. godine, donijelo je

PRESUDU

Prijedlogom Odluke o imenovanju Tajnika Skupštine Kantona 10 povrjeđuje se vitalni nacionalni interes srpskog i bošnjačkog naroda.

Presudu objaviti u „Službenim novinama Federacije BiH“ i „Narodnim novinama Kantona 10“.

O b r a z l o ž e n j e

1. Podnositelj i predmet zahtjeva

Predsjedatelj Skupštine Kantona 10 aktom broj: 01-01/1-49-100/16 od 05.12.2016. godine, koji je zaprimljen u Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine dana 08.12.2016. godine, dostavio je Vijeću za zaštitu vitalnih interesa Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće) obavijest o pokretanju postupka utvrđivanja vitalnog nacionalnog interesa Kluba bošnjačkih i Kluba srpskih zastupnika u Skupštini Kantona 10 ističući da su navedeni klubovi naroda na sjednici Skupštine održanoj dana 01.12.2016. godine pokrenuli pitanje vitalnog nacionalnog interesa u odnosu na Prijedlog Odluke o imenovanju Tajnika Skupštine Kantona 10 koji je razmatran pod točkom 2. dnevnog reda (u daljnjem tekstu: Prijedlog Odluke).

2. Stranke u postupku

Stranke u postupku u ovom predmetu, sukladno članku 9. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 6/95 i 37/03) su: Klub hrvatskih zastupnika, Klub bošnjačkih zastupnika i Klub

srpskih zastupnika.

3. Bitni navodi zahtjeva

Uz obavijest Predsjedatelja Skupštine Kantona 10 sukladno članku 43. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine, nisu navedene činjenice na kojima se zasniva zahtjev za utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa. Međutim, uz obavijest je pored kompletne dokumentacije koja se odnosi na provođenje procedure za izbor tajnika Skupštine Kantona 10 dostavljen i Zapisnik sa 17. sjednice Skupštine Kantona 10 održane 01.12.2016. godine, te Izvod iz zapisnika sa navedene sjednice Skupštine koji se odnosi na drugu točku dnevnog reda i to Prijedlog Odluke o imenovanju Tajnika Skupštine Kantona 10. Iz navedenih zapisnika je vidljivo da je nakon rasprave o navedenoj točki dnevnog reda, Prijedlog Odluke stavljen na glasovanje u cjelini i da je za prijedlog Odluke glasovalo 13 zastupnika, četiri su bila suzdržana, a pet je bilo protiv. Nakon izražene sumnje jednog zastupnika u rezultate glasovanja, glasovanje je obavljeno pojedinačno, nakon čega je konstatirano da je Prijedlog Odluke donesen sa 13 glasova „za“.

Nakon glasovanja zastupnika u cjelini za spomenutu odluku, prešlo se na glasovanje po klubovima. Iz zapisnika je vidljivo, da predmetna odluka u sva tri kluba konstitutivnih naroda nije dobila potrebnu većinu, te je iz tih razloga upućena Vijeću sa zahtjevom da Vijeće donese konačnu odluku o tome, da li Prijedlog Odluke spada u listu vitalnih nacionalnih interesa i da li povrjeđuje vitalni nacionalni interes srpskog i bošnjačkog naroda.

Vijeću je aktom broj: 01-01-49-100-3/16 od 28.12.2016. godine dostavljeno Izjašnjenje Predsjedatelja Skupštine Kantona 10 i Mišljenje Povjerenstva za Ustav i Poslovnik Skupštine, broj: 01-03/1-49-9-3/16 od 21.12.2016. godine, koji je u Vijeće zaprimljen 29.12.2016. godine. U Izjašnjenju je navedeno da je provedena zakonita procedura oko popune upražnjenog radnog mjesta Tajnika Skupštine od strane Agencije za državnu službu, a Odbor državne službe za žalbe Federacije Bosne i Hercegovine rješavao je po prigovoru, pa iz tih razloga smatra da donošenje Odluke o izboru Tajnika Skupštine ne može biti pitanje vitalnog nacionalnog interesa.

Kad je u pitanju Mišljenje dostavljeno od strane

Povjerenstva za Ustav i Poslovnik u istom je navedeno da postupak za utvrđivanje vitalnog nacionalnog interesa nije pokrenut na način kako je to propisano Poslovnikom o radu Skupštine Kantona 10 („Narodne novine Kantona 10“, br.: 8/03, 14/03, 1/04, 6/05, 11/06 i 5/08). Prema istom mišljenju, odredbom članka 62. Poslovnika propisano je da, ako samo predsjedatelj ili jedan od njegovih zamjenika tvrdi da neki zakon, propisi ili drug akt spada u listu vitalnih nacionalnih interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba može proglasiti da je riječ o pitanju s liste vitalnih nacionalnih interesa. Iz navedene odredbe prema Mišljenju Povjerenstva proizilazi, da je uvjet za glasovanje u klubu potrebna podrška od strane zamjenika iz reda kluba naroda u kojem se glasa. U konkretnom slučaju zamjenik predsjedatelja Skupštine iz reda srpskog naroda smatra da Odluka o imenovanju Tajnika Skupštine ne predstavlja pitanje vitalnog nacionalnog interesa za srpski narod.

U dopuni obavijesti za pokretanje postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa od 03.01.2017. godine koji je dostavljen od strane Kluba bošnjačkih zastupnika i Kluba srpskih zastupnika koji su istovjetnog sadržaja, navodi se da se Prijedlog Odluke našao na dnevnom redu Skupštine Kantona 10 održane dana 01.12.2016.godine, a da prethodno nije prošao proceduru koja je propisana Poslovnikom Skupštine odnosno radnih tijela čiji sastav oslikava nacionalnu strukturu kantona, tako da članovi Povjerenstva za izbor i imenovanja iz reda bošnjačkog naroda i reda srpskog naroda nisu bili u mogućnosti da učestvuju u Odluci kojom se od Agencije za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine traži raspisivanje natječaja za izbor Tajnika Skupštine. Također ističu da nisu učestvovali u predlaganju sporne odluke kroz Povjerenstvo za izbor i imenovanje, i da im je to bilo onemogućeno samovoljom pojedinaca. Iz navedenih razloga smatraju da su kao Bošnjaci i Srbi bili isključeni iz izbora Tajnika Skupštine Kantona 10, što opravdava njihove sumnje da izbor tajnika može biti štetan po interese bošnjačkog i srpskog naroda, iz razloga što bi izbor i procedura izbora tajnika morala oslikavati ravnopravnost svih naroda u ovom kantonu. Naglašavaju da u postupku donošenja Prijedloga Odluke nisu učestvovala nadležna radna tijela, što se može vidjeti iz dokumentacije koja je dostavljena uz obavijest Predsjedatelja Skupštine Kantona 10, pa iz tih razloga predlažu da Vijeće uzme u razmatranje njihov zahtjev i Prijedlog Odluke proglasi štetnim po vitalni nacionalni interes Bošnjaka i Srba.

4. Postupak odlučivanja o prihvatljivosti zahtjeva

Na sjednici Vijeća održanoj dana 11.01.2017. godine Vijeće je donijelo Rješenje broj: U-30/16 kojim je konstatirano, da su zahtjevi Kluba bošnjačkih i Kluba srpskih zastupnika u Skupštini Kantona 10 za utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa konstitutivnog bošnjačkog i srpskog naroda u postupku usvajanja Prijedloga Odluke, prihvatljivi za odlučivanje.

5. Bitni navodi odgovora na zahtjev

Vijeće je sukladno članku 16. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine aktom broj: U-30/16 od 11.01.2017. godine zatražilo od Kluba hrvatskih zastupnika da dostavi odgovor na navode iz zahtjeva.

U Odgovoru na zahtjev koji je Vijeću dostavio Klub hrvatskih zastupnika podneskom broj: 01-03-H-49-75.16/16 od 19.01.2017. godine se navodi da Klub hrvatskih zastupnika u Skupštini Kantona 10 smatra da zahtjev za zaštitu vitalnih nacionalnih interesa srpskog i bošnjačkog naroda u postupku usvajanja Prijedloga Odluke nije utemeljen. Ističu da u zahtjevu nisu navedeni činjenični i pravni razlozi za pokretanje vitalnog nacionalnog interesa klubova srpskih i bošnjačkih zastupnika, niti su ti navodi potkrijepljeni zakonskim odredbama. U konkretnom slučaju, procedura javnog natječaja provedena je sukladno odredbama Zakona o državnim službenicima i namještenicima u tijelima državne službe u Kantonu 10, i da Prijedlog Odluke ne može biti pitanje vitalnog nacionalnog interesa niti jednog konstitutivnog naroda ni građana ovog kantona. Isto tako je navedeno, da je data mogućnost da se na javni natječaj prijave svi koji ispunjavaju zakonom propisane uvjete, a predlaganje natječaja nije doneseno ishitreno, budući da su građani ovog kantona i svi zastupnici bili upoznati s činjenicom da Skupština kantona nema tajnika. Prema navodima iz odgovora na zahtjev, nisu točne tvrdnje iz zahtjeva da su Bošnjaci i Srbi bili isključeni iz procedure imenovanja tajnika, jer su isti zastupljeni u Agenciji za državnu službu ovog kantona i Federacije Bosne i Hercegovine. Naglašavaju, da su upravo Bošnjaci potpisali Mišljenje Agencije da su ispunjeni uvjeti za postavljanje prvorangiranog kandidata. Također se u odgovoru navodi, da su tri ombudsmana Bosne i Hercegovine, kao predstavnici konstitutivnih

naroda potpisali obavijest da je došlo do kršenja ljudskih prava kandidata i dali preporuku da se procedura imenovanja Tajnika Skupštine Kantona 10 nastavi. Iz navedenih razloga Klub hrvatskih zastupnika smatra da Prijedlogom Odluke nisu povrijeđene odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

6. Sjednica Vijeća s javnom raspravom

Vijeće je odlučilo da se sjednica Vijeća s javnom raspravom održi dana 01.02.2017. godine.

Na javnoj raspravi opunomoćenici Kluba bošnjačkih i Kluba srpskih zastupnika su u cijelosti ostali kod navoda iz zahtjeva i naglasili da je vitalni nacionalni interes bošnjačkog i srpskog naroda povrijeđen iz razloga što su u postupku imenovanja Tajnika Skupštine prekršene poslovničke procedure koje se odnose na izbor i imenovanje, i to na način da im nije bilo omogućeno da na jednakopravan način odlučuju sa hrvatskim narodom. Također su naglasili da im nije bitno koje je nacionalnosti kandidat za tajnika, već činjenica da jednakopravno odlučuju bez obzira na ishod glasovanja.

Opunomoćenici Kluba hrvatskih zastupnika su na javnoj raspravi također ostali kod svih navoda iz odgovora na zahtjev i naglasili da pitanje izbora Tajnika Skupštine ne spada u vitalni nacionalni interes, jer se izbor i imenovanje Tajnika vrši sukladno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima u tijelima državne službe Kantona 10 koji je objavljen u „Narodnim novinama Kantona 10“, broj: 1/14 (u daljnjem tekstu: Zakon o državnim službenicima i namještenicima).

7. Relevantno pravo

A. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Amandman XXXVII

Definicija vitalnog interesa

„Vitalni nacionalni interesi konstitutivnih naroda su definirani na sljedeći način:

- ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti;
- identitet jednog konstitutivnog naroda;
- ustavni amandmani;
- organizacija organa javne vlasti;
- jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

donošenja odluka;

- obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno naslijeđe;

- teritorijalna organizacija;

- sustav javnog informiranja

i druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa, ukoliko tako smatra 2/3 jednog od klubova izaslanika konstitutivnih naroda u Domu naroda.

Ovim amandmanom iza članka IV.A.4.17. dodaje se naslov pod 5. i novi članak 17a. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.“

Amandman XXXVIII

Parlamentarna procedura za zaštitu vitalnih interesa

„(1) Zakoni ili drugi propisi ili akti koji se podnesu Zastupničkom domu u Federaciji Bosne i Hercegovine, također se usvajaju u Domu naroda Federacije Bosne i Hercegovine.

(2) U Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine osniva se Vijeće za zaštitu vitalnih interesa, kako bi odlučivalo o pitanjima vitalnog interesa, prema proceduri sukladno s ovim ustavom. Ovo vijeće razmatra sva pitanja koja su od vitalnog interesa.

(3) Vijeće za zaštitu vitalnog interesa sastoji se od sedam članova, dva iz svakog konstitutivnog naroda, i jedan član iz reda ostalih. Suce bira Zastupnički dom i Dom naroda.

Ovim amandmanom iza novog članka IV.A.5.17a. dodaje se novi naslov pod 6. i novi članak 17b“.

Amandman LXXX

Iza članka V.2.7. dodaje se novi naslov i članci V.2.7a) i b) koji glase:

Mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa

Članak V.2.7a

1) Lista vitalnih nacionalnih interesa koji se štite u kantonima istovjetna je listi sadržanoj u članku IV.5.17a ovog Ustava. Klubovi iz članka IV.5.17a ovog Ustava su u kantonima klubovi izaslanika formirani sukladno članku V.2.7. stavak 2. ovog Ustava.

2) Ako više od jednog predsjedatelja ili zamjenika predsjedatelja zakonodavnog tijela kantona tvrde da neki zakon spada u listu vitalnih interesa utvrđenih u članku IV.5.17a ovog Ustava za usvajanje takvog zakona potrebna je većina glasova unutar svakog od

klubova konstitutivnih naroda zastupljenih u datoj skupštini kantona.

3) Predsjedatelj i zamjenici predsjedatelja zakonodavnog tijela kantona dužni su da u roku od sedam dana odluče da li neki od zakona, propisa ili akata potpada pod listu iz stavka 2. ovog članka.

4) Ako samo jedan predsjedatelja ili zamjenik predsjedatelja tvrdi da zakon, propis ili akt potpada pod listu vitalnih interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba jednog od konstitutivnih naroda datog zakonodavnog tijela može proglasiti da je riječ o pitanju s liste vitalnih nacionalnih interesa.”

Članak V.2.7b

„(1) U slučaju da dvotrećinska većina jednog od klubova konstitutivnih naroda u skupštini kantona odluči da se neki zakon, propis ili akt odnosi na vitalni nacionalni interes, za usvajanje takvog zakona, propisa ili akta potrebna je većina glasova unutar svakog kluba konstitutivnih naroda zastupljenih u zakonodavnom tijelu kantona.

(2) Ako se većina iz stavka 1. ovog članka ne može postići, pitanje se prosljeđuje Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine koji donosi konačnu odluku o tome da li se dati zakon, propis ili akt odnosi na vitalni interes konstitutivnog naroda.

(3) Ustavni sud Federacije, u slučaju iz ovog članka, postupa na način predviđen u članku IV.6.18.a ovog Ustava.

(4) Ako Sud odluči da se radi o vitalnom interesu, zakon, propis ili akt smatra se neusvojenim te se dokument vraća predlagatelju koji treba pokrenuti novu proceduru. U tom slučaju predlagatelj ne može podnijeti isti tekst zakona, propisa ili akta.

(5) U slučaju da Ustavni sud odluči da se ne radi o vitalnom interesu zakon, propis ili akt smatra se usvojenim/usvaja se prostom većinom glasova.”

B. Zakon o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH“, br.: 6/95 i 37/03)

Članak 42b.

„Postupak odlučivanja vitalnih interesa jednog od konstitutivnih naroda zastupljenih u skupštini kantona sukladno s Amandmanom LXXX na Ustav pokreće se na temelju obavijesti ili zahtjeva predsjedatelja ili zamjenika predsjedatelja zakonodavnog tijela kantona da nije postignuta suglasnost većinom glasova unutar svakog kluba

konstitutivnih naroda zastupljenih u zakonodavnom tijelu kantona.

U slučaju iz stavka 1. ovog članka Vijeće postupa na način predviđen Amandmanom XL na Ustav“.

Članak 43.

Obavijest odnosno zahtjev za utvrđivanje postojanja vitalnih interesa konstitutivnog naroda treba da sadrži odluku, odnosno pitanje koje se odnosi na vitalni interes konstitutivnog naroda, okolnosti i činjenice na kojima se zasniva zahtjev za utvrđivanje postojanja vitalnih interesa, druge podatke i priloge od značaja za utvrđivanje vitalnih interesa.

C. Poslovnik Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH“, br.: 40/10 i 18/16)

Članak 49.

Odlučivanje o vitalnim interesima konstitutivnih naroda

„Vijeće za zaštitu vitalnih interesa Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće) odlučit će o prihvatljivosti u roku od sedam dana od dana prijema obavještenja, odnosno zahtjeva, ako su ispunjene procesne pretpostavke za odlučivanje o postojanju vitalnog nacionalnog interesa konstitutivnog naroda utvrđene u članku IV.A .4. 18. a. odnosno Amandmanu XL na Ustav, a posebice da li je zahtjev podnijela ovlaštena osoba, da li je zahtjev podržala dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba konstitutivnog naroda, da li je obavljen Ustavom predviđeni postupak usuglašavanja između klubova konstitutivnih naroda, odnosno između Doma naroda i Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno da li su ispunjene i druge procesne pretpostavke za odlučivanje.

Ukoliko Vijeće odluči da zahtjev nije prihvatljiv, rješenje će dostaviti podnositelju obavijesti, odnosno zahtjeva.

Kad Vijeće odluči da je zahtjev prihvatljiv, to će utvrditi rješenjem koje se ulaže u spis.

Vijeće može zatražiti od podnositelja da dopuni ili potpunije obrazloži zahtjev ili da dokumentira činjenice koje Vijeće smatra relevantnim za odlučivanje.

Prihvatljivi zahtjev se dostavlja na odgovor

drugom klubu ili klubovima konstitutivnih naroda.

Dopune i odgovori iz st. 4. i 5. ovog članka dostavljaju se Vijeću u roku od osam dana. Vijeće će nastaviti postupak i u slučaju da ne dobije tražene dopune ili odgovore.

Vijeće, po pravilu, zakazuje javnu raspravu koja se ostvaruje sukladno sa Zakonom i ovim poslovníkom.

Odluku o meritumu Vijeće donosi u roku od trideset dana od dana prijema obavijesti, odnosno zahtjeva.

Odluka se objavljuje u “Službenim novinama Federacije BiH” i u službenom glasilu kantona iz kojeg je upućena obavijest, odnosno zahtjev.

Odredbe ovog poslovníka o pravno-tehničkoj obradi odluka Suda shodno se primjenjuju i na rješenja i odluke Vijeća“.

D) Zakon o državnim službenicima i namještenicima u tijelima državne službe u Kantonu 10

(„Narodne novine Kantona 10“, broj: 1/14)

Članak 34.

Javno oglašavanje

1. Ukoliko se upražnjeno radno mjesto u tijelu državne službe ne popuni internim oglasom, radno mjesto se popunjava putem javnog natječaja.

2. Javni natječaj priprema Agencija i objavljuje se u jednom dnevnom tisku koji se distribuira na širem teritoriju Bosne i Hercegovine, web stranici Vlade kantona, odnosno tijela državne službe koje se popunjava i na službenoj Internet stranici Agencije.

3. Tekst javnog natječaja sadrži:

a) naziv upražnjenog radnog mjesta i broj izvršitelja,

b) opće uvjete iz članka 35. ovog Zakona

c) posebne uvjete utvrđene pravilnikom o unutar-njem ustrojstvu,

d) popis potrebnih dokumenata, rok i mjesto njihovog podnošenja

e) opis poslova upražnjenog radnog mjesta koji se objavljuje samo na web stranici Vlade kantona i na Internet stranici Agencije

4. Prijava na javni natječaj podnosi se u roku od 8 (osam) dana od dana objave na web stranici Agencije.

5. Troškove objavljivanja i poništavanja javnog natječaja snosi tijelo državne službe za čije se potrebe provodi natječaj

6. Zahtjev za poništenje javnog natječaja, odnosno internog oglasa može se podnijeti najkasnije do

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

isteka roka za podnošenje prijave na javni natječaj, odnosno oglas u slučaju ako u međuvremenu dođe do ukidanja oglašenog radnog mjesta ili je pokrenuta aktivnost na unutarnjem preustroju ili ukidanju tijela državne službe.

E) Poslovnik Skupštine Kantona 10

(„Narodne novine Kantona 10“, br.: 8/03, 14/03, 1/04, 6/05, 11/06 i 5/08)

Članak 24.

(1) Stalna radna tijela imaju obvezu razmatrati pitanja iz svoje nadležnosti koja su na dnevnom redu narednog zasjedanja Skupštine i o tome podnose izvješće na skupštinskom zasjedanju.

(2) Stalna radna tijela razmatraju pitanja iz svoje nadležnosti po nalogu Skupštine ili po vlastitoj inicijativi

(3) Stalna radna tijela vode zapisnik o svojim sastancima

(4) Stalna radna tijela redovito izvješćuju Skupštinu o svom radu

Članak 30.

(1) Stalna radna tijela rade u sjednicama

(2) Sjednice stalnih radnih tijela saziva i njima rukovodi predsjedatelj tijela, prema odredbama ovog Poslovnika i poslovnika radnih tijela.

(3) U slučaju spriječenosti predsjedatelja radnog tijela ili njegovog odbijanja da sazove sjednicu, sjednicu tijela može sazvati predsjedatelj Skupštine, zamjenik predsjedatelja Skupštine ili 1/3 članova radnog tijela.

(4) Na sjednicama se vodi zapisnik koji čini sastavni dio skupštinske arhive.

Članak 31.

(1) Stalna radna tijela Skupštine su:

a) Povjerenstvo/Komisija za izbor i imenovanje

Članak 33.

(1) Povjerenstvo/Komisija za izbor i imenovanja:
a) razmatra pitanja vezana za izbor, imenovanja, potvrđivanja i razrješenja u nadležnosti Skupštine;

b) priprema prijedloge, obrazloženja i potrebnu dokumentaciju za izbor, imenovanje, potvrđivanje ili razrješenje svih osoba nositelja funkcija za čiji je izbor, imenovanje, potvrđivanje i razrješenje nadležne Skupštine;

c) prati primjenu propisanih procedura kod izbora, imenovanja, potvrđivanja i razrješenja u nadležnosti Skupštine;

d) vodi proces unutar skupštinskih dogovora vezanih za izbor, imenovanje, potvrđivanje ili razrješenje nositelja funkcija u nadležnosti Skupštine; i

e) jednom godišnje podnosi Skupštini sumarno izvješće o radu Povjerenstva.

Članak 224.

(1) Skupština ima tajnika;

(2) Tajnika imenuje Skupština na prijedlog Povjerenstva za izbor i imenovanje,

(3) Tajnik skupštine rukovodi radom Stručne službe Skupštine, odgovoran je za osiguranje uvjeta za rad Skupštine, Kolegija i radnih tijela Skupštine, sudjeluje u njihovom radu, brine se o realizaciji poslova i zadataka u svezi sa sjednicama;

(4) Tajnik Skupštine priprema prijedlog za osiguranje sredstava za rad Skupštine i nalogodavac je za materijalno i financijsko poslovanje Stručne službe Skupštine;

(5) Sudjeluje u pripremi rješenja o materijalnim pravima zastupnika i članova radnih tijela Skupštine za administrativno-pravno povjerenstvo;

(6) Tajnik Skupštine obavlja i druge poslove utvrđene ovim Poslovnikom, odnosno poslove koje mu povjeri Skupština ili predsjedatelj Skupštine.

8. Činjenično stanje i stav Vijeća

Nakon Ustavom provedenog postupka koji se odnosi na utvrđivanje postojanja, odnosno povrede vitalnog nacionalnog interesa i izvršenog uvida u dostavljenu obavijest za pokretanje tog postupka, obrazloženja i odgovora klubova konstitutivnih naroda u Skupštini Kantona 10, kao i drugih dokaza i priloga u spisu koji su od utjecaja za odlučenje, Vijeće je donijelo Odluku kao u izreci iz sljedećih razloga:

Analizom naprijed navedenoga Vijeće je, na sjednici održanoj dana 11.01.2017. godine utvrdilo da je mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa pokrenut od strane Kluba bošnjačkih i Kluba srpskih zastupnika u Skupštini Kantona 10 u postupku usvajanja Prijedloga Odluke na 17. sjednici Skupštine Kantona 10 održanoj 01.12.2016. godine, te da je provedena procedura izjašnjavanja po klubovima naroda, pri čemu nije postignuta potrebna većina. Predsjedatelj Skupštine ovog kantona dostavio je Vijeću obavijest o zahtjevima

navedenih klubova za pokretanje postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa sukladno ustavnim određenjima i članku 42.b. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine. Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja Vijeće je donijelo Rješenje broj: U-30/16 od 11.01.2017. godine kojim je utvrđeno, da su zahtjevi Kluba bošnjačkih zastupnika i Kluba srpskih zastupnika u Skupštini Kantona 10 za utvrđivanje vitalnog nacionalnog interesa konstitutivnog bošnjačkog i srpskog naroda u postupku predlaganja na Dnevni red 17. sjednice Skupštine Kantona 10 Prijedloga Odluke, prihvatljivi za odlučivanje, iz razloga što su ispunjene sve procesne pretpostavke.

Na javnoj raspravi održanoj dana 01.02.2017. godine, opunomoćenici Kluba bošnjačkih i Kluba srpskih zastupnika u cijelosti su ostali kod navoda iz zahtjeva i posebice naglasili da je vitalni nacionalni interes bošnjačkog i srpskog naroda povrijeđen iz razloga što su u postupku imenovanja Tajnika Skupštine Kantona 10 prekršene poslovničke procedure koje se odnose na proceduru izbora i to na način, da im nije bilo omogućeno da na jednakopravan način odlučuju sa hrvatskim narodom kako je to propisano Poslovníkom. Procedura predlaganja, izbora i potvrđivanja odnosi se na rad stalnih radnih tijela Skupštine, a u konkretnom slučaju Povjerenstva za izbor i imenovanje. Također su istakli, da im nije bitno koje je nacionalnosti osoba koja treba da se predloži, ali je bitno, da jednakopravno odlučuju u svim procedurama kod donošenja odluka bez obzira na ishod glasovanja, dok su predstavnici Kluba hrvatskih zastupnika naglasili, da pitanje izbora Tajnika Skupštine ne spada u pitanja vitalnog nacionalnog interesa i da je kompletna procedura popune ovog radnog mjesta, izvršena sukladno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima.

Uvidom u sva naprijed spomenuta akta kao i navode predstavnika Kluba bošnjačkih i Kluba srpskih zastupnika iznesene na javnoj raspravi, utvrđeno je da je Skupština kantona 10 na temelju ustavnih određenja na sjednici održanoj 24.7.2003. godine donijela Poslovník Skupštine Kantona 10 koji je objavljen u „Narodnim novinama Kantona 10“, br. : 8/03, 14/03, 1/4, 6/05, 11/06 i 5/08 (u daljnjem tekstu: Poslovník) kojim se uređuje način rada Skupštine, dužnosti i prava zastupnika, izbori i imenovanja kao i druga pitanja koja su od značaja za rad. Tako je Poslovníkom propisano, da se u Skupštini osnivaju tri kluba

konstitutivnih naroda (Klub hrvatskih zastupnika, Klub bošnjačkih zastupnika i Klub srpskih zastupnika), te da se u svrhu unaprjeđenja učinkovitosti rada Skupštine osnivaju stalna i povremena tijela. Prema istom Poslovníku stalno radno tijelo je i Povjerenstvo za izbor i imenovanje koje je prema članku 33. nadležno da razmatra pitanja vezana za izbor, imenovanja, potvrđivanja i razrješenja koja su u nadležnosti Skupštine Kantona 10. Način rada Povjerenstva također je propisan Poslovníkom i to na način da stalna radna tijela saziva i njima rukovodi predsjedatelj i da o svom radu vode zapisnike. Nesporno je da su članovi Povjerenstva pripadnici sva tri konstitutivna naroda u Kantonu 10.

U proceduri koja je provedena, inicijativu za popunu upražnjenog radnog mjesta Tajnika Skupštine pokrenuo je Predsjednik Povjerenstva samoinicijativno, bez članova Povjerenstva, gdje se pored hrvatskog nalaze i predstavnici srpskih i bošnjačkih zastupnika. Samostalno pokretanje inicijative za popunu upražnjenog radnog mjesta Tajnika samo po sebi, u konkretnom slučaju, a imajući u vidu nespornu činjenicu dvoipogodišnje nepopunjenosti te važne funkcije za rad Skupštine, ne bi, bez drugih utvrđenih elemenata, predstavljalo povredu vitalnih nacionalnih interesa bez obzira na imperativ, da se poslovník jednog parlamentarnog tijela, kao što je Skupština Kantona 10, ima i mora ispoštovati u cijelosti. Naime, u više navrata je u odlukama Ustavnog suda Federacije, a relevantno i za stav Vijeća, naglašen poseban odnos poslovníka sa Ustavom i značaj tog akta koji razrađuje ustavne norme o vršenju vlasti.

Nadalje, prijedlog za uvrštavanje na Dnevni red 17. sjednice Skupštine Prijedloga Odluke o imenovanju Tajnika Skupštine Kantona 10 pokrenut je suprotno odredbama Poslovníka. Naime, odredbom članka 224. Poslovníka propisano je da Tajnika imenuje Skupština na prijedlog Povjerenstva za izbor i imenovanje. Nesporno je, da ne postoji nedvosmislen i jasan prijedlog nadležnog povjerenstva koji bi omogućio da se dalje, sukladno sa Poslovníkom, Skupština Kantona 10 izjasni i imenuje konkretno predloženu osobu na to radno mjesto. Kompletna tok postupka je u ovom slučaju, a što nije demantirao Klub hrvatskih zastupnika, protekao na način da se nadležno povjerenstvo u proceduri izbora Tajnika sastalo jedanput i to prijedlogom i zaključkom da se izborna procedura poništi. Sljedeći akt je Zaključak Povjerenstva broj: 01-03/2-49-12.5/16 od 16.11.2016. godine

upućen u odnosu na Mišljenje zakonodavno-pravnog povjerenstva o postupku izbora, koji je, očigledno pogrešno interpretiran i suprotno jasnoj poslovničkoj odredbi tretiran kao stav Povjerenstva da se izabere konkretna osoba za Tajnika, iako takav prijedlog, kao obvezan sastavni dio procedure izbora Tajnika nije dostavljen Skupštini Kantona 10.

Nesporna je činjenica da je Skupština Kantona 10 sastavljena od legitimno i legalno izabranih predstavnika konstitutivnih naroda, a da u sastavu participira ukupno pet predstavnika iz dva konstitutivna naroda koji su i pokrenuli proceduru zaštite vitalnih interesa naspram 20 poslanika iz reda, u konkretnom Kantonu većinskog hrvatskog konstitutivnog naroda. Stoga je, po mišljenu Vijeća, multietnička struktura radnih tijela, pa i konkretnog Povjerenstva, te poslovnikom propisana uloga u procesu izbora i predlaganja kandidata za funkciju tajnika dodatni, dopunski mehanizam koji štiti mogućnost brojačano manjih, ali svakako konstitutivnih naroda da jednakopravno utječu na izbor i imenovanje Tajnika, uz, naravno samo skupštinsko odlučivanje. Stoga se, po mišljenju Vijeća, u konkretnom slučaju nepostupanjem ili izbjegavanjem postupanja po striktnim imperativnim poslovničkim odredbama opravdano potvrđuje tvrdnja podnositelja zahtjeva da im se otežava, gotovo onemogućava jednakopravnost u procesu donošenja važnih odluka u postupku rada u Skupštini Kantona 10. Po ocjeni Vijeća, konkretno postupanje ima utjecaja na jednakopravnost u odlučivanju svih konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka, jer je izostavljen jedno važno, Poslovnikom uspostavljeno načelo rada kroz konkretno Povjerenstvo, bez obzira na mogućnost svih poslanika da glasuju na sjednici Skupštine Kantona 10.

U provedenoj proceduri istaknuto je da je Skupština Kantona 10 donijela Zakon o državnim službenicima i namještenicima i istim zakonom regulirala postupak zasnivanja radnog odnosa rukovodećih i drugih državnih službenika, te da je konkretno postupljeno sukladno s tim zakonom, što je potvrđeno od strane Agencije za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine, Odbora državne službe za žalbe Federacije Bosne i Hercegovine i Ombudsmana Bosne i Hercegovine. S obzirom na navedeno, Vijeće nije smatralo da je relevantno i nužno da analizira pitanje zakonitosti natječajne procedure koje je analizirano od strane spomenutih organa. U konkretnom slučaju, u fokusu ispitivanja Vijeća jeste pitanje uvažavanja poslovničke

procedure koja je nesporno prekršena i njenog utjecaja na jednakopravnost u odlučivanju svih predstavnika konstitutivnih naroda u Skupštini Kantona 10. Kao što se može vidjeti na temelju akata spomenutih organa procedura je provedena sukladno sa zakonom, ali isti organi nisu, niti su bili u mogućnosti ispitivati kompletan postupak u samoj Skupštini Kantona 10, to jest, da li je isti proveden na način kao što je to propisano Poslovnikom. Za odlučivanje od strane Vijeća bilo je bitno, da li su u početnoj fazi donošenja Odluke o raspisivanju natječaja, kao i u fazi donošenja Odluke za stavljanje na Dnevni red 17. sjednice Skupštine Kantona 10 za imenovanje Tajnika, kao i sam Prijedlog Odluke o izboru i imenovanju bila isključena dva konstitutivna naroda, odnosno umanjena njihova mogućnost učešća putem nadležnog Povjerenstva, i na taj način dovedeno u pitanje ravnopravno odlučivanje sva tri naroda u ovoj proceduri.

Vijeće je pritom analiziralo akt Povjerenstva za izbor i imenovanja i to Zaključak broj: 01-03/2-49-12 točka 5/16 od 16.11.2016. godine gdje se predlaže Skupštini zauzimanje stava o Obavijesti Agencije za državnu službu Federacije, kojom Agencija obavještava Povjerenstvo da se nisu stekli uvjeti da se poništi natječaj za poziciju Tajnika Skupštine, te da se predlaže Skupštini donošenje Odluke kojom bi se okončala procedura imenovanja Tajnika Skupštine. Poslije donošenja ovog zaključka nije uslijedila bilo kakva rasprava odnosno donošenje odluke od strane Povjerenstva za predlaganje Odluke o imenovanju Tajnika Skupštine. Iz tih razloga Vijeće smatra da je zbog procedure provedene suprotno Poslovniku odnosno ne uključivanje srpskih i bošnjačkih zastupnika u Skupštini zajedno sa hrvatskim, povrijeđen vitalni nacionalni interes srpskog i bošnjačkog naroda.

Imajući u vidu navedeno Vijeće je donijelo Odluku kao u izreci.

Ovu presudu Vijeće za zaštitu vitalnih interesa donijelo je u sastavu: Aleksandra Martinović, predsjednica Vijeća, Mirjana Čučković, prof.dr. Edin Muminović, dr.sc. Kata Senjak i Mladen Srdić, članovi Vijeća.

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
USTAVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
VIJEĆE ZA ZAŠTITU VITALNIH INTERESA

Broj: U-30/16
Sarajevo, 3. veljače 2017. godine

Predsjednica
Vijeća za zaštitu vitalnih interesa
Ustavnog suda Federacije
Bosne i Hercegovine
Aleksandra Martinović v.r.

Вијеће за заштиту виталних интереса Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине одлучујући о захтјеву Клуба бошњачких посланика и Клуба српских посланика у Скупштини Кантона 10 за утврђивање повреде виталног националног интереса у вези са Приједлогом Одлуке о именовану Секретара Скупштине Кантона 10, на основу Амандмана XXXVII, XXXVIII и LXXX на Устав Федерације Босне и Херцеговине, након јавне расправе, на сједници одржаној дана 03.02.2017. године, донијело је

ПРЕСУДУ

Приједлогом Одлуке о именовану Секретара Скупштине Кантона 10 поврјеђује се витални национални интерес српског и бошњачког народа.

Пресуду објавити у „Службеним новинама Федерације БиХ“ и „Народним новинама Кантона 10“.

Образложење

1. Подносилац и предмет захтјева

Предсједавајући Скупштине Кантона 10 актом број: 01-01/1-49-100/16 од 05.12.2016. године, који је запримљен у Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине дана 08.12.2016. године, доставио је Вијећу за заштиту виталних интереса Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Вијеће) обавијест о покретању поступка утврђивања виталног националног интереса Клуба бошњачких и Клуба српских заступника у Скупштини Кантона 10 истичући да су наведени клубови народа на сједници Скупштине одржаној дана 01.12.2016. године покренули питање виталног националног интереса у односу на Приједлог Одлуке о

именовању Секретара Скупштине Кантона 10 који је разматран под тачком 2. дневног реда (у даљем тексту: Приједлог Одлуке).

2. Странке у поступку

Странке у поступку у овом предмету, у складу са чланом 9. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, број: 6/95 и 37/03) су: Клуб хрватских посланика, Клуб бошњачких посланика и Клуб српских посланика.

3. Битни наводи захтјева

Уз обавијест Предсједавајућег Скупштине Кантона 10 у складу са чланом 43. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине, нису наведене чињенице на којима се заснива захтјев за утврђивање повреде виталног националног интереса. Међутим, уз обавијест је поред комплетне документације која се односи на провођење процедуре за избор секретара Скупштине Кантона 10 достављен и Записник са 17. сједнице Скупштине Кантона 10 одржане 01.12.2016. године, те Извод из записника са наведене сједнице Скупштине који се односи на другу тачку дневног реда и то Приједлог Одлуке о именовану Секретара Скупштине Кантона 10. Из наведених записника је видљиво да је након расправе о наведеној тачки дневног реда, Приједлог Одлуке стављен на гласање у цјелини и да је за приједлог Одлуке гласало 13 посланика, четири су била суздржана, а пет је било против. Након изражене сумње једног посланика у резултате гласања, гласање је обављено појединачно, након чега је констатовано да је Приједлог Одлуке донесен са 13 гласова „за“.

Након гласања посланика у цјелини за споменуту одлуку, прешло се на гласање по клубовима. Из записника је видљиво, да предметна одлука у сва три клуба конститутивних народа није добила потребну већину, те је из тих разлога упућена Вијећу са захтјевом да Вијеће донесе коначну одлуку о томе, да ли Приједлог Одлуке спада у листу виталних националних интереса и да ли поврјеђује витални национални интерес српског и бошњачког народа.

Вијећу је актом број: 01-01-49-100-3/16 Од

28.12.2016. године достављено Изјашњење Предсједавајућег Скупштине Кантона 10 и Мишљење Комисије за Устав и Пословник Скупштине, број: 01-03/1-49-9-3/16 од 21.12.2016. године, који је у Вијеће за примљен 29.12.2016. године. У Изјашњењу је наведено да је проведена законита процедура око попуне упражњеног радног мјеста Секретара Скупштине од стране Агенције за државну службу, а Одбор државне службе за жалбе Федерације Босне и Херцеговине рјешавао је по приговору, па из тих разлога сматра да доношење Одлуке о избору Секретара Скупштине не може бити питање виталног националног интереса.

Кад је у питању Мишљење достављено од стране Комисије за Устав и Пословник у истом је наведено да поступак за утврђивање виталног националног интереса није покренут на начин како је то прописано Пословником о раду Скупштине Кантона 10 („Народне новине Кантона 10“, бр.: 8/03, 14/03, 1/04, 6/05, 11/06 и 5/08). Према истом мишљењу, одредбом члана 62. Пословника прописано је да, ако само предсједавајући или један од његових замјеника тврди да неки закон, прописи или друг акт спада у листу виталних националних интереса, двотрећинска већина одговарајућег клуба може прогласити да је ријеч о питању са листе виталних националних интереса. Из наведене одредбе према Мишљењу Комисије произилази, да је услов за гласање у клубу потребна подршка од стране замјеника из реда клуба народа у којем се гласа. У конкретном случају замјеник предсједавајућег Скупштине из реда српског народа сматра да Одлука о именовању Секретара Скупштине не представља питање виталног националног интереса за српски народ.

У допуни обавијести за покретање поступка заштите виталног националног интереса од 03.01.2017. године који је достављен од стране Клуба бошњачких посланика и Клуба српских посланика који су идентичног садржаја, наводи се да се Приједлог Одлуке нашао на дневном реду Скупштине Кантона 10 одржане дана 01.12.2016. године, а да претходно није прошао процедуру која је прописана Пословником Скупштине односно радних тијела чији састав осликава националну структуру кантона, тако да чланови Комисије за избор и именовања из реда бошњачког народа и реда српског народа нису били у могућности да учествују у Одлуци којом се

од Агенције за државну службу Федерације Босне и Херцеговине тражи расписивање конкурса за избор Секретара Скупштине. Такођер истичу да нису учествовали у предлагању спорне одлуке кроз Комисију за избор и именовање, и да им је то било онемогућено самовољом појединаца. Из наведених разлога сматрају да су као Бошњаци и Срби били искључени из избора Секретара Скупштине Кантона 10, што оправдава њихове сумње да избор секретара може бити штетан по интересе бошњачког и српског народа, из разлога што би избор и процедура избора секретара морала осликавати равноправност свих народа у овом кантону. Наглашавају да у поступку доношења Приједлога Одлуке нису учествовала надлежна радна тијела, што се може видјети из документације која је достављена уз обавијест Предсједавајућег Скупштине Кантона 10, па из тих разлога предлажу да Вијеће узме у разматрање њихов захтјев и Приједлог Одлуке прогласи штетним по витални национални интерес Бошњака и Срба.

4. Поступак одлучивања о прихватљивости захтјева

На сједници Вијећа одржаној дана 11.01.2017. године Вијеће је донијело Рјешење број: У-30/16 којим је констатовано, да су захтјеви Клуба бошњачких и Клуба српских посланика у Скупштини Кантона 10 за утврђивање повреде виталног националног интереса конститутивног бошњачког и српског народа у поступку усвајања Приједлога Одлуке, прихватљиви за одлучивање.

5. Битни наводи одговора на захтјев

Вијеће је у складу са чланом 16. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине актом број: У-30/16 од 11.01.2017. године затражило од Клуба хрватских посланика да достави одговор на наводе из захтјева.

У Одговору на захтјев који је Вијећу доставио Клуб хрватских посланика поднеском број: 01-03-Х-49-75.16/16 од 19.01.2017. године се наводи да Клуб хрватских посланика у Скупштини Кантона 10 сматра да захтјев за заштиту виталних националних интереса српског и бошњачког народа у поступку усвајања Приједлога Одлуке није основан. Истичу да у

захтјеву нису наведени чињенични и правни разлози за покретање виталног националног интереса клубова српских и бошњачких посланика, нити су ти наводи поткријепљени законским одредбама. У конкретном случају, процедура јавног конкурса проведена је у складу са одредбама Закона о државним службеницима и намјештеницима у тијелима државне службе у Кантону 10, и да Приједлог Одлуке не може бити питање виталног националног интереса нити једног конститутивног народа ни грађана овог кантона. Исто тако је наведено, да је дата могућност да се на јавни конкурс пријаве сви који испуњавају законом прописане услове, а предлагање конкурса није донесено исхитрено, будући да су грађани овог кантона и сви посланици били упознати са чињеницом да Скупштина кантона нема секретара. Према наводима из одговора на захтјев, нису тачне тврдње из захтјева да су Бошњаци и Срби били искључени из процедуре именовања секретара, јер су исти заступљени у Агенцији за државну службу овог кантона и Федерације Босне и Херцеговине. Наглашавају, да су управо Бошњаци потписали Мишљење Агенције да су испуњени услови за постављање прворангираног кандидата. Такођер се у одговору наводи, да су три Омбудсмана Босне и Херцеговине, као представници конститутивних народа потписали обавијест да је дошло до кршења људских права кандидата и дали препоруку да се процедура именовања Секретара Скупштине Кантона 10 настави. Из наведених разлога Клуб хрватских посланика сматра да Приједлогом Одлуке нису повријеђене одредбе Устава Федерације Босне и Херцеговине.

6. Сједница Вијећа са јавном расправом

Вијеће је одлучило да се сједница Вијећа са јавном расправом одржи дана 01.02.2017. године.

На јавној расправи пуномоћници Клуба бошњачких и Клуба српских посланика су у цијелости остали код навода из захтјева и нагласили да је витални национални интерес бошњачког и српског народа повријеђен из разлога што су у поступку именовања Секретара Скупштине прекршене пословничке процедуре које се односе на избор и именовање, и то на начин да им није било омогућено да на једнакоправан начин одлучују са хрватским народом. Такођер су нагласили да им није битно

које је националности кандидат за секретара, већ чињеница да једнакоправно одлучују без обзира на исход гласања.

Пуномоћници Клуба хрватских посланика су на јавној расправи такођер остали код свих навода из одговора на захтјев и нагласили да питање избора Секретара Скупштине не спада у витални национални интерес, јер се избор и именовање Секретара врши у складу са Законом о државним службеницима и намјештеницима у тијелима државне службе Кантона 10 који је објављен у „Народним новинама Кантона 10“, број: 1/14 (у даљем тексту: Закон о државним службеницима и намјештеницима).

7. Релевантно право

А. Устав Федерације Босне и Херцеговине

Амандман XXXVII Дефиниција виталног интереса

„Витални национални интереси конститутивних народа су дефинисани на следећи начин:

- остваривање права конститутивних народа да буду адекватно заступљени у законодавним, извршним и правосудним органима власти;
 - идентитет једног конститутивног народа;
 - уставни амандмани;
 - организација органа јавне власти;
 - једнака права конститутивних народа у процесу доношења одлука;
 - образовање, вјероисповијест, језик, његовање културе, традиције и културно наслијеђе;
 - територијална организација;
 - систем јавног информисања
- и друга питања која би се третирали као питања од виталног националног интереса, уколико тако сматра 2/3 једног од клубова делегата конститутивних народа у Дому народа.

Овим амандманом иза члана IV.A.4.17. додаје се наслов под 5. и нови члан 17а. Устава Федерације Босне и Херцеговине.“

Амандман XXXVIII

Парламентарна процедура за заштиту виталних интереса

„(1) Закони или други прописи или акти који се поднесу Представничком дому у Федерацији Босне и Херцеговине, такођер се усвајају у Дому

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

народа Федерације Босне и Херцеговине.

(2) У Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине оснива се Вијеће за заштиту виталних интереса, како би одлучивало о питањима виталног интереса, према процедури у складу са овим уставом. Ово вијеће разматра сва питања која су од виталног интереса.

(3) Вијеће за заштиту виталног интереса састоји се од седам чланова, два из сваког конститутивног народа, и један члан из реда осталих. Судије бира Представнички дом и Дом народа.

Овим амандманом иза новог члана IV.A.5.17a. додаје се нови наслов под б. и нови члан 176“.

Амандман LXXX

Иза члана V.2.7. додаје се нови наслов и чланови V.2.7a) и б) који гласе:

Механизам заштите виталног националног интереса

Члан V.2.7a

1) Листа виталних националних интереса који се штите у кантонима идентична је листи садржаној у члану IV.5.17a овог Устава. Клубови из члана IV.5.17a овог Устава су у кантонима клубови делегата формирани у складу са чланом V.2.7. став 2. овог Устава.

2) Ако више од једног предсједавајућег или замјеника предсједавајућег законодавног тијела кантона тврде да неки закон спада у листу виталних интереса утврђених у члану IV.5.17a овог Устава за усвајање таквог закона потребна је већина гласова унутар сваког од клубова конститутивних народа заступљених у датој скупштини кантона.

3) Предсједавајући и замјеници предсједавајућег законодавног тијела кантона дужни су да у року од седам дана одлуче да ли неки од закона, прописа или аката потпада под листу из става 2. овог члана.

4) Ако само један предсједавајућег или замјеник предсједавајућег тврди да закон, пропис или акт потпада под листу виталних интереса, двотрећинска већина одговарајућег клуба једног од конститутивних народа датог законодавног тијела може прогласити да је ријеч о питању с листе виталних националних интереса.”

Члан V.2.7б

„(1) У случају да двотрећинска већина једног од клубова конститутивних народа у скупштини кантона одлучи да се неки закон, пропис или акт односи на витални национални интерес, за усвајање таквог закона, прописа или акта потребна је већина гласова унутар сваког клуба конститутивних народа заступљених у законодавном тијелу кантона.

(2) Ако се већина из става 1. овог члана не може постићи, питање се просљеђује Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине који доноси коначну одлуку о томе да ли се дати закон, пропис или акт односи на витални интерес конститутивног народа.

(3) Уставни суд Федерације, у случају из овог члана, поступа на начин предвиђен у члану IV.6.18.a овог Устава.

(4) Ако Суд одлучи да се ради о виталном интересу, закон, пропис или акт сматра се неусвојеним те се документ враћа предлагачу који треба покренути нову процедуру. У том случају предлагач не може поднијети исти текст закона, прописа или акта.

(5) У случају да Уставни суд одлучи да се не ради о виталном интересу закон, пропис или акт сматра се усвојеним/усваја се простом већином гласова.”

Б. Закон о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине

(„Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 6/95 и 37/03)

Члан 42б.

„Поступак одлучивања виталних интереса једног од конститутивних народа заступљених у скупштини кантона у складу са Амандманом LXXX на Устав покреће се на основу обавијести или захтјева предсједавајућег или замјеника предсједавајућег законодавног тијела кантона да није постигнута сагласност већином гласова унутар сваког клуба конститутивних народа заступљених у законодавном тијелу кантона.

У случају из става 1. овог члана Вијеће поступа на начин предвиђен Амандманом XL на Устав“.

Члан 43.

Обавијест односно захтјев за утврђивање постојања виталних интереса конститутивног

народа треба да садржи одлуку, односно питање које се односи на витални интерес конститутивног народа, околности и чињенице на којима се заснива захтјев за утврђивање постојања виталних интереса, друге податке и прилоге од значаја за утврђивање виталних интереса.

Ц. Пословник Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине

(„Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 40/10 и 18/16)

Члан 49.

Одлучивање о виталним интересима конститутивних народа

„Вијеће за заштиту виталних интереса Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Вијеће) одлучит ће о прихватљивости у року од седам дана од дана пријема обавјештења, односно захтјева, ако су испуњене процесне претпоставке за одлучивање о постојању виталног националног интереса конститутивног народа утврђене у члану IV.A.4. 18. а. односно Амандману XI на Устав, а посебно да ли је захтјев поднијела овлашћено лице, да ли је захтјев подржала двотрећинска већина одговарајућег клуба конститутивног народа, да ли је обављен Уставом предвиђени поступак усаглашавања између клубова конститутивних народа, односно између Дома народа и Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине, односно да ли су испуњене и друге процесне претпоставке за одлучивање.

Уколико Вијеће одлучи да захтјев није прихватљив, рјешење ће доставити подносиоцу обавјести, односно захтјева.

Кад Вијеће одлучи да је захтјев прихватљив, то ће утврдити рјешењем које се улаже у спис.

Вијеће може затражити од подносиоца да допуни или потпуније образложи захтјев или да документира чињенице које Вијеће сматра релевантним за одлучивање.

Прихватљиви захтјев се доставља на одговор другом клубу или клубовима конститутивних народа.

Допуне и одговори из ст. 4. и 5. овог члана достављају се Вијећу у року од осам дана. Вијеће ће наставити поступак и у случају да не добије тражене допуне или одговоре.

Вијеће, по правилу, заказује јавну расправу

која се остварује у складу са Законом и овим пословником.

Одлуку о меритуму Вијеће доноси у року од тридесет дана од дана пријема обавјести, односно захтјева.

Одлука се објављује у “Службеним новинама Федерације БиХ” и у службеном гласилу кантона из којег је упућена обавјест, односно захтјев.

Одредбе овог пословника о правно-техничкој обради одлука Суда сходно се примјењују и на рјешења и одлуке Вијећа“.

Д) Закон о државним службеницима и намјештеницима у тијелима државне службе у Кантону 10

(„Народне новине Кантона 10“, број: 1/14)

Члан 34.

Јавно оглашавање

1. Уколико се упражњено радно мјесто у тијелу државне службе не попуни интерним огласом, радно мјесто се попуњава путем јавног конкурса.

2. Јавни конкурс припрема Агенција и објављује се у једном дневном тиску који се дистрибуира на ширем територију Босне и Херцеговине, веб страници Владе кантона, односно тијела државне службе које се попуњава и на службеној Интернет страници Агенције.

3. Текст јавног конкурса садржи:

а) назив упражњеног радног мјеста и број извршилаца,

б) опште услове из члана 35. овог Закона

с) посебне услове утврђене правилником о унутрашњој организацији,

д) попис потребних докумената, рок и мјесто њиховог подношења

е) опис послова упражњеног радног мјеста који се објављује само на веб страници Владе кантона и на Интернет страници Агенције

4. Пријава на јавни конкурс подноси се у року од 8 (осам) дана од дана објаве на веб страници Агенције.

5. Трошкове објављивања и поништавања јавног конкурса сноси тијело државне службе за чије се потребе проводи конкурс

6. Захтјев за поништење јавног конкурса, односно интерног огласа може се поднијети најкасније до истека рока за подношење пријава на јавни конкурс, односно оглас у случају ако у међувремену дође до укидања оглашћеног радног мјеста или је покренута активност на

унутрашњој реорганизацији или укидању тијела државне службе.

Е) Пословник Скупштине Кантона 10

(„Народне новине Кантона 10“, бр.: 8/03, 14/03, 1/04, 6/05, 11/06 и 5/08)

Члан 24.

(1) Стална радна тијела имају обавезу разматрати питања из своје надлежности која су на дневном реду наредног засједања Скупштине и о томе подносе извјештај на скупштинском засједању.

(2) Стална радна тијела разматрају питања из своје надлежности по налогу Скупштине или по властитој иницијативи

(3) Стална радна тијела воде записник о својим састанцима

(4) Стална радна тијела редовито извјештавају Скупштину о свом раду

Члан 30.

(1) Стална радна тијела раде у сједницама

(2) Сједнице сталних радних тијела сазива и њима руководи предједавајући тијела, према одредбама овог Пословника и пословника радних тијела.

(3) У случају спријечености предједавајућег радног тијела или његовог одбијања да сазове сједницу, сједницу тијела може сазвати предједавајући Скупштине, замјеник предједавајућег Скупштине или 1/3 чланова радног тијела.

(4) На сједницама се води записник који чини саставни дио скупштинске архиве.

Члан 31.

(1) Стална радна тијела Скупштине су:

а) Повјеренство/Комисија за избор и именовање

Члан 33.

(1) Повјеренство/Комисија за избор и именовања:

а) разматра питања везана за избор, именовања, потврђивања и разрјешења у надлежности Скупштине;

б) припрема приједлоге, образложења и потребну документацију за избор, именовање,

потврђивање или разрјешење свих лица носилаца функција за чији је избор, именовање, потврђивање и разрјешење надлежне Скупштине;

с) прати примјену прописаних процедура код избора, именовања, потврђивања и разрјешења у надлежности Скупштине;

д) води процес унутар скупштинских договора везаних за избор, именовање, потврђивање или разрјешење носилаца функција у надлежности Скупштине; и

е) једном годишње подноси Скупштини сумарно извјештај о раду Комисије.

Члан 224.

(1) Скупштина има секретара;

(2) Секретара именује Скупштина на приједлог Комисије за избор и именовање,

(3) Секретар скупштине руководи радом Стручне службе Скупштине, одговоран је за осигурање услова за рад Скупштине, Колегија и радних тијела Скупштине, судјелује у њихову раду, брине се о реализацији послова и задатака у вези са сједницама;

(4) Секретар Скупштине припрема приједлог за осигурање средстава за рад Скупштине и налогодавац је за материјално и финансијско пословање Стручне службе Скупштине;

(5) Судјелује у припреми рјешења о материјалним правима заступника и чланова радних тијела Скупштине за административно-правну комисију;

(6) Секретар Скупштине обавља и друге послове утврђене овим Пословником, односно послове које му повјери Скупштина или предједавајући Скупштине.

8. Чињенично стање и став Вијећа

Након Уставом проведеног поступка који се односи на утврђивање постојања, односно повреде виталног националног интереса и извршеног увида у достављену обавијест за покретање тог поступка, образложења и одговора клубова конститутивних народа у Скупштини Кантона 10, као и других доказа и прилога у спису који су од утјечаја за одлучење, Вијеће је донијело Одлуку као у изреци из следећих разлога:

Анализом напријед наведенога Вијеће је, на сједници одржаној дана 11.01.2017. године

утврдило да је механизам заштите виталног националног интереса покренут од стране Клуба бошњачких и Клуба српских посланика у Скупштини Кантона 10 у поступку усвајања Приједлога Одлуке на 17. сједници Скупштине Кантона 10 одржаној 01.12.2016. године, те да је проведена процедура изјашњавања по клубовима народа, при чему није постигнута потребна већина. Предсједавајући Скупштине овог кантона доставио је Вијећу обавијест о захтјевима наведених клубова за покретање поступка заштите виталног националног интереса у складу са уставним одређењима и чланом 42.б. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине. На основу утврђеног чињеничног стања Вијеће је донијело Рјешење број: У-30/16 од 11.01.2017. године којим је утврђено, да су захтјеви Клуба бошњачких посланика и Клуба српских посланика у Скупштини Кантона 10 за утврђивање виталног националног интереса конститутивног бошњачког и српског народа у поступку предлагања на Дневни ред 17. сједнице Скупштине Кантона 10 Приједлога Одлуке, прихватљиви за одлучивање, из разлога што су испуњене све процесне претпоставке.

На јавној расправи одржаној дана 01.02.2017. године, пуномоћници Клуба бошњачких и Клуба српских посланика у цијелости су остали код навода из захтјева и посебно нагласили да је витални национални интерес бошњачког и српског народа повријеђен из разлога што су у поступку именовања Секретара Скупштине Кантона 10 прекршене пословничке процедуре које се односе на процедуру избора и то на начин, да им није било омогућено да на једнакоправан начин одлучују са хрватским народом како је то прописано Пословником. Процедура предлагања, избора и потврђивања односи се на рад сталних радних тијела Скупштине, а у конкретном случају Комисије за избор и именовање. Такођер су истакли, да им није битно које је националности лице које треба да се предложи, али је битно, да једнакоправно одлучују у свим процедурама код доношења одлука без обзира на исход гласања, док су представници Клуба хрватских посланика нагласили, да питање избора Секретара Скупштине не спада у питања виталног националног интереса и да је комплетна процедура попуне овог радног мјеста, извршена у складу са Законом о државним службеницима

и намјештеницима.

Увидом у сва напријед споменута акта као и наводе представника Клуба бошњачких и Клуба српских посланика изнесене на јавној расправи, утврђено је да је Скупштина Кантона 10 на основу уставних одређења на сједници одржаној 24.7.2003. године донијела Пословник Скупштине Кантона 10 који је објављен у „Народним новинама Кантона 10“, бр. : 8/03, 14/03, 1/4, 6/05, 11/06 и 5/08 (у даљем тексту: Пословник) којим се уређује начин рада Скупштине, дужности и права посланика, избори и именовања као и друга питања која су од значаја за рад. Тако је Пословником прописано, да се у Скупштини оснивају три клуба конститутивних народа (Клуб хрватских посланика, Клуб бошњачких посланика и Клуб српских посланика), те да се у сврху унапријеђења учинковитости рада Скупштине оснивају стална и повремена тијела. Према истом Пословнику стално радно тијело је и Комисија за избор и именовање које је према члану 33. надлежно да разматра питања везана за избор, именовања, потврђивања и разрјешења која су у надлежности Скупштине Кантона 10. Начин рада Комисије такођер је прописан Пословником и то на начин да стална радна тијела сазива и њима руководи предсједавајући и да о свом раду воде записнике. Неспорно је да су чланови Комисије припадници сва три конститутивна народа у Кантону 10.

У процедури која је проведена, иницијативу за попуну упражњеног радног мјеста Секретара Скупштине покренуо је Предсједник Комисије самоиницијативно, без чланова Комисије, гдје се поред хрватског налазе и представници српских и бошњачких посланика. Самостално покретање иницијативе за попуну упражњеног радног мјеста Секретара само по себи, у конкретном случају, а имајући у виду неспорну чињеницу двоипогодишње непопуњености те важне функције за рад Скупштине, не би, без других утврђених елемената, представљало повреду виталних националних интереса без обзира на императив, да се пословник једног парламентарног тијела, као што је Скупштина Кантона 10, има и мора испоштовати у цијелости. Наиме, у више наврата је у одлукама Уставног суда Федерације, а релевантно и за став Вијећа, наглашен посебан однос пословника са Уставом и значај тог акта који разрађује уставне норме о

вршењу власти.

Надаље, приједлог за уврштавање на Дневни ред 17. сједнице Скупштине Приједлога Одлуке о именовану Секретара Скупштине Кантона 10 покренут је супротно одредбама Пословника. Наиме, одредбом члана 224. Пословника прописано је да Секретара именује Скупштина на приједлог Комисије за избор и именовање. Неспорно је, да не постоји недвосмислен и јасан приједлог надлежне комисије који би омогућио да се даље, у складу са Пословником, Скупштина Кантона 10 изјасни и именује конкретно предложено лице на то радно мјесто. Комплетан ток поступка је у овом случају, а што није демантирао Клуб хрватских посланика, протекао на начин да се надлежна комисија у процедури избора Секретара састала једанпут и то приједлогом и закључком да се изборна процедура поништи. Слиједећи акт је Закључак Комисије број: 01-03/2-49-12.5/16 од 16.11.2016. године упућен у односу на Мишљење законодавно-правне комисије о поступку избора, који је, очигледно погрешно интерпретиран и супротно јасној пословничкој одредби третиран као став Комисије да се изабере конкретно лице за Секретара, иако такав приједлог, као обавезан саставни дио процедуре избора Секретара није достављен Скупштини Кантона 10.

Неспорна је чињеница да је Скупштина Кантона 10 састављена од легитимно и легално изабраних представника конститутивних народа, а да у саставу партиципира укупно пет представника из два конститутивна народа који су и покренули процедуру заштите виталних интереса наспрам 20 посланика из реда, у конкретном Кантону већинског хрватског конститутивног народа. Стога је, по мишљењу Вијећа, мултиетничка структура радних тијела, па и конкретне Комисије, те пословником прописана улога у процесу избора и предлагања кандидата за функцију секретара додатни, допунски механизам који штити могућност бројчано мањих, али свакако конститутивних народа да једнакоправно утјечу на избор и именовање Секретара, уз, наравно само скупштинско одлучивање. Стога се, по мишљењу Вијећа, у конкретном случају непоступањем или избјегавањем поступања по стриктним императивним пословничким одредбама оправдано потврђује тврдња подносилаца

захтјева да им се отежава, готово онемогућава једнакоправност у процесу доношења важних одлука у поступку рада у Скупштини Кантона 10. По оцјени Вијећа, конкретно поступање има утицаја на једнакоправност у одлучивању свих конститутивних народа у процесу доношења одлука, јер је изостављен један важан, Пословником успостављен принцип рада кроз конкретну Комисију, без обзира на могућност свих посланика да гласају на сједници Скупштине Кантона 10.

У проведеној процедури истакнуто је да је Скупштина Кантона 10 донијела Закон о државним службеницима и намјештеницима и истим законом регулисала поступак заснивања радног односа руководећих и других државних службеника, те да је конкретно поступљено у складу са тим законом, што је потврђено од стране Агенције за државну службу Федерације Босне и Херцеговине, Одбора државне службе за жалбе Федерације Босне и Херцеговине и Омбудсмана Босне и Херцеговине. С обзиром на наведено, Вијеће није сматрало да је релевантно и нужно да анализира питање законитости конкурсне процедуре које је анализирано од стране споменутих органа. У конкретном случају, у фокусу испитивања Вијећа јесте питање уважавања пословничке процедуре која је неспорно прекршена и њеног утјецаја на једнакоправност у одлучивању свих представника конститутивних народа у Скупштини Кантона 10. Као што се може видјети на основу аката споменутих органа процедура је проведена у складу са законом, али исти органи нису, нити су били у могућности испитивати комплетан поступак у самој Скупштини Кантона 10, то јест, да ли је исти проведен на начин као што је то прописано Пословником. За одлучење од стране Вијећа било је битно, да ли су у почетној фази доношења Одлуке о расписивању конкурса, као и у фази доношења Одлуке за стављање на Дневни ред 17. сједнице Скупштине Кантона 10 за именовање Секретара, као и сам Приједлог Одлуке о избору и именовану била искључена два конститутивна народа, односно умањена њихова могућност учешћа путем надлежне Комисије, и на тај начин доведено у питање равноправно одлучивање сва три народа у овој процедури.

Вијеће је притом анализирано акт Комисије

за избор и именовања и то Закључак број: 01-03/2-49-12 тачка 5/16 од 16.11.2016. године гдје се предлаже Скупштини заузимање става о Обавијести Агенције за државну службу Федерације, којом Агенција обавјештава Комисију да се нису стекли услови да се поништи конкурс за позицију Секретара Скупштине, те да се предлаже Скупштини доношење Одлуке којом би се окончала процедура именовања Секретара Скупштине. Послије доношења овог закључка није услиједила било каква расправа односно доношење одлуке од стране Комисије за предлагање Одлуке о именовању Секретара Скупштине. Из тих разлога Вијеће сматра да је због процедуре проведене супротно Пословнику односно не укључивање српских и бошњачких посланика у Скупштини заједно са хрватским, повријеђен витални национални интерес српског и бошњачког народа.

Имајући у виду наведено Вијеће је донијело Одлуку као у изреци.

Ову пресуду Вијеће за заштиту виталних интереса донијело је у саставу: Александра Мартиновић, председница Вијећа, Мирјана Чучковић, проф. др Един Муминовић, др сц. Ката Сењак и Младен Срдић, чланови Вијећа.

Босна и Херцеговина
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
УСТАВНИ СУД
ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ВИЈЕЋЕ ЗА ЗАШТИТУ ВИТАЛНИХ
ИНТЕРЕСА
Број: У-30/16
Сарајево, 03.02.2017. године

Председница
Вијећа за заштиту виталних интереса
Уставног суда Федерације
Босне и Херцеговине
Александра Мартиновић в.р

Вијеће за заштиту виталних интереса Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине, одлучујући о захтевима Клуба српских посланика и Клуба бошњачких посланика у Скупштини Кантона 10 за утврђивање повреде виталног националног интереса, у веzi са Приједлогом одлуке о измјени Одлуке о преносу права и обавеза, на основу Аmandмана

XXXVII, XXXVIII i LXXX на Устав Федерације Босне и Херцеговине, након јавне расправе, на сједници одржаној дана 03.02.2017. године, донијело је

PRESUDU

1. Приједлогом Одлуке о измјени Одлуке о преносу права и обавеза не поврјеђује се витални национални интерес српског и бошњачког конститутивног народа.

2. Пресуду објавити у “Службеним новинама Федерације БиХ” и “Народним новинама Кантона 10”.

Образложење

1. Подносилац захтева и предмет захтева

Председavajuћи Скупштине Кантона 10 доставио је дана 08.12.2016. године Вијећу за заштиту виталних интереса Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Вијеће) обавијест број: 01-01/1-49-101/16 од 05.12.2016. године, о покретању поступка за утврђивања виталног националног интереса по захтевима Клуба српских посланика и Клуба бошњачких посланика у Скупштини Кантона 10 у поступку усвајања Приједлога Одлуке о измјени Одлуке о преносу права и обавеза (у даљем тексту: Приједлог Одлуке).

2. Странке у поступку

У складу са чланом 9. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине (“Службене новине Федерације БиХ”, бр.: 6/95 и 37/03) странке у поступку у овом предмету су: Клуб српских посланика и Клуб бошњачких посланика у Скупштини Кантона 10 у својству подносилаца захтева и, у својству друге стране у поступку, Клуб хрватских посланика у Скупштини Кантона 10.

3. Bitni navodi захтева

Према наводима из обавијести Клуб српских посланика и Клуб бошњачких посланика су на XVII сједници Скупштине Кантона 10 одржаној дана 01.12.2016. године приликом усвајања Приједлога Одлуке покренули питање заштите виталног националног интереса. Уз обавијест су достављени: Одлука о преносу права и обавеза број: 01-02-91/14 од 29.12.2014. године, Захтев за опозив чланова

Skupštine ŠGD "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres, broj: IX-ŽO-111/16 od 22.12.2016. godine, Odluka o izmjeni Odluke o prijenosu prava i obaveza broj: 01-02-67/16 od 05.12.2015. godine, Izvod iz Zapisnika sa XVII sjednice Skupštine kantona 10 od 01.12.2016. godine, Zapisnik sa sjednice Kluba srpskih poslanika u Skupštini Kantona 10 od 01.12.2016. godine, Zapisnik sa sjednice Kluba bošnjačkih poslanika u Skupštini Kantona 10 od 01.12.2016. godine, te ostala dokumentacija.

Na sjednici Skupštine Kantona 10 održanoj dana 01.12.2016. godine, u skladu sa Amandmanom LXXX na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, provedena je procedura mehanizma zaštite vitalnog nacionalnog interesa, pa je izvršeno izjašnjavanje o Prijedlogu Odluke u cjelini i po klubovima obrazovanim u Skupštini Kantona 10. Nakon izjašnjavanja Skupština je većinom glasova usvojila Odluku o izmjeni Odluke o prenosu prava i obaveza. Također, i Klub hrvatskih poslanika je većinom glasova usvojio ovu odluku. Klub srpskih i Klub bošnjačkih poslanika nisu usvojili Prijedlog Odluke, jer isti nije dobio potrebnu većinu glasova unutar svakog od klubova ovih naroda. Zbog toga je Predsjedavajući Skupštine Kantona 10, Prijedlog Odluke dostavio Vijeću radi donošenja konačne odluke u smislu člana V.2.7b. (1) i (2) u vezi sa Amandmanom LXXX na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine.

Međutim, Vijeću nije dostavljeno obrazloženje činjenica i dokaza na kojima se zasniva tvrdnja Kluba srpskih i Kluba bošnjačkih poslanika da Prijedlog Odluke povrjeđuje vitalni nacionalni interes srpskog i bošnjačkog naroda. Vijeće je aktom broj: U-31/16 od 16.12.2016. godine zatražilo od Kluba srpskih i Kluba bošnjačkih poslanika da dostave navedena obrazloženja.

Dana 29.12.2016. godine Vijeće je zaprimilo akt Predsjedavajućeg Kantona 10 broj: 01-01/1-49-101.3/16 od 28.12.2016. godine koji sadrži njegovo izjašnjenje o osporenom Prijedlogu Odluke, i koji, prema njegovom mišljenju, ne povrjeđuje vitalni interes srpskog i bošnjačkog naroda u Kantonu 10. Uz Izjašnjenje dostavljeno je mišljenje Komisije za Ustav i poslovnik Kantona 10. Prema mišljenju te Komisije postupak zaštite vitalnog nacionalnog interesa u vezi sa usvajanjem Prijedloga Odluke nije pokrenut na način propisan Poslovníkom o radu Skupštine Kantona 10, jer kako se navodi, predsjedavajući i njegovi zamjenici nisu imali priliku postupiti u skladu sa članom 61. Poslovníka o radu Skupštine Kantona 10 i odlučiti da li Prijedlog Odluke spada u listu vitalnih nacionalnih interesa.

Komisija zbog toga smatra da propuštanjem navedene radnje na XVII sjednici Skupštine Kantona 10 nisu ostvarene procesne pretpostavke za pokretanje mehanizma zaštite vitalnog nacionalnog interesa.

Vijeće je dana 10.01.2017. godine zaprimilo i dopune obavijesti o pokretanje postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa od strane Kluba srpskih i Kluba bošnjačkih poslanika u identičnom tekstu. U dopunama se napominje da Šumsko privredno društvo "Hercegbosanske šume" ima izabrane punomoćnike Skupštine društva čiji mandat traje četiri godine kao i mandat poslanika u Skupštini Kantona 10. Skupštinu društva u nacionalnom sastavu čine Hrvati, Srbi, Bošnjaci. Prijedlog Odluke dostavljen Skupštini Kantona 10 dostavljen je od strane Kantonalnog odbora Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine koji želi da razriješi četiri člana hrvatske nacionalnosti bez bilo kakvog obrazloženja, pri tom ne poštujući proceduru koja je propisana Poslovníkom Skupštine Kantona 10. Navedeno, po njihovom mišljenju, stvara opravdanu sumnju u određene "političke igre" kad je u pitanju Javno preduzeće "Hercegbosanske šume". Cijeneći činjenicu da Bošnjaci i Srbi u Skupštini društva i Skupštini Kantona 10 nisu upoznati sa razlozima za smjenu punomoćnika Skupštine društva (razlozi za smjenu nisu navedeni), smatraju da su takvim postupcima ugroženi srpski i bošnjački interesi i u Skupštini Kantona 10, kao i u Javnom preduzeću "Hercegbosanske šume". Ističu da Javno preduzeće "Hercegbosanske šume" zapošljava oko 600 ljudi i ima godišnji promet od preko 30 miliona KM. Smatraju da je ovladavanje Javnim preduzećem "Hercegbosanske šume" od strane jedne stranke (HDZ BiH) štetno po vitalni nacionalni interes Srba i Bošnjaka u Kantonu 10. Predlažu da Vijeće usvoji njihove zahtjeve o povredi vitalnog nacionalnog interesa i donese odluku u tom pravcu.

4. Postupak odlučivanja o prihvatljivosti

Na sjednici Vijeća održanoj dana 11.01.2017. godine Vijeće je donijelo Rješenje broj: U-31/16 kojim je utvrđeno da su zahtjevi Kluba srpskih poslanika i Kluba bošnjačkih poslanika u Skupštini Kantona 10 za utvrđivanje vitalnog nacionalnog interesa konstitutivnog srpskog i bošnjačkog naroda u postupku usvajanja Prijedloga Odluke prihvatljivi za odlučivanje.

5. Bitni navodi odgovora na zahtjev

U odgovoru na zahtjev koji je Vijeću dostavio

Klub hrvatskih poslanika, podneskom broj: 01-03-H-49-75.17/16 od 19.01.2017. godine, navodi se da je Skupština Kantona 10 na XVII sjednici održanoj dana 01.12.2016. godine, u skladu sa Ustavnim i zakonskim ovlaštenjima usvojila Odluku o izmjeni Odluke o prenosu prava i obaveza, kojom su dosadašnja četiri punomoćnika hrvatske nacionalnosti u Skupštini društva "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres zamijenjena drugim punomoćnicima iste nacionalnosti. Navode, da je Odluka o izmjeni Odluke o prenosu prava i obaveza usvojena zakonito, te da su na istu odluku Klub srpskih i Klub bošnjačkih poslanika u Skupštini Kantona 10 pokrenuli pitanje zaštite vitalnog nacionalnog interesa. Napominju da paritetna nacionalna zastupljenost u privrednim društvima nije propisana ni Zakonom o privrednim društvima, a ni Ustavom Kantona 10, da Skupštinu društva, odnosno da punomoćnici društva mogu biti (svi) iz jednog naroda. Prema njihovom mišljenju, sastav organa privrednog društva ne može biti predmet zaštite vitalnog interesa.

Ističu da je Odlukom o izmjenama Odluke o osnivanju ŠGD "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres ("Narodne novine Kantona 10", broj: 9/09), propisano da Skupštinu društva čine punomoćnici čiji nacionalni sastav odražava nacionalnu strukturu stanovništva prema popisu iz 1991. godine. Naglašavaju da je navedenom Odlukom u potpunosti omogućena zastupljenost svih konstitutivnih naroda u Skupštini društva. Prema njihovom mišljenju, da se ne radi o ugroženosti nacionalnih interesa Srba i Bošnjaka, vidljivo je iz činjenice da je Skupština Kantona 10 promijenila punomoćnike hrvatske nacionalnosti, pri čemu su punomoćnici Srbi i Bošnjaci ostali isti. Ističu da ne stoji tvrdnja Kluba srpskih i Kluba bošnjačkih poslanika da im je u konkretnom slučaju ugrožen vitalni interes. Iz navedenih razloga Klub hrvatskih poslanika smatra da se Prijedlog Odluke ne odnosi na vitalni nacionalni interes Kluba srpskih i Kluba bošnjačkih poslanika u Skupštini Kantona 10.

6. Sjednica Vijeća sa javnom raspravom

Vijeće je odlučilo da se sjednica sa javnom raspravom održi dana 01.02.2017. godine. Na javnu raspravu su pristupili: predsjednik Kluba srpskih poslanika, punomoćnik Kluba bošnjačkih poslanika i punomoćnici Kluba hrvatskih poslanika.

Predsjednik Kluba srpskih poslanika ostao je kod navoda iz zahtjeva i dodao da su članovi Komisije za izbor i imenovanje sa Prijedlogom

Odluke upoznati na dan kad je zakazana sjednica Skupštine Kantona 10, te da na istoj sjednici predsjednik Komisije za izbor i imenovanje nije dozvolio glasanje o Prijedlogu Odluke, čime su po njegovom mišljenju, prekršene poslovničke odredbe i čime je uskraćeno pravo Srbima i Bošnjacima da se izjasne o Prijedlogu Odluke. U svom izjašnjenju procjenjuje da se 90% prihoda privrednog društva "Hercegbosanske šume" ostvaruje eksploatacijom šumskog bogatstva na području Opštine Kupres a da pri tome povratničko stanovništvo u opštinama Drvar, Glamoč i Kupres u kojemu se nalazi sjedište privrednog društva "Hercegbosanske šume" nema mogućnost zaposlenja u istom privrednom društvu.

Punomoćnik Kluba bošnjačkih poslanika u cijelosti je ostao kod navoda iz zahtjeva i naglasio da Bošnjaci i Srbi nisu bili u poziciji da mogu ravnopravno raspravljati kao Hrvati kada je u pitanju Prijedlog Odluke.

Punomoćnici Kluba hrvatskih poslanika su također ostali kod svojih navoda i naglasili da se Prijedlogom Odluke mijenjaju punomoćnici Skupštine društva "Hercegbosanske šume" i to četiri punomoćnika iz reda hrvatske nacionalnosti, dok su dva punomoćnika iz reda srpskog i jedan iz bošnjačkog naroda ostali nepromijenjeni.

7. Relevantno pravo

A. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Amandman XXXVII

Definicija vitalnog interesa

Vitalni nacionalni interesi konstitutivnih naroda su definisani na sljedeći način:

- ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti;
 - identitet jednog konstitutivnog naroda;
 - ustavni amandmani;
 - organizacija organa javne vlasti;
 - jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka;
 - obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno naslijeđe;
 - teritorijalna organizacija;
 - sistem javnog informisanja
- i druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa, ukoliko tako smatra 2/3 jednog od klubova delegata konstitutivnih naroda u Domu naroda.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Ovim Amandmanom iza člana IV.A.4.17. dodaje se novi naslov pod 5. i novi član 17a. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine

Amandman XXXVIII

Parlamentarna procedura za zaštitu vitalnih interesa

(1) Zakoni ili drugi propisi ili akti koji se podnesu Predstavničkom domu u Federaciji Bosne i Hercegovine, također se usvajaju u Domu naroda Federacije Bosne i Hercegovine.

(2) U Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine osniva se Vijeće za zaštitu vitalnih interesa, kako bi se odlučivalo o pitanjima vitalnog interesa, prema proceduri u skladu sa ovim ustavom. Ovo vijeće razmatra sva pitanja koja su od vitalnog interesa.

(3) Vijeće za zaštitu vitalnog interesa sastoji se od sedam članova, dva iz svakog konstitutivnog naroda, i jedan član iz reda ostalih. Sudije bira Predstavnički dom i Dom naroda.

Ovim amandmanom iza novog člana IV.A.5.17a. dodaje se novi naslov pod 6. i novi član 17b.

Amandman LXXX

Iza člana V.2.7. dodaje se novi naslov i članovi V.2.7. a) i b) koji glase:

“Mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa

Član V.2.7a.

1) Lista vitalnih nacionalnih interesa koji se štite u kantonima identična je listi sadržanoj u članu IV.5.17.a ovog ustava. Klubovi iz člana IV.5.17.a ovog Ustava su u kantonima klubovi delegata formirani u skladu sa članom V.2.7. stav 2. ovog Ustava.

2) Ako više od jednog predsjedavajućeg ili zamjenika predsjedavajućeg zakonodavnog tijela kantona tvrde da neki zakon spada u listu vitalnih interesa utvrđenih u članu IV.5.17.a. ovog ustava, za usvajanje takvog zakona potrebna je:

- većina glasova unutar svakog od klubova konstitutivnih naroda zastupljenih u datoj skupštini kantona.

3) Predsjedavajući i zamjenici predsjedavajućeg zakonodavnog tijela kantona dužni su da u roku od sedam dana odluče da li neki od zakona, propisa ili akata potpada pod listu iz stava 2. ovog člana.

4) Ako samo jedan predsjedavajući ili zamjenik

predsjedavajućeg tvrdi da zakon, propis ili akt potpada pod listu vitalnih interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba jednog od konstitutivnih naroda datog zakonodavnog tijela može proglasiti da je riječ o pitanju sa liste vitalnih nacionalnih interesa”.

Član V.2.7b.

(1) U slučaju da dvotrećinska većina jednog od klubova konstitutivnih naroda u skupštini kantona odluči da se neki zakon, propis ili akt odnosi na vitalni nacionalni interes, za usvajanje takvog zakona, propisa ili akta potrebna je većina glasova unutar svakog kluba konstitutivnih naroda zastupljenih u zakonodavnom tijelu kantona.

(2) Ako se većina iz stava 1. ovog člana ne može postići, pitanje se prosljeđuje Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine koji donosi konačnu odluku o tome da li se dati zakon, propis ili akt odnosi na vitalni interes konstitutivnog naroda.

(3) Ustavni sud Federacije, u slučaju iz ovog člana, postupa na način predviđen u članu IV.6.18.a. ovog ustava.

(4) Ako Sud odluči da se radi o vitalnom interesu, zakon, propis ili akt smatra se neusvojenim te se dokument vraća predlagачu koji treba pokrenuti novu proceduru. U tom slučaju predlagач ne može podnijeti isti tekst zakona, propisa ili akta.

(5) U slučaju da Ustavni sud odluči da se ne radi o vitalnom interesu zakon, propis ili akt smatra se usvojenim/usvaja se prostom većinom glasova”.

B. Zakon o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine

(“Službene novine Federacije BiH”, br.: 6/95 i 37/03)

“Član 42b.

Postupak utvrđivanja postojanja vitalnih interesa jednog od konstitutivnih naroda zastupljenih u skupštini kantona u skladu sa Amandmanom LXXX na Ustav pokreće se na osnovu obavijesti ili zahtjeva predsjedavajućeg ili zamjenika predsjedavajućeg zakonodavnog tijela kantona da nije postignuta saglasnost većinom glasova unutar svakog kluba konstitutivnih naroda zastupljenih u zakonodavnom tijelu kantona.

U slučaju iz stava 1. ovog člana Vijeće postupa na način predviđen Amandmanom XL na Ustav”.

Član 43.

Obavijest odnosno zahtjev za utvrđivanje postojanja vitalnih interesa konstitutivnog naroda treba da sadrži odluku, odnosno pitanje koje se odnosi na vitalni interes konstitutivnog naroda, okolnosti i činjenice na kojima se zasniva zahtjev za utvrđivanje postojanja vitalnih interesa, druge podatke i priloge od značaja za utvrđivanje vitalnih interesa.

C. Poslovnik Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

(“Službene novine Federacije BiH”, br.: 40/10 i 18/16)

Član 49.**Odlučivanje o vitalnim interesima konstitutivnih naroda**

Vijeće za zaštitu vitalnih interesa Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vijeće) odlučit će o prihvatljivosti u roku od sedam dana od prijema obavijesti, odnosno zahtjeva, ako su ispunjene procesne pretpostavke za odlučivanje o postojanju vitalnog nacionalnog interesa konstitutivnog naroda utvrđene u članu IV.A.4.18.a, odnosno u Amandmanu XL na Ustav, a posebno: da li je zahtjev podnijelo ovlašteno lice, da li je zahtjev podržala dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba konstitutivnog naroda, da li je obavljen Ustavom predviđeni postupak usaglašavanja između klubova konstitutivnih naroda, odnosno između Doma naroda i Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno da li su ispunjene i druge procesne pretpostavke za odlučivanje.

Ukoliko Vijeće odluči da zahtjev nije prihvatljiv, rješenje će dostaviti podnosiocu obavijesti, odnosno zahtjeva.

Kad Vijeće odluči da je zahtjev prihvatljiv, to će utvrditi rješenjem koje se ulaže u spis.

Vijeće može zatražiti od podnosioca da dopuni ili potpunije obrazloži zahtjev ili da dokumentuje činjenice koje Vijeće smatra relevantnim za odlučivanje.

Prihvatljivi zahtjev se dostavlja na odgovor drugom klubu ili klubovima konstitutivnih naroda.

Dopune i odgovori iz st. 4. i 5. ovog člana dostavljaju se Vijeću u roku od osam dana. Vijeće će nastaviti postupak i u slučaju da ne dobije tražene dopune ili odgovore.

Vijeće, po pravilu, zakazuje javnu raspravu koja se ostvaruje u skladu sa Zakonom i ovim poslovníkom.

Odluku o meritumu Vijeće donosi u roku od trideset dana od dana prijema obavijesti, odnosno zahtjeva.

Odluka se objavljuje u “Službenim novinama Federacije BiH” i u službenom glasilu kantona iz kojeg je upućena obavijest, odnosno zahtjev.

D. Poslovnik Skupštine Kantona 10

(“Narodne novine Kantona 10”, br.: 8/03, 14/03, 1/04 6/05, 11/06 i 5/08)

Član 24.

(1) Stalna radna tijela imaju obavezu razmatrati pitanja iz svoje nadležnosti koja su na dnevnom redu narednog zasjedanja Skupštine i o tome podnose izvještaj na skupštinskom zasjedanju.

(2) Stalna radna tijela razmatraju pitanja iz svoje nadležnosti po nalogu Skupštine ili po vlastitoj inicijativi.

(3) Stalna radna tijela vode zapisnik o svojim sastancima.

(4) Stalna radna tijela redovno izvještavaju Skupštinu o svom radu.

Član 30.

(1) Stalna radna tijela rade u sjednicama.

(2) Sjednice stalnih radnih tijela saziva i njima rukovodi predsjedavajući tijela, prema odredbama ovog Poslovníka i poslovníka radnih tijela.

(3) U slučaju spriječenosti predsjedavajućeg radnog tijela ili njegovog odbijanja da sazove sjednicu, sjednicu tijela može sazvati predsjedavajući Skupštine, zamjenik predsjedavajućega Skupštine ili 1/3 članova radnog tijela.

(4) Na sjednicama se vodi zapisnik koji čini sastavni dio skupštinske arhive.

Član 31.

(1) Stalna radna tijela Skupštine su:

- a) Povjerenstvo/Komisija za Ustav i Poslovnik;
- b) Povjerenstvo/Komisija za izbor i imenovanje;
- (...)

Član 33.

(1) Povjerenstvo/Komisija za izbor i imenovanja:

- a) razmatra pitanja vezana za izbor, imenovanja, potvrđivanja i razrješenja u nadležnosti Skupštine;
- b) priprema prijedloge, obrazloženja i potrebnu dokumentaciju za izbor, imenovanje, potvrđivanje

ili razrješenje svih lica nosilaca funkcija za čiji je izbor, imenovanje, potvrđivanje i razrješenje nadležne Skupštine;

c) prati primjenu propisanih procedura kod izbora, imenovanja, potvrđivanja i razrješenja u nadležnosti Skupštine;

d) vodi proces unutar skupštinskih dogovora vezanih za izbor, imenovanje, potvrđivanje ili razrješenje nosilaca funkcija u nadležnosti Skupštine; i

e) jednom godišnje podnosi Skupštini sumarni izvještaj o radu Komisije.

Član 174.

(1) Izborom rukovodi predsjedavajući Skupštine.

(2) Kada se izbor vrši tajnim glasanjem, predsjedavajućem Skupštine pomažu njegovi zamjenici ili dva poslanika ...

E. Odluka o izmjenama Odluke o osnivanju ŠGD "Hercegbosanske šume" d.o.o.

Kupres ("Narodne novine Kantona 10", broj: 9/09)

Član 2.

Skupština društva javnog preduzeća ŠGD "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres sastoji se od 6 članova i predsjednika i mandatom od 4 godine po trajanju vezanom uz mandat poslanika u Skupštini.

Član 3.

Skupštinu društva činit će punomoćnici čiji će sastav odražavati nacionalnu strukturu stanovništva u Kantonu 10 prema popisu stanovništva iz 1991. godine.

F. Odluka o prenosu prava i obaveza

("Narodne novine Kantona 10", broj: 1/15)

I

Ovom Odlukom prava i obaveze Skupštine ŠGD "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres prenose se sa Skupštine Kantona 10 na punomoćnike:

1. Slavko Galiot – predsjednik
2. Milan Kunić – član
3. Ivana Radivojša – član
4. Zdravko Mamić – član
5. Ante Ljubičić – član

6. Zijad Šehić – član

7. Boško Dalić – član

G. Odluka o izmjeni Odluke o prenosu prava i obaveza

(Broj: 01-02-67/16 od 05.12.2016. godine)

I

U Odluci o prenosu prava i obaveza ("Narodne novine Kantona 10", broj: 1/15) u stavu 1. tačke 1., 4., 5. i 7. mijenjaju se i glase:

1. umjesto imena "Slavko Galiot" treba stajati ime "Dragan Konta" iz Livna,

4. umjesto imena "Zdravko Mamić" treba stajati ime "Ile Krezo" iz Glamoča,

5. umjesto imena "Ante Ljubičić" treba stajati ime "Zoran Barić" iz Bosanskog Grahova,

7. umjesto imena "Boško Dalić" treba stajati ime "Josip Petrović" iz Tomislavgrada.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u "Narodnim novinama Kantona 10".

8. Činjenično stanje i stav Vijeća

Vijeće je po osnovu dokumentacije koja je zaprimljena od strane stranaka u postupku, te navoda koji su istakli punomoćnici na sjednici Vijeća sa javnom raspravom utvrdilo činjenično stanje, kako slijedi:

Vijeće je na sjednici održanoj 11.01.2017. godine utvrdilo da su mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa pokrenuli Klub srpskih i Klub bošnjačkih poslanika u Skupštini Kantona 10 u postupku usvajanja Prijedloga odluke na XVII sjednici Skupštine Kantona 10 održanoj dana 01.12.2016. godine, te da je provedena procedura izjašnjavanja po klubovima naroda obrazovanim u Skupštini Kantona 10 pri čemu nije postignuta potrebna većina. Predsjedavajući Skupštine Kantona 10 je Prijedlog Odluke dostavio Vijeću radi donošenja konačne odluke u smislu člana V.2.7b. (1) i (2) u vezi sa Amandmanom LXXX na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine. Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja Vijeće je na sjednici održanoj dana 11.01.2017. godine donijelo Rješenje broj: U-31/16 kojim je utvrđeno da su zahtjevi Kluba srpskih poslanika i Kluba bošnjačkih poslanika u Skupštini Kantona 10 za utvrđivanje vitalnog nacionalnog interesa konstitutivnog srpskog i bošnjačkog naroda u postupku usvajanja Prijedloga

Odluke prihvatljivi za odlučivanje.

Na javnoj raspravi održanoj 01.02.2017. godine predsjednik Kluba srpskih poslanika i punomoćnik Kluba bošnjačkih poslanika ostali su u cijelosti kod navoda iz zahtjeva, pri čemu su posebno naglasili da je vitalni nacionalni interes srpskog i bošnjačkog naroda povrijeđen prvenstveno time što im je Prijedlog Odluke dostavljen na sam dan održavanja XVII sjednice Skupštine Kantona 10 koja je održana dana 01.12.2016. godine sa početkom u 11,00 sati, a naravno i time što im na sjednici Komisije za izbor i imenovanje nije dana mogućnost da se izjasne o Prijedlogu Odluke.

Vijeće je utvrdilo da Prijedlog Odluke ne dovedu u pitanje postojeći nacionalni balans u sastavu punomoćnika Skupštine Kantona 10 u privrednom društvu "Hercegbosanske šume" d. o. o. Kupres. Naime, utvrđeno je da Skupštinu ŠGD "Hercegbosanske šume" čine predsjednik i tri člana koji su iz reda hrvatskog naroda, dva člana iz reda srpskog naroda i jedan član iz reda bošnjačkog naroda. Kako je Prijedlogom Odluke predviđeno da se predsjednik i tri člana iz reda hrvatskog naroda zamjenjuju drugim licima iz reda istog, tj. hrvatskog naroda pri čemu članovi iz reda srpskog i bošnjačkog naroda ostaju nepromijenjeni jasno je da nacionalni sastav tog tijela ostaje neizmijenjen, što je osnovni argument Vijeća za donošenje presude kao u izreci.

Argumentacija stranaka koje se pozivaju na povredu vitalnog interesa u smislu povrede zakona u odnosu na dužinu trajanja mandata u ovom postupku nije relevantna. Naime, pitanje zakonitosti smjene može se postaviti od strane konkretno smijenjenih/zamijenjenih pojedinaca u drugom, pa i redovnom sudskom postupku. U ovom postupku jasno iz dokaza u spisu proizilazi da su stranke koje čine sastav Skupštine Kantona 10 u skladu sa legitimnim izbornim rezultatima, a to je vidljivo iz dopisa Opštinskog odbora Stranke nezavisnih socijalnih demokrata Drvar, broj: 01-52/16 od 05.11.2016. godine koji je predložio ponovno ista lica u Skupštinu društva, dok je Kantonalni odbor Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine dopisom broj: IX-ŽO-99/16 od 21.11.2016. godine predložio zamjenu postojećih članova skupštine iz reda hrvatskog naroda drugim članovima iz istog naroda. Očigledno je da u konkretnom slučaju, a jedino što je relevantno za ovaj postupak, i osporenim prijedlogom odluke se ne narušava propisani nacionalni balans odnosno multietnički karakter Skupštine društva. Da li je pritom iskazano nepovjerenje prema zamijenjenim

članovima rezultat stvarnih primjedbi na kvalitet rada, a dijelom je to obrazloženo i u Zapisniku sa XVII sjednice Skupštine Kantona 10, je pitanje koje korespondira sa naprijed navedenim stavom o zakonitosti smjene/zamjene u pogledu mandata. Vijeće se u tom pravcu ne može upuštati u procjenu opravdanosti zamjene pojedinih članova društva bez obzira kom narodu pripadali i bez obzira koja politička opcija je isto inicirala, jer je očigledno da su političke opcije učestvovala, u skladu sa izbornim rezultatom i u procesu odabira i predlaganja kandidata. Hipotetičko pitanje o budućnosti privrednog društva zbog navodne zamjene nisu ničim argumentovane, niti ih Vijeće kao takve može uzeti u obzir i spadaju u sferu političkih ocjena, a ne u sferu rada Vijeća.

Vijeće za zaštitu vitalnih interesa nije neosjetljivo na, u toku javne rasprave iznesene argumente punomoćnika Kluba srpskih i Kluba bošnjačkih poslanika, a koji se odnose na činjenicu da privredno društvo "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres ima sjedište u Kupresu, da se radi o iskorištavanju prirodnih resursa na području na kojem živi najveći procenat povratničkog stanovništva, a da pri tom to stanovništvo, po njihovom mišljenju, nema ravnopravan pristup zaposlenju u tom privrednom društvu. S druge strane, ovi navodi su dijelom osporeni od strane predsjednika Kluba hrvatskih poslanika. U svakom slučaju, očekuje se da viši, kantonalni organi vlasti pokazuju senzibilitet prema opštinskim organima, posebno, u konkretnom slučaju, prema opštinama sa pretežno povratničkom populacijom na čijoj teritoriji se i nalazi pretežan dio šumskog bogatstva Kantona 10. No, to je također pitanje koje se u konkretnom slučaju ne može povezati kao argument za neku eventualnu povredu vitalnog interesa bilo kog naroda. Konkretno, u ovom slučaju Komisija za izbor i imenovanje koja je multietnička po sastavu jeste raspravljala po ovom pitanju, ali nije donijela konkretan zaključak. Stoga se ovo pitanje moglo naći u Skupštini Kantona 10, koja je relevantno tijelo za imenovanje članova Skupštine konkretnog privrednog društva.

Ovu presudu Vijeće za zaštitu vitalnih interesa donijelo je jednoglasno, u sastavu: Aleksandra Martinović, predsjednica Vijeća, Mirjana Čučković, prof. dr. Edin Muminović, dr. sc. Kata Senjak i Mladen Srđić, članovi Vijeća.

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

**USTAVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
VIJEĆE ZA ZAŠTITU VITALNIH INTERESA**
Broj: U-31/16
Sarajevo, 3. veljače 2017. godine

Predsjednik
Vijeća za zaštitu vitalnih interesa
Ustavnog suda Federacije
Bosne i Hercegovine
Aleksandra Martinović v.r.

Vijeće za zaštitu vitalnih interesa Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući o zahtjevima Kluba srpskih zastupnika i Kluba bošnjačkih zastupnika u Skupštini Kantona 10 za utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa, u svezi s Prijedlogom odluke o izmjeni Odluke o prijenosu prava i obveza, na temelju Amandmana XXXVII, XXXVIII i LXXX na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, nakon javne rasprave, na sjednici održanoj dana 03.02.2017. godine, donijelo je

P R E S U D U

1. Prijedlogom Odluke o izmjeni Odluke o prijenosu prava i obveza ne povrjeđuje se vitalni nacionalni interes srpskog i bošnjačkog konstitutivnog naroda.

2. Presudu objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH" i "Narodnim novinama Kantona 10".

O b r a z l o ž e n j e

1. Podnositelj zahtjeva i predmet zahtjeva

Predsjedatelj Skupštine Kantona 10 dostavio je dana 08.12.2016. godine Vijeću za zaštitu vitalnih interesa Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće) obavijest broj: 01-01/1-49-101/16 od 05.12.2016. godine, o pokretanju postupka za utvrđivanja vitalnog nacionalnog interesa po zahtjevima Kluba srpskih zastupnika i Kluba bošnjačkih zastupnika u Skupštini Kantona 10 u postupku usvajanja Prijedloga Odluke o izmjeni Odluke o prijenosu prava i obveza (u daljnjem tekstu: Prijedlog Odluke).

2. Stranke u postupku

Sukladno s člankom 9. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br.: 6/95 i 37/03) stranke u postupku u ovom predmetu su: Klub srpskih zastupnika i Klub bošnjačkih zastupnika u Skupštini Kantona 10 u svojstvu podnositelja zahtjeva i, u svojstvu druge strane u postupku, Klub hrvatskih zastupnika u Skupštini Kantona 10.

3. Bitni navodi zahtjeva

Prema navodima iz obavijesti Klub srpskih zastupnika i Klub bošnjačkih zastupnika su na XVII sjednici Skupštine Kantona 10 održanoj dana 01.12.2016. godine prilikom usvajanja Prijedloga Odluke pokrenuli pitanje zaštite vitalnog nacionalnog interesa. Uz obavijest su dostavljeni: Odluka o prijenosu prava i obveza broj: 01-02-91/14 od 29.12.2014. godine, Zahtjev za opoziv članova Skupštine ŠGD "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres, broj: IX-ŽO-111/16 od 22.12.2016. godine, Odluka o izmjeni Odluke o prijenosu prava i obveza broj: 01-02-67/16 od 05.12.2015. godine, Izvod iz Zapisnika sa XVII sjednice Skupštine kantona 10 od 01.12.2016. godine, Zapisnik sa sjednice Kluba srpskih zastupnika u Skupštini Kantona 10 od 01.12.2016. godine, Zapisnik sa sjednice Kluba bošnjačkih zastupnika u Skupštini Kantona 10 od 01.12.2016. godine, te ostala dokumentacija.

Na sjednici Skupštine Kantona 10 održanoj dana 01.12.2016. godine, sukladno s Amandmanom LXXX na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, provedena je procedura mehanizma zaštite vitalnog nacionalnog interesa, pa je izvršeno izjašnjavanje o Prijedlogu Odluke u cjelini i po klubovima obrazovanim u Skupštini Kantona 10. Nakon izjašnjavanja Skupština je većinom glasova usvojila Odluku o izmjeni Odluke o prijenosu prava i obveza. Također, i Klub hrvatskih zastupnika je većinom glasova usvojio ovu odluku. Klub srpskih i Klub bošnjačkih zastupnika nisu usvojili Prijedlog Odluke, jer isti nije dobio potrebnu većinu glasova unutar svakog od klubova ovih naroda. Zbog toga je Predsjedatelj Skupštine Kantona 10, Prijedlog Odluke dostavio Vijeću radi donošenja konačne odluke u smislu članka V.2.7b. (1) i (2) u svezi s Amandmanom LXXX na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine.

Međutim, Vijeću nije dostavljeno obrazloženje činjenica i dokaza na kojima se temelji tvrdnja Kluba srpskih i Kluba bošnjačkih zastupnika da Prijedlog Odluke povrjeđuje vitalni nacionalni

interes srpskog i bošnjačkog naroda. Vijeće je aktom broj: U-31/16 od 16.12.2016. godine zatražilo od Kluba srpskih i Kluba bošnjačkih zastupnika da dostave navedena obrazloženja.

Dana 29.12.2016. godine Vijeće je zaprimilo akt Predsjedatelja Kantona 10 broj: 01-01/1-49-101.3/16 od 28.12.2016. godine koji sadrži njegovo izjašnjenje o osporenom Prijedlogu Odluke, i koji, prema njegovom mišljenju, ne povrjeđuje vitalni interes srpskog i bošnjačkog naroda u Kantonu 10. Uz Izjašnjenje dostavljeno je mišljenje Povjerenstva za Ustav i poslovnik Kantona 10. Prema mišljenju tog Povjerenstva postupak zaštite vitalnog nacionalnog interesa u svezi sa usvajanjem Prijedloga Odluke nije pokrenut na način propisan Poslovníkom o radu Skupštine Kantona 10, jer kako se navodi, predsjedatelj i njegovi zamjenici nisu imali priliku postupiti sukladno s člankom 61. Poslovníka o radu Skupštine Kantona 10 i odlučiti da li Prijedlog Odluke spada u listu vitalnih nacionalnih interesa. Povjerenstvo zbog toga smatra da propuštanjem navedene radnje na XVII sjednici Skupštine Kantona 10 nisu ostvarene procesne pretpostavke za pokretanje mehanizma zaštite vitalnog nacionalnog interesa.

Vijeće je dana 10.01.2017. godine zaprimilo i dopune obavijesti o pokretanje postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa od strane Kluba srpskih i Kluba bošnjačkih zastupnika u istovjetnom tekstu. U dopunama se napominje da Šumsko gospodarsko društvo "Hercegbosanske šume" ima izabrane opunomoćenike Skupštine društva čiji mandat traje četiri godine kao i mandat zastupnika u Skupštini Kantona 10. Skupštinu društva u nacionalnom sastavu čine Hrvati, Srbi, Bošnjaci. Prijedlog Odluke dostavljen Skupštini Kantona 10 dostavljen je od strane Kantonalnog odbora Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine koji želi da razriješi četiri člana hrvatske nacionalnosti bez bilo kakvog obrazloženja, pri tom ne poštujući proceduru koja je propisana Poslovníkom Skupštine Kantona 10. Navedeno, po njihovom mišljenju, stvara opravdanu sumnju u određene "političke igre" kad je u pitanju Javno poduzeće "Hercegbosanske šume". Cijeneći činjenicu da Bošnjaci i Srbi u Skupštini društva i Skupštini Kantona 10 nisu upoznati s razlozima za smjenu opunomoćenika Skupštine društva (razlozi za smjenu nisu navedeni), smatraju da su takvim postupcima ugroženi srpski i bošnjački interesi i u Skupštini Kantona 10, kao i u Javnom poduzeću "Hercegbosanske šume". Ističu da Javno poduzeće "Hercegbosanske šume" zapošljava oko 600 ljudi i ima godišnji promet od preko 30 milijuna KM.

Smatraju da je ovladavanje Javnim poduzećem "Hercegbosanske šume" od strane jedne stranke (HDZ BiH) štetno po vitalni nacionalni interes Srba i Bošnjaka u Kantonu 10. Predlažu da Vijeće usvoji njihove zahtjeve o povredi vitalnog nacionalnog interesa i donese odluku u tom pravcu.

4. Postupak odlučivanja o prihvatljivosti

Na sjednici Vijeća održanoj dana 11.01.2017. godine Vijeće je donijelo Rješenje broj: U-31/16 kojim je utvrđeno da su zahtjevi Kluba srpskih zastupnika i Kluba bošnjačkih zastupnika u Skupštini Kantona 10 za utvrđivanje vitalnog nacionalnog interesa konstitutivnog srpskog i bošnjačkog naroda u postupku usvajanja Prijedloga Odluke prihvatljivi za odlučivanje.

5. Bitni navodi odgovora na zahtjev

U odgovoru na zahtjev koji je Vijeću dostavio Klub hrvatskih zastupnika, podneskom broj: 01-03-H-49-75.17/16 od 19.01.2017. godine, navodi se da je Skupština Kantona 10 na XVII sjednici održanoj dana 01.12.2016. godine, sukladno sa Ustavnim i zakonskim ovlaštenjima usvojila Odluku o izmjeni Odluke o prijenosu prava i obveza, kojom su dosadašnja četiri opunomoćenika hrvatske nacionalnosti u Skupštini društva "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres zamijenjena drugim opunomoćenicima iste nacionalnosti. Navode, da je Odluka o izmjeni Odluke o prijenosu prava i obveza usvojena zakonito, te da su na istu odluku Klub srpskih i Klub bošnjačkih zastupnika u Skupštini Kantona 10 pokrenuli pitanje zaštite vitalnog nacionalnog interesa. Napominju da paritetna nacionalna zastupljenost u gospodarskim društvima nije propisana ni Zakonom o gospodarskim društvima, a ni Ustavom Kantona 10 da Skupštinu društva, odnosno da opunomoćenici društva mogu biti (svi) iz jednog naroda. Prema njihovom mišljenju, sastav organa gospodarskog društva ne može biti predmet zaštite vitalnog interesa.

Ističu da je Odlukom o izmjenama Odluke o osnivanju ŠGD "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres ("Narodne novine Kantona 10", broj: 9/09), propisano da Skupštinu društva čine opunomoćenici čiji nacionalni sastav odražava nacionalnu strukturu stanovništva prema popisu iz 1991. godine. Naglašavaju da je navedenom Odlukom u potpunosti omogućena zastupljenost svih konstitutivnih naroda u Skupštini društva. Prema njihovom

mišljenju, da se ne radi o ugroženosti nacionalnih interesa Srba i Bošnjaka, vidljivo je iz činjenice da je Skupština Kantona 10 promijenila opunomoćenike hrvatske nacionalnosti, pri čemu su opunomoćenici Srbi i Bošnjaci ostali isti. Ističu da ne stoji tvrdnja Kluba srpskih i Kluba bošnjačkih zastupnika da im je u konkretnom slučaju ugrožen vitalni interes. Iz navedenih razloga Klub hrvatskih zastupnika smatra da se Prijedlog Odluke ne odnosi na vitalni nacionalni interes Kluba srpskih i Kluba bošnjačkih zastupnika u Skupštini Kantona 10.

6. Sjednica Vijeća s javnom raspravom

Vijeće je odlučilo da se sjednica s javnom raspravom održi dana 01.02.2017. godine. Na javnu raspravu su pristupili: predsjednik Kluba srpskih zastupnika, opunomoćenik Kluba bošnjačkih zastupnika i opunomoćenici Kluba hrvatskih zastupnika.

Predsjednik Kluba srpskih zastupnika ostao je kod navoda iz zahtjeva i dodao da su članovi Povjerenstva za izbor i imenovanje s Prijedlogom Odluke upoznati na dan kad je zakazana sjednica Skupštine Kantona 10, te da na istoj sjednici predsjednik Povjerenstva za izbor i imenovanje nije dozvolio glasovanje o Prijedlogu Odluke, čime su po njegovom mišljenju, prekršene poslovničke odredbe i čime je uskraćeno pravo Srbima i Bošnjacima da se izjasne o Prijedlogu Odluke. U svom izjašnjenju procjenjuje da se 90% prihoda gospodarskog društva "Hercegbosanske šume" ostvaruje eksploatacijom šumskog bogatstva na području Općine Kupres a da pri tome povratničko stanovništvo u općinama Drvar, Glamoč i Kupres u kojemu se nalazi sjedište gospodarskog društva "Hercegbosanske šume" nema mogućnost zaposlenja u istom gospodarskom društvu.

Opunomoćenik Kluba bošnjačkih zastupnika u cijelosti je ostao kod navoda iz zahtjeva i naglasio da Bošnjaci i Srbi nisu bili u poziciji da mogu ravnopravno raspravljati kao Hrvati kada je u pitanju Prijedlog Odluke.

Opunomoćenici Kluba hrvatskih zastupnika su također ostali kod svojih navoda i naglasili da se Prijedlogom Odluke mijenjaju opunomoćenici Skupštine društva "Hercegbosanske šume" i to četiri opunomoćenika iz reda hrvatske nacionalnosti, dok su dva opunomoćenika iz reda srpskog i jedan iz bošnjačkog naroda ostali nepromijenjeni.

7. Relevantno pravo

A. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Amandman XXXVII Definicija vitalnog interesa

Vitalni nacionalni interesi konstitutivnih naroda su definirani na sljedeći način:

- ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti;
 - identitet jednog konstitutivnog naroda;
 - ustavni amandmani;
 - organizacija organa javne vlasti;
 - jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka;
 - obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno naslijeđe;
 - teritorijalna organizacija;
 - sustav javnog informiranja
- i druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa, ukoliko tako smatra 2/3 jednog od klubova izaslanika konstitutivnih naroda u Domu naroda.

Ovim Amandmanom iza članka IV.A.4.17. dodaje se novi naslov pod 5. i novi članak 17a. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine

Amandman XXXVIII

Parlamentarna procedura za zaštitu vitalnih interesa

(1) Zakoni ili drugi propisi ili akti koji se podnesu Zastupničkom domu u Federaciji Bosne i Hercegovine, također se usvajaju u Domu naroda Federacije Bosne i Hercegovine.

(2) U Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine osniva se Vijeće za zaštitu vitalnih interesa, kako bi se odlučivalo o pitanjima vitalnog interesa, prema proceduri sukladno sa ovim ustavom. Ovo vijeće razmatra sva pitanja koja su od vitalnog interesa.

(3) Vijeće za zaštitu vitalnog interesa sastoji se od sedam članova, dva iz svakog konstitutivnog naroda, i jedan član iz reda ostalih. Suce bira Zastupnički dom i Dom naroda.

Ovim amandmanom iza novog članka IV.A.5.17a. dodaje se novi naslov pod 6. i novi članak 17b.

Amandman LXXX

Iza članka V.2.7. dodaje se novi naslov i članci V.2.7. a) i b) koji glase:

“Mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa**Članak V.2.7a.**

1) Lista vitalnih nacionalnih interesa koji se štite u kantonima istovjetna je listi sadržanoj u članku IV.5.17.a ovog ustava. Klubovi iz članka IV.5.17.a ovog Ustava su u kantonima klubovi izaslanika formirani sukladno s člankom V.2.7. stavak 2. ovog Ustava.

2) Ako više od jednog predsjedatelja ili zamjenika predsjedatelja zakonodavnog tijela kantona tvrde da neki zakon spada u listu vitalnih interesa utvrđenih u članku IV.5.17.a. ovog ustava, za usvajanje takvog zakona potrebna je:

- većina glasova unutar svakog od klubova konstitutivnih naroda zastupljenih u datoj skupštini kantona.

3) Predsjedatelj i zamjenici predsjedatelja zakonodavnog tijela kantona dužni su da u roku od sedam dana odluče da li neki od zakona, propisa ili akata potpada pod listu iz stavka 2. ovog članka.

4) Ako samo jedan predsjedatelj ili zamjenik predsjedatelja tvrdi da zakon, propis ili akt potpada pod listu vitalnih interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba jednog od konstitutivnih naroda datog zakonodavnog tijela može proglasiti da je riječ o pitanju s liste vitalnih nacionalnih interesa”.

Članak V.2.7b.

(1) U slučaju da dvotrećinska većina jednog od klubova konstitutivnih naroda u skupštini kantona odluči da se neki zakon, propis ili akt odnosi na vitalni nacionalni interes, za usvajanje takvog zakona, propisa ili akta potrebna je većina glasova unutar svakog kluba konstitutivnih naroda zastupljenih u zakonodavnom tijelu kantona.

(2) Ako se većina iz stavka 1. ovog članka ne može postići, pitanje se prosljeđuje Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine koji donosi konačnu odluku o tome da li se dati zakon, propis ili akt odnosi na vitalni interes konstitutivnog naroda.

(3) Ustavni sud Federacije, u slučaju iz ovog članka, postupa na način predviđen u članku IV.6.18.a. ovog ustava.

(4) Ako Sud odluči da se radi o vitalnom interesu, zakon, propis ili akt smatra se neusvojenim te se dokument vraća predlagatelju koji treba pokrenuti novu proceduru. U tom slučaju predlagatelj ne može podnijeti isti tekst zakona, propisa ili akta.

(5) U slučaju da Ustavni sud odluči da se ne radi

o vitalnom interesu zakon, propis ili akt smatra se usvojenim/usvaja se prostom većinom glasova”.

B. Zakon o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine

(“Službene novine Federacije BiH”, br.: 6/95 i 37/03)

“Članak 42b.

Postupak utvrđivanja postojanja vitalnih interesa jednog od konstitutivnih naroda zastupljenih u skupštini kantona sukladno Amandmanu LXXX na Ustav pokreće se na temelju obavijesti ili zahtjeva predsjedatelja ili zamjenika predsjedatelja zakonodavnog tijela kantona da nije postignuta suglasnost većinom glasova unutar svakog kluba konstitutivnih naroda zastupljenih u zakonodavnom tijelu kantona.

U slučaju iz stavka 1. ovog članka Vijeće postupa na način predviđen Amandmanom XL na Ustav”.

Članak 43.

Obavijest odnosno zahtjev za utvrđivanje postojanja vitalnih interesa konstitutivnog naroda treba da sadrži odluku, odnosno pitanje koje se odnosi na vitalni interes konstitutivnog naroda, okolnosti i činjenice na kojima se temelji zahtjev za utvrđivanje postojanja vitalnih interesa, druge podatke i priloge od značaja za utvrđivanje vitalnih interesa.

C. Poslovnik Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

(“Službene novine Federacije BiH”, br.: 40/10 i 18/16)

Članak 49.**Odlučivanje o vitalnim interesima konstitutivnih naroda**

Vijeće za zaštitu vitalnih interesa Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće) odlučit će o prihvatljivosti u roku od sedam dana od prijema obavijesti, odnosno zahtjeva, ako su ispunjene procesne pretpostavke za odlučivanje o postojanju vitalnog nacionalnog interesa konstitutivnog naroda utvrđene u članku IV.A.4.18.a, odnosno u Amandmanu XL na Ustav, a posebice: da li je zahtjev podnijela ovlaštena osoba, da li je zahtjev podržala dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba konstitutivnog naroda, da li je obavljen Ustavom predviđeni postupak usuglašavanja između klubova

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

konstitutivnih naroda, odnosno između Doma naroda i Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno da li su ispunjene i druge procesne pretpostavke za odlučivanje.

Ukoliko Vijeće odluči da zahtjev nije prihvatljiv, rješenje će dostaviti podnositelju obavijesti, odnosno zahtjeva.

Kad Vijeće odluči da je zahtjev prihvatljiv, to će utvrditi rješenjem koje se ulaže u spis.

Vijeće može zatražiti od podnositelja da dopuni ili potpunije obrazloži zahtjev ili da dokumentira činjenice koje Vijeće smatra relevantnim za odlučivanje.

Prihvatljivi zahtjev se dostavlja na odgovor drugom klubu ili klubovima konstitutivnih naroda.

Dopune i odgovori iz st. 4. i 5. ovog članka dostavljaju se Vijeću u roku od osam dana. Vijeće će nastaviti postupak i u slučaju da ne dobije tražene dopune ili odgovore.

Vijeće, po pravilu, zakazuje javnu raspravu koja se ostvaruje sukladno sa Zakonom i ovim poslovníkom.

Odluku o meritumu Vijeće donosi u roku od trideset dana od dana prijema obavijesti, odnosno zahtjeva.

Odluka se objavljuje u "Službenim novinama Federacije BiH" i u službenom glasilu kantona iz kojeg je upućena obavijest, odnosno zahtjev.

D. Poslovník Skupštine Kantona 10

("Narodne novine Kantona 10", br.: 8/03, 14/03, 1/04 6/05, 11/06 i 5/08)

Članak 24.

(1) Stalna radna tijela imaju obvezu razmatrati pitanja iz svoje nadležnosti koja su na dnevnom redu narednog zasjedanja Skupštine i o tome podnose izvješće na skupštinskom zasjedanju.

(2) Stalna radna tijela razmatraju pitanja iz svoje nadležnosti po nalogu Skupštine ili po vlastitoj inicijativi.

(3) Stalna radna tijela vode zapisnik o svojim sastancima.

(4) Stalna radna tijela redovno izvještavaju Skupštinu o svom radu.

(5)

Članak 30.

(1) Stalna radna tijela rade u sjednicama.

(2) Sjednice stalnih radnih tijela saziva i njima rukovodi predsjedatelj tijela, prema odredbama

ovog Poslovníka i poslovníka radnih tijela.

(3) U slučaju spriječenosti predsjedatelja radnog tijela ili njegovog odbijanja da sazove sjednicu, sjednicu tijela može sazvati predsjedatelj Skupštine, zamjenik predsjedatelja Skupštine ili 1/3 članova radnog tijela.

(4) Na sjednicama se vodi zapisnik koji čini sastavni dio skupštinske arhive.

Članak 31.

(1) Stalna radna tijela Skupštine su:

- a) Povjerenstvo/Komisija za Ustav i Poslovník;
- b) Povjerenstvo/Komisija za izbor i imenovanje;
- (...)

Članak 33.

(1) Povjerenstvo/Komisija za izbor i imenovanja:

- a) razmatra pitanja vezana za izbor, imenovanja, potvrđivanja i razrješenja u nadležnosti Skupštine;
- b) priprema prijedloge, obrazloženja i potrebnu dokumentaciju za izbor, imenovanje, potvrđivanje ili razrješenje svih osoba nositelja funkcija za čiji je izbor, imenovanje, potvrđivanje i razrješenje nadležne Skupštine;
- c) prati primjenu propisanih procedura kod izbora, imenovanja, potvrđivanja i razrješenja u nadležnosti Skupštine;
- d) vodi proces unutar skupštinskih dogovora vezanih za izbor, imenovanje, potvrđivanje ili razrješenje nositelja funkcija u nadležnosti Skupštine; i
- e) jednom godišnje podnosi Skupštini sumarno izvješće o radu Komisije.

Članak 174.

(1) Izborom rukovodi predsjedatelj Skupštine.

(2) Kada se izbor vrši tajnim glasovanjem, predsjedatelju Skupštine pomažu njegovi zamjenici ili dva zastupnika ...

E. Odluka o izmjenama Odluke o osnivanju ŠGD "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres

("Narodne novine Kantona 10", broj: 9/09)

Članak 2.

Skupština društva javnog poduzeća ŠGD "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres sastoji se od 6 članova i predsjednika i mandatom od 4 godine po trajanju vezanom uz mandat zastupnika u Skupštini.

Članak 3.

Skupštinu društva činit će opunomoćenici čiji će sastav odražavati nacionalnu strukturu stanovništva u Kantonu 10 prema popisu stanovništva iz 1991. godine.

F. Odluka o prijenosu prava i obveza

(“Narodne novine Kantona 10”, broj: 1/15)

I

Ovom Odlukom prava i obveze Skupštine ŠGD “Hercegbosanske šume” d.o.o. Kupres prenose se sa Skupštine Kantona 10 na opunomoćenike:

1. Slavko Galiot – predsjednik
2. Milan Kunić – član
3. Ivana Radivojša – član
4. Zdravko Mamić – član
5. Ante Ljubičić – član
6. Zijad Šehić – član
7. Boško Dalić – član

G. Odluka o izmjeni Odluke o prijenosu prava i obveza

(Broj: 01-02-67/16 od 05.12.2016. godine)

I

U Odluci o prijenosu prava i obveza (“Narodne novine Kantona 10”, broj: 1/15) u stavku 1. točke 1., 4., 5. i 7. mijenjaju se i glase:

1. umjesto imena “Slavko Galiot” treba stajati ime “Dragan Konta” iz Livna,
4. umjesto imena “Zdravko Mamić” treba stajati ime “Ile Krezo” iz Glamoča,
5. umjesto imena “Ante Ljubičić” treba stajati ime “Zoran Barić” iz Bosanskog Grahova,
7. umjesto imena “Boško Dalić” treba stajati ime “Josip Petrović” iz Tomislavgrada.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u “Narodnim novinama Kantona 10”.

8. Činjenično stanje i stav Vijeća

Vijeće je po osnovu dokumentacije koja je zaprimljena od strane stranaka u postupku, te navoda koji su istakli punomoćnici na sjednici Vijeća sa javnom raspravom utvrdilo činjenično stanje, kako slijedi:

Vijeće je na sjednici održanoj 11.01.2017. godine utvrdilo da su mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa pokrenuli Klub srpskih i Klub bošnjačkih zastupnika u Skupštini Kantona 10 u postupku usvajanja Prijedloga odluke na XVII sjednici Skupštine Kantona 10 održanoj dana 01.12.2016. godine, te da je provedena procedura izjašnjavanja po klubovima naroda obrazovanim u Skupštini Kantona 10 pri čemu nije postignuta potrebna većina. Predsjedatelj Skupštine Kantona 10 je Prijedlog Odluke dostavio Vijeću radi donošenja konačne odluke u smislu članka V.2.7b. (1) i (2) u svezi s Amandmanom LXXX na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine. Na temelju utvrđenog činjeničnog stanja Vijeće je na sjednici održanoj dana 11.01.2017. godine donijelo Rješenje broj: U-31/16 kojim je utvrđeno da su zahtjevi Kluba srpskih zastupnika i Kluba bošnjačkih zastupnika u Skupštini Kantona 10 za utvrđivanje vitalnog nacionalnog interesa konstitutivnog srpskog i bošnjačkog naroda u postupku usvajanja Prijedloga Odluke prihvatljivi za odlučivanje.

Na javnoj raspravi održanoj 01.02.2017. godine predsjednik Kluba srpskih zastupnika i opunomoćenik Kluba bošnjačkih zastupnika ostali su u cijelosti kod navoda iz zahtjeva, pri čemu su posebice naglasili da je vitalni nacionalni interes srpskog i bošnjačkog naroda povrijeđen prvenstveno time što im je Prijedlog Odluke dostavljen na sam dan održavanja XVII sjednice Skupštine Kantona 10 koja je održana dana 01.12.2016. godine sa početkom u 11,00 sati, a naravno i time što im na sjednici Komisije za izbor i imenovanje nije dana mogućnost da se izjasne o Prijedlogu Odluke.

Vijeće je utvrdilo da Prijedlog Odluke ne dovodi u pitanje postojeći nacionalni balans u sastavu opunomoćenika Skupštine Kantona 10 u gospodarskom društvu “Hercegbosanske šume” d.o.o. Kupres. Naime, utvrđeno je da Skupštinu ŠGD “Hercegbosanske šume” čine predsjednik i tri člana koji su iz reda hrvatskog naroda, dva člana iz reda srpskog naroda i jedan član iz reda bošnjačkog naroda. Kako je Prijedlogom Odluke predviđeno da se predsjednik i tri člana iz reda hrvatskog naroda zamjenjuju drugim osobama iz reda istog, tj. hrvatskog naroda pri čemu članovi iz reda srpskog i bošnjačkog naroda ostaju nepromijenjeni jasno je da nacionalni sastav tog tijela ostaje neizmijenjen, što je osnovni argument Vijeća za donošenje presude kao u izreci.

Argumentacija stranaka koje se pozivaju na povredu vitalnog interesa u smislu povrede zakona u odnosu na dužinu trajanja mandata u ovom

postupku nije relevantna. Naime, pitanje zakonitosti smjene može se postaviti od strane konkretno smijenjenih/zamijenjenih pojedinaca u drugom, pa i redovnom sudskom postupku. U ovom postupku jasno iz dokaza u spisu proizilazi da su stranke koje čine sastav Skupštine Kantona 10, sukladno sa legitimnim izbornim rezultatima, a to je vidljivo iz dopisa Općinskog odbora Stranke neovisnih socijalnih demokrata Drvar, broj: 01-52/16 od 05.11.2016. godine koji je predložio ponovno iste osobe u Skupštinu društva, dok je Kantonalni odbor Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine dopisom broj: IX-ŽO-99/16 od 21.11.2016. godine predložio zamjenu postojećih članova skupštine iz reda hrvatskog naroda drugim članovima iz istog naroda. Očigledno je da u konkretnom slučaju, a jedino što je relevantno za ovaj postupak, i osporenim prijedlogom odluke se ne narušava propisani nacionalni balans odnosno multietnički karakter Skupštine društva. Da li je pritom iskazano nepovjerenje prema zamijenjenim članovima rezultat stvarnih primjedbi na kvalitet rada, a dijelom je to obrazloženo i u Zapisniku sa XVII sjednice Skupštine Kantona 10 je pitanje koje korespondira sa naprijed navedenim stavom o zakonitosti smjene/zamjene u pogledu mandata. Vijeće se u tom pravcu ne može upuštati u procjenu opravdanosti zamjene pojedinih članova društva bez obzira kom narodu pripadali i bez obzira koja politička opcija je isto inicirala, jer je očigledno da su političke opcije učestvovala, sukladno sa izbornim rezultatom i u procesu odabira i predlaganja kandidata. Hipotetičko pitanje o budućnosti gospodarskog društva zbog navodne zamjene nisu ničim argumentirani, niti ih Vijeće kao takve može uzeti u obzir i spadaju u sferu političkih ocjena, a ne u sferu rada Vijeća.

Vijeće za zaštitu vitalnih interesa nije neosjetljivo na, u tijeku javne rasprave iznesene argumente opunomoćenika Kluba srpskih i Kluba bošnjačkih zastupnika, a koji se odnose na činjenicu da gospodarsko društvo "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres ima sjedište u Kupresu, da se radi o iskorištavanju prirodnih resursa na području na kojem živi najveći procent povratničkog stanovništva, a da pri tom to stanovništvo, po njihovom mišljenju, nema ravnopravan pristup zaposlenju u tom gospodarskom društvu. S druge strane, ovi navodi su dijelom osporeni od strane predsjednika Kluba hrvatskih zastupnika. U svakom slučaju, očekuje se da viši, kantonalni organi vlasti pokazuju senzibilitet prema općinskim organima, posebice, u konkretnom slučaju, prema općinama sa pretežno

povratničkom populacijom na čijoj teritoriji se i nalazi pretežan dio šumskog bogatstva Kantona 10. No, to je također pitanje koje se, u konkretnom slučaju ne može povezati kao argument za neku eventualnu povredu vitalnog interesa bilo kog naroda. Konkretno, u ovom slučaju Povjerenstvo za izbor i imenovanje koje je multietničko po sastavu jeste raspravljalo po ovom pitanju, ali nije donijelo konkretan zaključak. Stoga se ovo pitanje moglo naći u Skupštini Kantona 10, koja je relevantno tijelo za imenovanje članova Skupštine konkretnog gospodarskog društva.

Ovu presudu Vijeće za zaštitu vitalnih interesa donijelo je jednoglasno, u sastavu: Aleksandra Martinović, predsjednica Vijeća, Mirjana Čučković, prof. dr. Edin Muminović, dr. sc. Kata Senjak i Mladen Srdić, članovi Vijeća.

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
USTAVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
VIJEĆE ZA ZAŠTITU VITALNIH INTERESA
Broj: U-31/16
Sarajevo, 3. veljače 2017. godine

Predsjednik
Vijeća za zaštitu vitalnih interesa
Ustavnog suda Federacije
Bosne i Hercegovine
Aleksandra Martinović v.r.

Вієће за заштиту виталних інтереса Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине, одлучујући о захтјевима Клуба српских посланика и Клуба бошњачких посланика у Скупштини Кантона 10 за утврђивање повреде виталног националног интереса, у вези са Приједлогом одлуке о измјени Одлуке о преносу права и обавеза, на основу Амандмана XXXVII, XXXVIII и LXXX на Устав Федерације Босне и Херцеговине, након јавне расправе, на сједници одржаној дана 03.02.2017. године, донијело је

ПРЕСУДУ

1. Приједлогом Одлуке о измјени Одлуке о преносу права и обавеза не поврјеђује се витални национални интерес српског и бошњачког конститутивног народа.

2. Пресуду објавити у “Службеним новинама Федерације БиХ” и “Народним новинама Кантона 10”.

Образложење

1. Подносилац захтјева и предмет захтјева

Предсједавајући Скупштине Кантона 10 доставио је дана 08.12.2016. године Вијећу за заштиту виталних интереса Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Вијеће) обавијест број: 01-01/1-49-101/16 од 05.12.2016. године, о покретању поступка за утврђивања виталног националног интереса по захтјевима Клуба српских посланика и Клуба бошњачких посланика у Скупштини Кантона 10 у поступку усвајања Приједлога Одлуке о измјени Одлуке о преносу права и обавеза (у даљем тексту: Приједлог Одлуке).

2. Странке у поступку

У складу са чланом 9. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине (“Службене новине Федерације БиХ”, бр.: 6/95 и 37/03) странке у поступку у овом предмету су: Клуб српских посланика и Клуб бошњачких посланика у Скупштини Кантона 10 у својству подносилаца захтјева и, у својству друге стране у поступку, Клуб хрватских посланика у Скупштини Кантона 10.

3. Битни наводи захтјева

Према наводима из обавијести Клуб српских посланика и Клуб бошњачких посланика су на XVII сједници Скупштине Кантона 10 одржаној дана 01.12.2016. године приликом усвајања Приједлога Одлуке покренули питање заштите виталног националног интереса. Уз обавијест су достављени: Одлука о преносу права и обавеза број: 01-02-91/14 од 29.12.2014. године, Захтјев за опозив чланова Скупштине ШГД “Херцегбосанске шуме” д.о.о. Купрес, број: IX-ЖО-111/16 од 22.12.2016. године, Одлука о измјени Одлуке о преносу права и обавеза број: 01-02-67/16 од 05.12.2015. године, Извод из Записника са XVII сједнице Скупштине кантона 10 од 01.12.2016. године, Записник са сједнице Клуба српских посланика у Скупштини Кантона 10 од 01.12.2016. године, Записник са сједнице

Клуба бошњачких посланика у Скупштини Кантона 10 од 01.12.2016. године, те остала документација.

На сједници Скупштине Кантона 10 одржаној дана 01.12.2016. године, у складу са Амандманом LXXX на Устав Федерације Босне и Херцеговине, проведена је процедура механизма заштите виталног националног интереса, па је извршено изјашњавање о Приједлогу Одлуке у цјелини и по клубовима образованим у Скупштини Кантона 10. Након изјашњавања Скупштина је већином гласова усвојила Одлуку о измјени Одлуке о преносу права и обавеза. Такођер, и Клуб хрватских посланика је већином гласова усвојио ову одлуку. Клуб српских и Клуб бошњачких посланика нису усвојили Приједлог Одлуке, јер исти није добио потребну већину гласова унутар сваког од клубова ових народа. Због тога је Предсједавајући Скупштине Кантона 10, Приједлог Одлуке доставио Вијећу ради доношења коначне одлуке у смислу члана V.2.76. (1) и (2) у вези са Амандманом LXXX на Устав Федерације Босне и Херцеговине.

Међутим, Вијећу није достављено образложење чињеница и доказа на којима се заснива тврдња Клуба српских и Клуба бошњачких посланика да Приједлог Одлуке поврјеђује витални национални интерес српског и бошњачког народа. Вијеће је актом број: У-31/16 од 16.12.2016. године затражило од Клуба српских и Клуба бошњачких посланика да доставе наведена образложења.

Дана 29.12.2016. године Вијеће је запримило акт Предсједавајућег Кантона 10 број: 01-01/1-49-101.3/16 од 28.12.2016. године који садржи његово изјашњење о оспореном Приједлогу Одлуке, и који, према његовом мишљењу, не поврјеђује витални интерес српског и бошњачког народа у Кантону 10. Уз Изјашњење достављено је мишљење Комисије за Устав и пословник Кантона 10. Према мишљењу те Комисије поступак заштите виталног националног интереса у вези са усвајањем Приједлога Одлуке није покренут на начин прописан Пословником о раду Скупштине Кантона 10, јер како се наводи, предсједавајући и његови замјеници нису имали прилику поступити у складу са чланом 61. Пословника о раду Скупштине Кантона 10 и одлучити да ли Приједлог Одлуке спада у листу виталних националних интереса. Комисија због тога сматра да пропуштањем наведене радње на XVII сједници Скупштине Кантона 10 нису остварене процесне претпоставке за покретање

механизма заштите виталног националног интереса.

Вијеће је дана 10.01.2017. године запримило и допуне обавијести о покретање поступка заштите виталног националног интереса од стране Клуба српских и Клуба бошњачких посланика у идентичном тексту. У допунама се напомиње да Шумско привредно друштво “Хецегбосанске шуме” има изабране пуномоћнике Скупштине друштва чији мандат траје четири године као и мандат посланика у Скупштини Кантона 10. Скупштину друштва у националном саставу чине Хрвати, Срби, Бошњаци. Приједлог Одлуке достављен Скупштини Кантона 10 достављен је од стране Кантоналног одбора Хрватске демократске заједнице Босне и Херцеговине који жели да разријеша четири члана хрватске националности без било каквог образложења, при том не поштујући процедуру која је прописана Пословником Скупштине Кантона 10. Наведено, по њиховом мишљењу, ствара оправдану сумњу у одређене “политичке игре” кад је у питању Јавно предузеће “Херцегбосанске шуме”. Цијенећи чињеницу да Бошњаци и Срби у Скупштини друштва и Скупштини Кантона 10 нису упознати са разлозима за смјену пуномоћника Скупштине друштва (разлози за смјену нису наведени), сматрају да су таквим поступцима угрожени српски и бошњачки интереси и у Скупштини Кантона 10, као и у Јавном предузећу “Хецегбосанске шуме”. Истичу да Јавно предузеће “Хецегбосанске шуме” запошљава око 600 људи и има годишњи промет од преко 30 милиона КМ. Сматрају да је овладавање Јавним предузећем “Хецегбосанске шуме” од стране једне странке (ХДЗ БиХ) штетно по витални национални интерес Срба и Бошњака у Кантону 10. Предлажу да Вијеће усвоји њихове захтјеве о повреди виталног националног интереса и донесе одлуку у том правцу.

4. Поступак одлучивања о прихватљивости

На сједници Вијећа одржаној дана 11.01.2017. године Вијеће је донијело Рјешење број: У-31/16 којим је утврђено да су захтјеви Клуба српских посланика и Клуба бошњачких посланика у Скупштини Кантона 10 за утврђивање виталног националног интереса конститутивног српског и бошњачког народа у поступку усвајања Приједлога Одлуке прихватљиви за одлучивање.

5. Битни наводи одговора на захтјев

У одговору на захтјев који је Вијећу доставио Клуб хрватских посланика, поднеском број: 01-03-Х-49-75.17/16 од 19.01.2017. године, наводи се да је Скупштина Кантона 10 на XVII сједници одржаној дана 01.12.2016. године, у складу са Уставним и законским овлашћењима усвојила Одлуку о измјени Одлуке о преносу права и обавеза, којом су досадашња четири пуномоћника хрватске националности у Скупштини друштва “Херцегбосанске шуме” д.о.о. Купрес замијењена другим пуномоћницима исте националности. Наводе, да је Одлука о измјени Одлуке о преносу права и обавеза усвојена законито, те да су на исту одлуку Клуб српских и Клуб бошњачких посланика у Скупштини Кантона 10 покренули питање заштите виталног националног интереса. Напомињу да паритетна национална заступљеност у привредним друштвима није прописана ни Законом о привредним друштвима, а ни Уставом Кантона 10, да Скупштину друштва, односно да пуномоћници друштва могу бити (сви) из једног народа. Према њиховом мишљењу, састав органа привредног друштва не може бити предмет заштите виталног интереса.

Истичу да је Одлуком о измјенама Одлуке о оснивању ШГД “Херцегбосанске шуме” д.о.о. Купрес (“Народне новине Кантона 10”, број: 9/09), прописано да Скупштину друштва чине пуномоћници чији национални састав одражава националну структуру становништва према попису из 1991. године. Наглашавају да је наведеном Одлуком у потпуности омогућена заступљеност свих конститутивних народа у Скупштини друштва. Према њиховом мишљењу, да се не ради о угрожености националних интереса Срба и Бошњака, видљиво је из чињенице да је Скупштина Кантона 10 промијенила пуномоћнике хрватске националности, при чему су пуномоћници Срби и Бошњаци остали исти. Истичу да не стоји тврдња Клуба српских и Клуба бошњачких посланика да им је у конкретном случају угрожен витални интерес. Из наведених разлога Клуб хрватских посланика сматра да се Приједлог Одлуке не односи на витални национални интерес Клуба српских и Клуба бошњачких посланика у Скупштини Кантона 10.

6. Сједница Вијећа са јавном расправом

Вијеће је одлучило да се сједница са јавном расправом одржи дана 01.02.2017. године. На јавну расправу су приступили: предсједник Клуба српских посланика, пуномоћник Клуба бошњачких посланика и пуномоћници Клуба хрватских посланика.

Предсједник Клуба српских посланика остао је код навода из захтјева и додао да су чланови Комисије за избор и именовање са Приједлогом Одлуке упознати на дан кад је заказана сједница Скупштине Кантона 10, те да на истој сједници предсједник Комисије за избор и именовање није дозволио гласање о Приједлогу Одлуке, чиме су по његовом мишљењу, прекршене пословничке одредбе и чиме је ускраћено право Србима и Бошњацима да се изјасне о Приједлогу Одлуке. У свом изјашњењу процјењује да се 90% прихода привредног друштва “Херцегбосанске шуме” остварује експлоатацијом шумског богатства на подручју Општине Купрес а да при томе повратничко становништво у општинама Дрвар, Гламоч и Купрес у којему се налази сједиште привредног друштва “Херцегбосанске шуме” нема могућност запослења у истом привредном друштву.

Пуномоћник Клуба бошњачких посланика у цијелости је остао код навода из захтјева и нагласио да Бошњаци и Срби нису били у позицији да могу равноправно расправљати као Хрвати када је у питању Приједлог Одлуке.

Пуномоћници Клуба хрватских посланика су такођер остали код својих навода и нагласили да се Приједлогом Одлуке мијењају пуномоћници Скупштине друштва “Херцегбосанске шуме” и то четири пуномоћника из реда хрватске националности, док су два пуномоћника из реда српског и један из бошњачког народа остали непромијењени.

7. Релевантно право

А. Устав Федерације Босне и Херцеговине

Амандман XXXVII Дефиниција виталног интереса

Витални национални интереси конститутивних народа су дефинисани на сљедећи начин:

- остваривање права конститутивних народа да буду адекватно заступљени у законодавним, извршним и правосудним органима власти;
- идентитет једног конститутивног народа;
- уставни амандмани;

- организација органа јавне власти;
 - једнака права конститутивних народа у процесу доношења одлука;
 - образовање, вјероисповијест, језик, његовање културе, традиције и културно наслијеђе;
 - територијална организација;
 - систем јавног информисања
- и друга питања која би се третирали као питања од виталног националног интереса, уколико тако сматра 2/3 једног од клубова делегата конститутивних народа у Дому народа.

Овим Амандманом иза члана IV.A.4.17. додаје се нови наслов под 5. и нови члан 17а. Устава Федерације Босне и Херцеговине

Амандман XXXVIII

Парламентарна процедура за заштиту виталних интереса

(1) Закони или други прописи или акти који се поднесу Представничком дому у Федерацији Босне и Херцеговине, такођер се усвајају у Дому народа Федерације Босне и Херцеговине.

(2) У Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине оснива се Вијеће за заштиту виталних интереса, како би се одлучивало о питањима виталног интереса, према процедури у складу са овим уставом. Ово вијеће разматра сва питања која су од виталног интереса.

(3) Вијеће за заштиту виталног интереса састоји се од седам чланова, два из сваког конститутивног народа, и један члан из реда осталих. Судије бира Представнички дом и Дом народа.

Овим амандманом иза новог члана IV.A.5.17а. додаје се нови наслов под 6. и нови члан 17б.

Амандман LXXX

Иза члана V.2.7. додаје се нови наслов и чланови V.2.7. а) и б) који гласе:

“Механизам заштите виталног националног интереса

Члан V.2.7а.

1) Листа виталних националних интереса који се штите у кантонима идентична је листи садржаној у члану IV.5.17.а овог устава. Клубови из члана IV.5.17.а овог Устава су у кантонима клубови делегата формирану у складу са чланом V.2.7. став 2. овог Устава.

HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

2) Ако више од једног предсједавајућег или замјеника предсједавајућег законодавног тијела кантона тврде да неки закон спада у листу виталних интереса утврђених у члану IV.5.17.a. овог устава, за усвајање таквог закона потребна је:

- већина гласова унутар сваког од клубова конститутивних народа заступљених у датој скупштини кантона.

3) Предсједавајући и замјеници предсједавајућег законодавног тијела кантона дужни су да у року од седам дана одлуче да ли неки од закона, прописа или аката потпада под листу из става 2. овог члана.

4) Ако само један предсједавајући или замјеник предсједавајућег тврди да закон, пропис или акт потпада под листу виталних интереса, двотрећинска већина одговарајућег клуба једног од конститутивних народа датог законодавног тијела може прогласити да је ријеч о питању са листе виталних националних интереса”.

Члан V.2.76.

(1) У случају да двотрећинска већина једног од клубова конститутивних народа у скупштини кантона одлучи да се неки закон, пропис или акт односи на витални национални интерес, за усвајање таквог закона, прописа или акта потребна је већина гласова унутар сваког клуба конститутивних народа заступљених у законодавном тијелу кантона.

(2) Ако се већина из става 1. овог члана не може постићи, питање се просљеђује Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине који доноси коначну одлуку о томе да ли се дати закон, пропис или акт односи на витални интерес конститутивног народа.

(3) Уставни суд Федерације, у случају из овог члана, поступа на начин предвиђен у члану IV.6.18.a. овог устава.

(4) Ако Суд одлучи да се ради о виталном интересу, закон, пропис или акт сматра се неусвојеним те се документ враћа предлагачу који треба покренути нову процедуру. У том случају предлагач не може поднијети исти текст закона, прописа или акта.

(5) У случају да Уставни суд одлучи да се не ради о виталном интересу закон, пропис или акт сматра се усвојеним/усваја се простом већином гласова”.

Б. Закон о поступку пред Уставним судом**Федерације Босне и Херцеговине**

(“Службене новине Федерације БиХ”, бр.: 6/95 и 37/03)

“Члан 42б.

Поступак утврђивања постојања виталних интереса једног од конститутивних народа заступљених у скупштини кантона у складу са Амандманом LXXX на Устав покреће се на основу обавијести или захтјева предсједавајућег или замјеника предсједавајућег законодавног тијела кантона да није постигнута сагласност већином гласова унутар сваког клуба конститутивних народа заступљених у законодавном тијелу кантона.

У случају из става 1. овог члана Вијеће поступа на начин предвиђен Амандманом XL на Устав”.

Члан 43.

Обавијест односно захтјев за утврђивање постојања виталних интереса конститутивног народа треба да садржи одлуку, односно питање које се односи на витални интерес конститутивног народа, околности и чињенице на којима се заснива захтјев за утврђивање постојања виталних интереса, друге податке и прилоге од значаја за утврђивање виталних интереса.

Ц. Пословник Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине

(“Службене новине Федерације БиХ”, бр.: 40/10 и 18/16)

Члан 49.**Одлучивање о виталним интересима конститутивних народа**

Вијеће за заштиту виталних интереса Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Вијеће) одлучит ће о прихватљивости у року од седам дана од пријема обавијести, односно захтјева, ако су испуњене процесне претпоставке за одлучивање о постојању виталног националног интереса конститутивног народа утврђене у члану IV.A.4.18.a, односно у Амандману XL на Устав, а посебно: да ли је захтјев поднијело овлашћено лице, да ли је захтјев подржала двотрећинска већина одговарајућег клуба конститутивног народа, да ли је обављен Уставом предвиђени

поступак усаглашавања између клубова конститутивних народа, односно између Дома народа и Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине, односно да ли су испуњене и друге процесне претпоставке за одлучивање.

Уколико Вијеће одлучи да захтјев није прихватљив, рјешење ће доставити подносиоцу обавијести, односно захтјева.

Кад Вијеће одлучи да је захтјев прихватљив, то ће утврдити рјешењем које се улаже у спис.

Вијеће може затражити од подносиоца да допуни или потпуније образложи захтјев или да документује чињенице које Вијеће сматра релевантним за одлучивање.

Прихватљиви захтјев се доставља на одговор другом клубу или клубовима конститутивних народа.

Допуне и одговори из ст. 4. и 5. овог члана достављају се Вијећу у року од осам дана. Вијеће ће наставити поступак и у случају да не добије тражене допуне или одговоре.

Вијеће, по правилу, заказује јавну расправу која се остварује у складу са Законом и овим пословником.

Одлуку о меритуму Вијеће доноси у року од тридесет дана од дана пријема обавијести, односно захтјева.

Одлука се објављује у “Службеним новинама Федерације БиХ” и у службеном гласилу кантона из којег је упућена обавијест, односно захтјев.

Д. Пословник Скупштине Кантона 10

(“Народне новине Кантона 10”, бр.: 8/03, 14/03, 1/04 6/05, 11/06 и 5/08)

Члан 24.

(1) Стална радна тијела имају обавезу разматрати питања из своје надлежности која су на дневном реду наредног засједања Скупштине и о томе подносе извјештај на скупштинском засједању.

(2) Стална радна тијела разматрају питања из своје надлежности по налогу Скупштине или по властитој иницијативи.

(3) Стална радна тијела воде записник о својим састанцима.

(4) Стална радна тијела редовно извјештавају Скупштину о свом раду.

(5)

Члан 30.

(1) Стална радна тијела раде у сједницама.

(2) Сједнице сталних радних тијела сазива и њима руководи председавајући тијела, према одредбама овог Пословника и пословника радних тијела.

(3) У случају спријечености председавајућег радног тијела или његовог одбијања да сазове сједницу, сједницу тијела може сазвати председавајући Скупштине, замјеник председавајућег Скупштине или 1/3 чланова радног тијела.

(4) На сједницама се води записник који чини саставни дио скупштинске архиве.

Члан 31.

(1) Стална радна тијела Скупштине су:

а) Повјеренство/Комисија за Устав и Пословник;

б) Повјеренство/Комисија за избор и именовање; (...)

Члан 33.

(1) Повјеренство/Комисија за избор и именовања:

а) разматра питања везана за избор, именовања, потврђивања и разрјешења у надлежности Скупштине;

б) припрема приједлоге, образложења и потребну документацију за избор, именовање, потврђивање или разрјешење свих лица носилаца функција за чији је избор, именовање, потврђивање и разрјешење надлежне Скупштине;

с) прати примјену прописаних процедура код избора, именовања, потврђивања и разрјешења у надлежности Скупштине;

д) води процес унутар скупштинских договора везаних за избор, именовање, потврђивање или разрјешење носилаца функција у надлежности Скупштине; и

е) једном годишње подноси Скупштини сумарни извјештај о раду Комисије.

Члан 174.

(1) Избором руководи председавајући Скупштине.

(2) Када се избор врши тајним гласањем, председавајућем Скупштине помажу његови

замјеници или два посланика ...

Е. Одлука о измјенама Одлуке о оснивању ШГД “Херцегбосанске шуме” д.о.о. Купрес
 (“Народне новине Кантона 10”, број: 9/09)

Члан 2.

Скупштина друштва јавног предузећа ШГД “Херцегбосанске шуме” д.о.о. Купрес састоји се од 6 чланова и предсједника и мандатом од 4 године по трајању везаном уз мандат посланика у Скупштини.

Члан 3.

Скупштину друштва чинит ће пуномоћници чији ће састав одражавати националну структуру становништва у Кантону 10 према попису становништва из 1991. године.

Ф. Одлука о преносу права и обавеза
 (“Народне новине Кантона 10”, број: 1/15)

I

Овом Одлуком права и обавезе Скупштине ШГД “Херцегбосанске шуме” д.о.о. Купрес преносе се са Скупштине Кантона 10 на пуномоћнике:

1. Славко Галиот – предсједник
2. Милан Кунић – члан
3. Ивана Радивојша – члан
4. Здравко Мамић – члан
5. Анте Љубичић – члан
6. Зијад Шехић – члан
7. Бошко Далић – члан

Г. Одлука о измјени Одлуке о преносу права и обавеза

(Број: 01-02-67/16 од 05.12.2016. године)

I

У Одлуци о преносу права и обавеза (“Народне новине Кантона 10”, број: 1/15) у ставу 1. тачке 1., 4., 5. и 7. мијењају се и гласе:

1. умјесто имена “Славко Галиот” треба стајати име “Драган Конта” из Ливна,
4. умјесто имена “Здравко Мамић” треба стајати име “Иле Крезо” из Гламоча,
5. умјесто имена “Анте Љубичић” треба стајати име “Зоран Барић” из Босанског Грахова,

7. умјесто имена “Бошко Далић” треба стајати име “Јосип Петровић” из Томиславграда.

II

Одлука ступа на снагу даном доношења и објавит ће се у “Народним новинама Кантона 10”.

8. Чињенично стање и став Вијећа

Вијеће је по основу документације која је запримљена од стране странака у поступку, те навода који су истакли пуномоћници на сједници Вијећа са јавном расправом утврдило чињенично стање, како слиједи:

Вијеће је на сједници одржаној 11.01.2017. године утврдило да су механизам заштите виталног националног интереса покренули Клуб српских и Клуб бошњачких посланика у Скупштини Кантона 10 у поступку усвајања Приједлога одлуке на XVII сједници Скупштине Кантона 10 одржаној дана 01.12.2016. године, те да је проведена процедура изјашњавања по клубовима народа образованим у Скупштини Кантона 10 при чему није постигнута потребна већина. Предсједавајући Скупштине Кантона 10 је Приједлог Одлуке доставио Вијећу ради доношења коначне одлуке у смислу члана V.2.76. (1) и (2) у вези са Амандманом LXXX на Устав Федерације Босне и Херцеговине. На основу утврђеног чињеничног стања Вијеће је на сједници одржаној дана 11.01.2017. године донијело Рјешење број: У-31/16 којим је утврђено да су захтјеви Клуба српских посланика и Клуба бошњачких посланика у Скупштини Кантона 10 за утврђивање виталног националног интереса конститутивног српског и бошњачког народа у поступку усвајања Приједлога Одлуке прихватљиви за одлучивање.

На јавној расправи одржаној 01.02.2017. године предсједник Клуба српских посланика и пуномоћник Клуба бошњачких посланика остали су у цијелости код навода из захтјева, при чему су посебно нагласили да је витални национални интерес српског и бошњачког народа повријеђен првенствено тиме што им је Приједлог Одлуке достављен на сам дан одржавања XVII сједнице Скупштине Кантона 10 која је одржана дана 01.12.2016. године са почетком у 11,00 сати, а наравно и тиме што им на сједници Комисије за избор и именовање није дана могућност да се изјасне о Приједлогу

Одлуке.

Вијеће је утврдило да Приједлог Одлуке не доводи у питање постојећи национални баланс у саставу пуномоћника Скупштине Кантона 10 у привредном друштву “Херцегбосанске шуме” д.о.о. Купрес. Наиме, утврђено је да Скупштину ШГД “Херцегбосанске шуме” чине предсједник и три члана који су из реда хрватског народа, два члана из реда српског народа и један члан из реда бошњачког народа. Како је Приједлогом Одлуке предвиђено да се предсједник и три члана из реда хрватског народа замјењују другим лицима из реда истог, тј. хрватског народа при чему чланови из реда српског и бошњачког народа остају непромијењени јасно је да национални састав тог тијела остаје неизмијењен, што је основни аргумент Вијећа за доношење пресуде као у изреци.

Аргументација странака које се позивају на повреду виталног интереса у смислу повреде закона у односу на дужину трајања мандата у овом поступку није релевантна. Наиме, питање законитости смјене може се поставити од стране конкретно смијењених/замијењених појединаца у другом, па и редовном судском поступку. У овом поступку јасно из доказа у спису произилази да су странке које чине састав Скупштине Кантона 10 у складу са легитимним изборним резултатима, а то је видљиво из дописа Општинског одбора Странке независних социјалних демократа Дрвар, број: 01-52/16 од 05.11.2016. године који је предложио поновно иста лица у Скупштину друштва, док је Кантонални одбор Хрватске демократске заједнице Босне и Херцеговине дописом број: IX-ЖО-99/16 од 21.11.2016. године предложио замјену постојећих чланова скупштине из реда хрватског народа другим члановима из истог народа. Очигледно је да у конкретном случају, а једино што је релевантно за овај поступак, и оспореним приједлогом одлуке се не нарушава прописани национални баланс односно мултиетнички карактер Скупштине друштва. Да ли је притом исказано неповјерење према замијењеним члановима резултат стварних примједби на квалитет рада, а дијелом је то образложено и у Записнику са XVII сједнице Скупштине Кантона 10, је питање које кореспондира са напријед наведеним ставом о законитости смјене/замјене у погледу мандата. Вијеће се у том правцу не може упуштати у процјену оправданости замјене појединих чланова друштва без обзира ком народу припадали и без обзира која политичка

опција је исто иницирала, јер је очигледно да су политичке опције учествовале, у складу са изборним резултатом и у процесу одабира и предлагања кандидата. Хипотетичко питање о будућности привредног друштва због наводне замјене нису ничим аргументоване, нити их Вијеће као такве може узети у обзир и спадају у сферу политичких оцјена, а не у сферу рада Вијећа.

Вијеће за заштиту виталних интереса није неосјетљиво на, у току јавне расправе изнесене аргументе пуномоћника Клуба српских и Клуба бошњачких посланика, а који се односе на чињеницу да привредно друштво “Херцегбосанске шуме” д.о.о. Купрес има сједиште у Купресу, да се ради о искориштавању природних ресурса на подручју на којем живи највећи проценат повратничког становништва, а да при том то становништво, по њиховом мишљењу, нема равноправан приступ запослењу у том привредном друштву. С друге стране, ови наводи су дијелом оспорени од стране предсједника Клуба хрватских посланика. У сваком случају, очекује се да виши, кантонални органи власти показују сензибилитет према општинским органима, посебно, у конкретном случају, према општинама са претежно повратничком популацијом на чијој територији се и налази претежан дио шумског богатства Кантона 10. Но, то је такођер питање које се у конкретном случају не може повезати као аргумент за неку евентуалну повреду виталног интереса било ког народа. Конкретно, у овом случају Комисија за избор и именовање која је мултиетничка по саставу јесте расправљала по овом питању, али није донијела конкретан закључак. Стога се ово питање могло наћи у Скупштини Кантона 10, која је релевантно тијело за именовање чланова Скупштине конкретног привредног друштва.

Ову пресуду Вијеће за заштиту виталних интереса донијело је једногласно, у саставу: Александра Мартиновић, предсједница Вијећа, Мирјана Чучковић, проф. др Един Муминовић, др сц. Ката Сењак и Младен Срдић, чланови Вијећа.

Босна и Херцеговина

**ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
УСТАВНИ СУД**

**ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ВИЈЕЋЕ ЗА ЗАШТИТУ ВИТАЛНИХ**

ИНТЕРЕСА

Број: У-31/16

Сарајево, 03.02.2017. године

Предсједник
Вијећа за заштиту виталних интереса
Уставног суда Федерације БиХ
Александра Мартиновић

Вијеће за заштиту виталних интереса Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине одлучујући о захтјевима Клуба бошњачких посланика и Клуба српских посланика у Скупштини Кантиона 10 за утврђивање повреде виталног интереса у вези са Накртом закона о удџбеницима и наставним средствима за основне и средње школе у Кантиону 10, на основу Амандмана XXXVII, XXXVIII и LXXX на Устав Федерације Босне и Херцеговине, након јавне расправе, на сједници одржаној дана 03.02.2017. године донијело је

PRESUDU

1. Накртом Закона о удџбеницима и наставним средствима за основне и средње школе у Кантиону 10 повријеђује се витални национални интерес бошњачког и српског народа.

2. Презуду објавити у „Службеним новинама Федерације БиХ“ и „Народним новинама Кантиона 10“.

Образложење**1. Подносилац захтјева и предмет захтјева**

Предсједavajuћи Скупштине Кантиона 10 је поднеском број: 01-01/1-49-99/16 од 05.12.2016. године који је у Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине запримљен дана 08.12.2016. године, доставио Вијећу за заштиту виталних интереса Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Вијеће) обавијест о покретању поступка заштите виталног националног интереса по захтјеву клубова бошњачких и српских посланика у Скупштини Кантиона 10, а у вези са усвајањем Накрта закона о удџбеницима и наставним средствима за основне и средње школе у Кантиону 10 (у даљем тексту: оспорени Накрт закона), на XVII сједници Скупштине Кантиона одржаној дана 01.12.2016. године.

2. Странке у поступку

На основу члана 9. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“ бр.: 6/95 и 37/03) странке у овом поступку су Клуб бошњачких и Клуб српских посланика као подносиоци захтјева, те Клуб хрватских посланика у Скупштини Кантиона 10 као процесно супротна страна.

3. Bitni navodi zahtjeva

Према наводима из обавијести, на XVII сједници Скупштине Кантиона 10, одржаној дана 01.12.2016. године, Клуб бошњачких и Клуб српских посланика покренули су питање виталног националног интереса у вези са тачком 8. дневног реда: „Накрт Закона о удџбеницима и наставним средствима за основне и средње школе у Кантиону 10“. Уз обавијест је достављена и документација која садржи сам оспорени Накрт закона, те мишљења на тај Накрт закона са стране Уреда за законодавство Кантиона 10 и Министарства правосуда и управе Кантиона 10, затим закључак Скупштине Кантиона 10 број: 01-02-61.2/16 од 05.12.2015. године, записник са XVII сједнице Скупштине Кантиона 10 одржане дана 01.12.2016. године, те извод из тог записника у дијелу који се односи на предметну тачку дневног реда укључујући и тонеке записе, а потом и записнике са сједница клубова бошњачких и српских посланика одржаних 01.12.2016. године, документ о извршеном гласању по клубовима на XVII сједници Скупштине Кантиона 10, као и релевантне пословничке одредбе. Притом је, међутим, изостало образложење у смислу члана 43. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине, а које треба да указује на чињенице и околности на којима се заснива захтјев за утврђивање постојања виталних интереса, те друге податке и прилоге од значаја за утврђивање постојања виталних интереса бошњачког и српског конститутивног народа у Кантиону 10. Стога је Вијеће својим актом број: У-29/16 од 16.12.2016. године затражило од клубова бошњачких и српских посланика у Скупштини Кантиона 10 допуну обавијести са рећеним образложењима.

Дана 29.12.2016. године у Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине запримљен је акт Предсједavajuћег Скупштине Кантиона 10 број: 01-01/1-49-99.3/16 од 28.12. 2016. године који садржи његово изјашњење о оспореном Накрту закона, који, према његовом мишљењу, не повријеђује витални интерес бошњачког и српског народа у Кантиону 10, са приложеном мишљењем

Komisije za Ustav i poslovnik Skupštine Kantona 10. Prema mišljenju te Komisije, postupak zaštite vitalnog nacionalnog interesa u vezi sa usvajanjem osporenog Nacrta zakona nije pokrenut na način propisan Poslovníkom o radu Skupštine Kantona 10, jer, kako se navodi, „predsjedavajući i njegovi zamjenici nisu imali priliku postupiti u skladu sa članom 61. Poslovníka o radu Skupštine Kantona“ i odlučiti da li osporeni Nacrt zakona spada u listu vitalnih nacionalnih interesa. Komisija stoga smatra da zbog propuštanja navedene radnje na XVII sjednici Skupštine Kantona 10 nisu ostvarene procesne pretpostavke za pokretanje mehanizma zaštite vitalnog nacionalnog interesa.

4. Postupak odlučivanja o prihvatljivosti

U prvoj fazi postupka, Vijeće je, u skladu sa relevantnim ustavnim odredbama cijenilo samo postojanje procesnih pretpostavki za odlučivanje o prihvatljivosti zahtjeva za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa.

Kako je na osnovu dokumentacije u spisu predmeta, koja se odnosi na tok XVII sjednice Skupštine Kantona 10 utvrđeno da su u ovom predmetu ispunjene sve za to potrebne procesne pretpostavke, Vijeće je na sjednici održanoj dana 11.01.2017. godine donijelo Rješenje broj: U-29/16 kojim je utvrđeno da su zahtjevi Kluba bošnjačkih i Kluba srpskih poslanika u Skupštini Kantona 10 u postupku usvajanja Nacrta zakona o udžbenicima i nastavnim sredstvima za osnovne i srednje škole u Kantonu 10 prihvatljivi za odlučivanje.

5. Bitni navodi odgovora na zahtjeve

Vijeće je svojim aktom broj: U-29/16 od 11.01.2017. godine, upućenim Predsjedniku Kluba hrvatskih poslanika u Skupštini Kantona 10, zatražilo odgovor tog Kluba na navode iz zahtjeva, a koji je Vijeću dostavljen 23.01.2017. godine, aktom broj: 01-03-H-49-75.18/17 od 19.01.2017. godine.

U odgovoru se navodi kako u Kantonu 10 do sada nije donesen zakon kojim bi se regulisao pojam udžbenika i drugih nastavnih sredstava, uslovi i postupak njihovog odobravanja i upotrebe, prava i obaveze izdavača, izbor udžbenika i drugih nastavnih sredstava u osnovnim i srednjim školama, rad Vijeća za udžbeničku politiku, rad stručnih aktiva škola u vezi sa odabirom udžbenika, cijene udžbenika i rokovi njihovoga korištenja, a kako se radi o zakonodavnom području koje je

u isključivoj nadležnosti Kantona, potrebno je takav zakon donijeti. U nastavku se tvrdi kako je Ministarstvo prilikom izrade osporenog Nacrta zakona implementiralo Presudu Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: U-63/14 od 21.04.2015. godine, tako što je odredbom člana 20. Nacrta zakona propisano da se školski udžbenici i druga nastavna sredstva štampaju i izdaju u skladu sa Planom potreba iz člana 9. osporenog Nacrta zakona, a prema odobrenom Nastavnom planu i programu, Zakonu o osnovnom školstvu, Zakonu o srednjem školstvu i Ustavu Kantona 10, u prilog čemu su u nastavku parafrazirane odgovarajuće odredbe tih pravnih izvora kako slijedi. Članom 24. Zakona o osnovnom školstvu („Narodne novine Kantona 10“, br.: 12/04 i 12/08), propisano je da se u osnovnim školama na području Kantona upotrebljavaju jezici i pisma konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini, u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, Ustavom Kantona 10 i nastavnim planovima i programima u Kantonu 10. Učitelji će uvažavati i objašnjavati razlike između tri službena jezika Bosne i Hercegovine, kad god je to od značaja za predmet koji predaju. Do kraja trećeg razreda osnovnog obrazovanja učenici će naučiti oba službena pisma Bosne i Hercegovine. Članom 7. Zakona o srednjem školstvu („Narodne novine Kantona 10“, br.: 12/04 i 12/08) propisano je da se u srednjim školama na području Kantona upotrebljavaju jezici i pisma konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini, u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, Ustavom Kantona 10 i nastavnim planovima i programima u Kantonu. Članom 10. Ustava Kantona 10 („Narodne novine Kantona 10“, br.: 3/96, 9/00, 9/04 i 10/05) propisano je da su službeni jezici u Kantonu jezici kojima govore Hrvati, Srbi i Bošnjaci. Ukazuje se i na to da je u osporenom Nacrtu Zakona, u odnosu na tekst prije donošenja spomenute Presude Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, u članu 21. propisano štampanje udžbenika i drugih nastavnih sredstava za djecu sa posebnim potrebama i invaliditetom. U nastavku se kaže da je Ministarstvo u skladu sa Privremenim sporazumom o zadovoljavanju posebnih potreba i prava djece povratnika, omogućilo učenicima srpske i bošnjačke nacionalnosti nastavu iz nacionalne skupine predmeta u osnovnim i srednjim školama Kantona 10, kao i korištenje udžbenika koje je propisalo Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske za nacionalnu skupinu predmeta za učenike srpske nacionalnosti i korištenje udžbenika koje je propisalo Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta Kantona 10, za

nacionalnu skupinu predmeta za učenike bošnjačke nacionalnosti.

Iz navedenog se zaključuje da osporenim Nacrtom zakona ni na koji način nije ugrožen vitalni nacionalni interes bošnjačkog i srpskog naroda u Kantonu 10, jer njime nisu narušena osnovna konstitutivna prava srpskog i bošnjačkog naroda, niti se njime protežira jedan jezik, jedno pismo i jedan narod, pa se stoga na kraju odgovora traži, da Vijeće odbaci u cijelosti zahtjeve za zaštitu vitalnih interesa bošnjačkog i srpskog naroda u postupku usvajanja osporenog Nacrta zakona, koje su podnijeli klubovi bošnjačkih i srpskih poslanika u Skupštini Kantona 10.

6. Sjednica Vijeća sa javnom raspravom

Dana 01.02.2017. godine održana je sjednica Vijeća sa javnom raspravom kojoj je pristupio punomoćnik Kluba bošnjačkih poslanika, Predsjednik Kluba srpskih poslanika, te punomoćnici Kluba hrvatskih poslanika u Skupštini Kantona 10.

Nakon uvodne riječi člana Vijeća-izvjestioca, riječ je dobio Predsjednik Kluba Srpskih poslanika, koji ostaje kod podnesenog zahtjeva i tvrdi da su Srbi kao konstitutivni narod u Kantonu 10 ugroženi u pogledu svog prava na upotrebu srpskog jezika i ćirilice pisma, ilustrujući to činjenicom da nijedan ministar prosvjete nije omogućio učenicima srpske nacionalnosti da koriste udžbenike na ćirilici, čime se uprkos ustavnim i zakonskim garancijama u stvarnom životu dovodi u pitanje ravnopravnost srpskog jezika i pisma u ovom Kantonu. Takođe je istakao tu neravnopravnost kao poslanik u Skupštini Kantona 10 i sam osjeća jer sve radne materijale prima isključivo na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, iako je insistirao da mu se dostavljaju na srpskom jeziku i ćirilicom.

Punomoćnik Kluba bošnjačkih poslanika također iznosi da taj Klub ostaje u cijelosti kod podnesenog zahtjeva i izražava zadovoljstvo što ima priliku govoriti pred Vijećem, jer ovu raspravu vidi kao dio borbe za bosanski jezik i ravnopravnost bošnjačkog naroda u Kantonu 10, u kojem kako je naveo sada postoji potpuna dominacija jednog naroda, a druga dva naroda kao da ne postoje. Ističe da tri opštine u ovome Kantonu, Drvar, Glamoč i Bosansko Grahovo, odavno imaju problem, jer učenici srpske nacionalnosti nemaju mogućnost koristiti se udžbenicima na srpskom jeziku i ćirilici, a isti problem imaju i Bošnjaci, koji ne mogu koristiti udžbenike i nastavna sredstva na bosanskom jeziku.

Predstavnici Kluba hrvatskih poslanika ostaju kod onoga što je izneseno u ranije dostavljenom odgovoru na zahtjev, opovrgavajući tvrdnje iz zahtjeva citiranjem odredbi Ustava Kantona 10, te Zakona o osnovnom i Zakona o srednjem školstvu u Kantonu, u kojima su sadržane načelne garancije o ravnopravnosti jezika i pisama.

Vijeće je tražilo od predstavnika Kluba hrvatskih poslanika razjašnjenje i interpretaciju rezolutne tvrdnje iz odgovora, da je Ministarstvo prilikom izrade osporenog Nacrta zakona „implementiralo Presudu Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U-63/14 od 21.04.2015. godine, što bi moralo da znači da je u tekstu osporenog Nacrta zakona u odnosu na tekst Prijedloga zakona koji je ranije bio razmatran na Skupštini kantona i za koji je spomenutom Presudom Vijeća utvrđeno da povrjeđuje vitalni nacionalni interes srpskog naroda nastupilo unošenje novih ili izmjena postojećih odredbi ranijeg teksta, koje bi govorele u prilog toj tvrdnji. Na to je odgovoreno kako je u osporeni Nacrt unesena nova odredba člana 20. koja upućuje na primjenu ranije citiranih ustavnih i zakonskih odredbi.

Na pitanje da li se u Kantonu 10 ikada koristio neki udžbenik štampan na ćirilici, te na srpskom i bosanskom jeziku, Vijeću je potvrdno odgovoreno, ali se u nastavku ispostavilo da se to odnosi samo na nacionalnu grupu predmeta, dok se udžbenici za opšte predmete štampaju samo na hrvatskom jeziku, latinicom.

7. Relevantno pravo

A. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Amandman XXXVII Definicija vitalnog interesa

Vitalni nacionalni interesi konstitutivnih naroda su definisani na sljedeći način:

- ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti;
 - identitet jednog konstitutivnog naroda;
 - ustavni amandmani;
 - organizacija organa javne vlasti;
 - jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka;
 - obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno naslijeđe;
 - teritorijalna organizacija;
 - sistem javnog informisanja
- i druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od

vitalnog nacionalnog interesa, ukoliko tako smatra 2/3 jednog od klubova delegata konstitutivnih naroda u Domu naroda.

Ovim amandmanom iza člana IV.A.4.17. dodaje se naslov pod 5. i novi član 17a. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Amandman XXXVIII

Parlamentarna procedura za zaštitu vitalnih interesa

(1) Zakoni ili drugi propisi ili akti koji se podnesu Predstavničkom domu u Federaciji Bosne i Hercegovine, također se usvajaju u Domu naroda Federacije Bosne i Hercegovine.

(2) U Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine osniva se Vijeće za zaštitu vitalnih interesa, kako bi odlučivalo o pitanjima vitalnog interesa, prema proceduri u skladu sa ovim ustavom. Ovo vijeće razmatra sva pitanja koja su od vitalnog interesa.

(3) Vijeće za zaštitu vitalnog interesa sastoji se od sedam članova, dva iz svakog konstitutivnog naroda, i jedan član iz reda ostalih. Sudije bira Predstavnički dom i Dom naroda.

Ovim amandmanom iza novog člana IV.A.5.17a. dodaje se novi naslov pod 6. i novi član 17b.

Amandman LXXX

Iza člana V.2.7. dodaje se novi naslov i članovi V.2.7a) i b) koji glase:

Mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa

Član V.2.7.a

1) Lista vitalnih nacionalnih interesa koji se štite u kantonima identična je listi sadržanoj u članu IV.5.17.a ovog Ustava.

Klubovi iz člana IV.5.17.a ovog Ustava su u kantonima klubovi delegata formirani u skladu sa članom V.2.7. stav 2. ovog Ustava.

2) Ako više od jednog predsjedavajućeg ili zamjenika predsjedavajućeg zakonodavnog tijela kantona tvrde da neki zakon spada u listu vitalnih interesa utvrđenih u članu IV.5.17.a ovog Ustava za usvajanje takvog zakona potrebna je većina glasova unutar svakog od klubova konstitutivnih naroda zastupljenih u datoj skupštini kantona.

3) Predsjedavajući i zamjenici predsjedavajućeg

zakonodavnog tijela kantona dužni su da u roku od sedam dana odluče da li neki od zakona, propisa ili akata potpada pod listu iz stava 2. ovog člana.

4) Ako samo jedan predsjedavajući ili zamjenik predsjedavajućeg tvrdi da zakon, propis ili akt potpada pod listu vitalnih interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba jednog od konstitutivnih naroda datog zakonodavnog tijela može proglasiti da je riječ o pitanju sa liste vitalnih nacionalnih interesa.

Član V.2.7.b

(1) U slučaju da dvotrećinska većina jednog od klubova konstitutivnih naroda u skupštini kantona odluči da se neki zakon, propis ili akt odnosi na vitalni nacionalni interes, za usvajanje takvog zakona, propisa ili akta potrebna je većina glasova unutar svakog kluba konstitutivnih naroda zastupljenih u zakonodavnom tijelu kantona.

(2) Ako se većina iz stava 1. ovog člana ne može postići, pitanje se prosljeđuje Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine koji donosi konačnu odluku o tome da li se dati zakon, propis ili akt odnosi na vitalni interes konstitutivnog naroda.

(3) Ustavni sud Federacije, u slučaju iz ovog člana, postupa na način predviđen u članu IV.6.18.a ovog Ustava.

(4) Ako Sud odluči da se radi o vitalnom interesu, zakon, propis ili akt smatra se neusvojenim te se dokument vraća predlagачu koji treba pokrenuti novu proceduru. U tom slučaju predlagач ne može podnijeti isti tekst zakona, propisa ili akta.

(5) U slučaju da Ustavni sud odluči da se ne radi o vitalnom interesu zakon, propis ili akt smatra se usvojenim/usvaja se prostom većinom glasova.

B. Zakon o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH“, br.: 6/95 i 37/03)

Član 42b.

Postupak utvrđivanja postojanja vitalnih interesa jednog od konstitutivnih naroda zastupljenih u skupštini kantona u skladu sa Amandmanom LXXX na Ustav pokreće se na osnovu obavijesti ili zahtjeva predsjedavajućeg ili zamjenika predsjedavajućeg zakonodavnog tijela kantona da nije postignuta saglasnost većinom glasova unutar svakog kluba konstitutivnih naroda zastupljenih u zakonodavnom tijelu kantona.

U slučaju iz stava 1. ovog člana Vijeće postupa na način predviđen Amandmanom XL na Ustav.

Član 43.

Obavijest odnosno zahtjev za utvrđivanje postojanja vitalnih interesa konstitutivnog naroda treba da sadrži odluku, odnosno pitanje koje se odnosi na vitalni interes konstitutivnog naroda, okolnosti i činjenice na kojima se zasniva zahtjev za utvrđivanje postojanja vitalnih interesa, druge podatke i priloge od značaja za utvrđivanje vitalnih interesa te potpis ovlaštenog lica, ovjeren pečatom podnosioca zahtjeva.

C. Poslovnik Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH“, br.: 40/10 i 18/16)

Član 49.

Odlučivanje o vitalnim interesima konstitutivnih naroda

Vijeće za zaštitu vitalnih interesa Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vijeće) odlučit će o prihvatljivosti u roku od sedam dana od prijema obavještenja, odnosno zahtjeva, ako su ispunjene procesne pretpostavke za odlučivanje o postojanju vitalnog nacionalnog interesa konstitutivnog naroda utvrđene u članu IV. A. 4. 18a, odnosno u Amandmanu XL na Ustav, a posebno: da li je zahtjev podnijelo ovlašteno lice, da li je zahtjev podržala dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba konstitutivnog naroda, da li je obavljen Ustavom predviđeni postupak usaglašenja između klubova konstitutivnih naroda, odnosno između Doma naroda i Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno da li su ispunjene i druge procesne pretpostavke za odlučivanje.

Ukoliko Vijeće odluči da zahtjev nije prihvatljiv, rješenje će dostaviti podnosiocu obavijesti, odnosno zahtjeva.

Kad Vijeće odluči da je zahtjev prihvatljiv, to će utvrditi rješenjem koje se ulaže u spis.

Vijeće može zatražiti od podnosioca da dopuni ili potpunije obrazloži zahtjev ili da dokumentuje činjenice koje Vijeće smatra relevantnim za odlučivanje.

Prihvatljivi zahtjev se dostavlja na odgovor drugom klubu ili klubovima konstitutivnih naroda.

Dopune i odgovori iz st. 4. i 5. ovog člana dostavljaju se Vijeću u roku od osam dana. Vijeće će

nastaviti postupak i u slučaju da ne dobije tražene dopune ili odgovore.

Vijeće, po pravilu, zakazuje javnu raspravu koja se ostvaruje u skladu sa Zakonom i ovim poslovníkom.

Odluku o meritumu Vijeće donosi u roku od trideset dana od dana prijema obavještenja, odnosno zahtjeva.

Odluka se objavljuje u „Službenim novinama Federacije BiH“ i u službenom glasilu kantona iz kojeg je upućeno obavještenje, odnosno zahtjev.

Određbe ovog poslovníka o pravno - tehničkoj obradi odluka Suda shodno se primjenjuju i na rješenja i odluke Vijeća.

D. Praksa Vijeća

Presuda broj: U-63/14 od 21.04.2015.godine, objavljena u „Službenim novinama Federacije BiH“, broj: 46/15.

8. Činjenično stanje i stav Vijeća

Kod odlučivanja u ovom predmetu, Vijeće je moralo poći od činjenice da je proces donošenja Zakona o udžbenicima i nastavnim sredstvima za osnovne i srednje škole u Kantonu 10 već ranije proizveo postupak zaštite vitalnog nacionalnog interesa srpskog konstitutivnog naroda u Kantonu 10, koji je okončan Presudom Vijeća donesenom u predmetu broj: U-63/14 od 21.04.2015. godine kojom je utvrđeno da, u tom predmetu osporeni Prijedlog Zakona o udžbenicima i nastavnim sredstvima za osnovne i srednje škole u Kantonu 10, povrjeđuje vitalni nacionalni interes srpskog naroda.

Dejstvom te odluke, tada predloženi Prijedlog tog zakona smatra se neusvojenim, i ne može u istome obliku biti ponovo podnesen na usvajanje u Skupštini Kantona 10. U obrazloženju te Presude utvrđeno je da su deklarativne garancije o ravnopravnosti bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika, te ćirilćnog i latinićnog pisma, sadržane u Ustavu Kantona 10, te zakonima o osnovnom i srednjem školstvu ostale bez učinka u stvarnom životu građana Kantona 10 upravo stoga, što ta zagarantovana ravnopravnost jezika i pisama nema svoju izvedbu u praksi. Stoga je Vijeće konstatovalo da bi oživotvorenje tih garancija ravnopravnosti bilo moguće upravo u zakonima „tehnićke“ prirode, kakav je zakon o udžbenicima i nastavnim sredstvima, kojim se uređuju pitanja odobravanja, štampanja i izdavanja udžbenika koji se koriste u nastavnom procesu. Upravo bi unošenje

odgovarajućih odredbi u taj zakon trebalo da stvori stvarnu i djelatnu pravnu osnovu za ravnopravno konzumiranje prava na jezik i pismo, koje je u biću svakog konstitutivnog naroda, što znači da takav zakon zbog samog predmeta uređenja ne bi smio ostati neutralan u pogledu sprovođenja postojećih ustavnih i zakonskih garancija ravnopravnosti jezika i pisama konstitutivnih naroda, posebno ne u sredinama kakva je, zbog svojih specifičnosti, Kanton 10.

U ovom konkretnom predmetu, razlog posezanja za zaštitom vitalnog interesa je Nacrt Zakona o udžbenicima i nastavnim sredstvima za osnovne i srednje škole u Kantonu 10, koji je usvojen na XVII sjednici Skupštine, održanoj dana 01.12.2016. godine, s tim što je zaštita vitalnog nacionalnog interesa ovog puta zatražena istovremeno i od Kluba bošnjačkih i od Kluba srpskih poslanika.

Stoga je Vijeće sa najvećom pažnjom provelo usporednu analizu ranijeg Prijedloga i sada osporenog Nacrta zakona, kako bi utvrdilo da li su uslijedile izmjene ranijih odredbi ili ugrađivanje novih odredbi kojima se sprovodi gore pomenuta ranija odluka Vijeća.

Ta analiza, međutim, pokazuje da takvih, očekivanih, promjena u tekstu osporenog Nacrta zakona nema.

Utvrđeno je da su u osporeni Nacrt zakona unesene dvije nove odredbe i to u članovima 20. i 21. U članu 20. propisano je da se školski udžbenici i druga nastavna sredstva izdaju i štampaju u skladu sa Planom potreba uređenim odredbama člana 9. a prema odobrenom Nastavnom planu i programu, te u skladu sa Ustavom Kantona 10 i zakonima o osnovnom i srednjem školstvu.

Vijeće smatra da unošenje ove odredbe u osporeni Nacrt zakona ništa suštinski ne mijenja i ne može se smatrati rješenjem kojim se provodi gore pomenuta odluka Vijeća. Naime, ustavne i zakonske odredbe koje se u njoj pominju bile su na snazi i u vrijeme kada je na usvajanju bio raniji Prijedlog zakona, pa ova odredba osporenog Nacrta zakona nema nikakav, sem deklaratorni karakter. Pomenuti ustavni i zakonski propisi jednako važe sa njom ili bez nje, a samo njihovo važenje, kao što je Vijeće ranije utvrdilo, nije polučilo i stvarnu ravnopravnost jezika i pisama konstitutivnih naroda, već je samo stvorilo osnovu da se to postigne preciznijim i detaljnijim uređenjem u odgovarajućim specijalnim zakonima, kakav bi u oblasti o kojoj je ovdje riječ trebao biti upravo zakon o udžbenicima i nastavnim sredstvima.

Ustav Kantona 10 sadrži načelnu garanciju ravnopravnosti jezika i pisama konstitutivnih naroda, zakoni o osnovnom i srednjem školstvu kao generalni zakoni koji uređuju tu oblast dodatno jamče tu ravnopravnost u sferi obrazovanja, pa bi zakon o udžbenicima kao specijalni zakon trebalo da sadrži odredbe kojima će se ta zagarantovana ravnopravnost i sprovesti u život, jer upravo je to zakon koji neposredno uređuje materiju štampanja i izdavanja udžbenika i drugih nastavnih sredstava u Kantonu 10.

Vijeće smatra hvale vrijednim i iznimno društveno značajnim nove odredbe člana 21. osporenog Nacrta zakona kojima se osigurava štampanje i upotreba udžbenika i nastavnih sredstava za djecu, učenike sa smetnjama, posebnim potrebama i invaliditetom. Te odredbe, međutim, ne mijenjaju karakter osporenog Nacrta zakona u onom smislu u kojem bi to moglo utjecati na odluku u ovom konkretnom predmetu zaštite vitalnog nacionalnog interesa.

Iz svega iznesenog, Vijeće je odlučilo kao u izreci ove presude.

Ovu Presudu Vijeće za zaštitu vitalnih interesa donijelo je jednoglasno u sastavu: Aleksandra Martinović, Predsjednica Vijeća, Mirjana Čučković, prof.dr. Edin Muminović, dr. sc. Kata Senjak i Mladen Srdić, članovi Vijeća.

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
USTAVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
VIJEĆE ZA ZAŠTITU VITALNIH INTERESA
Broj: U-29/16
Sarajevo, 3. veljače 2017. godine

Predsjednica
Vijeća za zaštitu vitalnih interesa
Ustavnog suda Federacije
Bosne i Hercegovine
Aleksandra Martinović v.r.

Vijeće za zaštitu vitalnih interesa Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine odlučujući o zahtjevima Kluba bošnjačkih zastupnika i Kluba srpskih zastupnika u Skupštini Kantona 10 za utvrđivanje povrede vitalnog interesa u svezi s Nacrtom zakona o udžbenicima i nastavnim sredstvima za osnovne i

srednje škole u Kantonu 10, na temelju Amandmana XXXVII, XXXVIII i LXXX na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, nakon javne rasprave, na sjednici održanoj dana 03.02.2017. godine donijelo je

PRESUDU

1. Nacrtom Zakona o udžbenicima i nastavnim sredstvima za osnovne i srednje škole u Kantonu 10 povrijeđuje se vitalni nacionalni interes bošnjačkog i srpskog naroda.

2. Presudu objaviti u „Službenim novinama Federacije BiH“ i „Narodnim novinama Kantona 10“.

O b r a z l o ž e n j e

1. Podnositelj zahtjeva i predmet zahtjeva

Predsjedatelj Skupštine Kantona 10 je podneskom broj: 01-01/1-49-99/16 od 05.12.2016. godine koji je u Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine zaprimljen dana 08.12.2016. godine, dostavio Vijeću za zaštitu vitalnih interesa Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće) obavijest o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa po zahtjevu klubova bošnjačkih i srpskih zastupnika u Skupštini Kantona 10, a u svezi sa usvajanjem Nacrta zakona o udžbenicima i nastavnim sredstvima za osnovne i srednje škole u Kantonu 10 (u daljnjem tekstu: osporeni Nacrt zakona), na XVII sjednici Skupštine Kantona održanoj dana 01.12.2016. godine.

2. Stranke u postupku

Na temelju članka 9. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 6/95 i 37/03) stranke u ovom postupku su Klub bošnjačkih i Klub srpskih zastupnika kao podnositelji zahtjeva, te Klub hrvatskih zastupnika u Skupštini Kantona 10 kao procesno suprotna strana.

3. Bitni navodi zahtjeva

Prema navodima iz obavijesti, na XVII sjednici Skupštine Kantona 10, održanoj dana 01.12.2016. godine, Klub bošnjačkih i Klub srpskih zastupnika pokrenuli su pitanje vitalnog nacionalnog interesa u svezi s točkom 8. dnevnog reda: „Nacrt Zakona o udžbenicima i nastavnim sredstvima

za osnovne i srednje škole u Kantonu 10“. Uz obavijest je dostavljena i dokumentacija koja sadrži sam osporeni Nacrt zakona, te mišljenja na taj Nacrt zakona sa strane Ureda za zakonodavstvo Kantona 10 i Ministarstva pravosuđa i uprave Kantona 10, zatim zaključak Skupštine Kantona 10 broj: 01-02-61.2/16 od 05.12.2015. godine, zapisnik sa XVII sjednice Skupštine Kantona 10 održane dana 01.12.2016. godine, te izvod iz tog zapisnika u dijelu koji se odnosi na predmetnu točku dnevnog reda uključujući i tonske zapise, a potom i zapisnike sa sjednica klubova bošnjačkih i srpskih zastupnika održanih 01.12.2016. godine, dokument o izvršenom glasovanju po klubovima na XVII sjednici Skupštine Kantona 10, kao i relevantne poslovničke odredbe. Pritom je, međutim, izostalo obrazloženje u smislu članka 43. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine, a koje treba da ukazuje na činjenice i okolnosti na kojima se temelji zahtjev za utvrđivanje postojanja vitalnih interesa, te druge podatke i priloge od značaja za utvrđivanje postojanja vitalnih interesa bošnjačkog i srpskog konstitutivnog naroda u Kantonu 10. Stoga je Vijeće svojim aktom broj: U-29/16 od 16.12.2016. godine zatražilo od klubova bošnjačkih i srpskih zastupnika u Skupštini Kantona 10 dopunu obavijesti s rečenim obrazloženjima.

Dana 29.12.2016. godine u Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine zaprimljen je akt Predsjedatelja Skupštine Kantona 10 broj: 01-01/1-49-99.3/16 od 28.12.2016. godine koji sadrži njegovo izjašnjenje o osporenom Nacrtu zakona, koji, prema njegovom mišljenju, ne povrijeđuje vitalni interes bošnjačkog i srpskog naroda u Kantonu 10, sa priloženim mišljenjem Povjerenstva za Ustav i poslovnik Skupštine Kantona 10. Prema mišljenju tog Povjerenstva, postupak zaštite vitalnog nacionalnog interesa u svezi sa usvajanjem osporenog Nacrta zakona nije pokrenut na način propisan Poslovníkom o radu Skupštine Kantona 10, jer, kako se navodi, „predsjedatelj i njegovi zamjenici nisu imali priliku postupiti sukladno s člankom 61. Poslovníka o radu Skupštine Kantona“ i odlučiti da li osporeni Nacrt zakona spada u listu vitalnih nacionalnih interesa. Povjerenstvo stoga smatra da zbog propuštanjem navedene radnje na XVII sjednici Skupštine Kantona 10 nisu ostvarene procesne pretpostavke za pokretanje mehanizma zaštite vitalnog nacionalnog interesa.

4. Postupak odlučivanja o prihvatljivosti

U prvoj fazi postupka, Vijeće je, u skladu sa relevantnim ustavnim odredbama cijeno samo postojanje procesnih pretpostavki za odlučivanje o prihvatljivosti zahtjeva za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa.

Kako je na temelju dokumentacije u spisu predmeta, koja se odnosi na tijek XVII sjednice Skupštine Kantona 10 utvrđeno da su u ovom predmetu ispunjene sve za to potrebne procesne pretpostavke, Vijeće je na sjednici održanoj dana 11.01.2017. godine donijelo Rješenje broj: U-29/16 kojim je utvrđeno da su zahtjevi Kluba bošnjačkih i Kluba srpskih zastupnika u Skupštini Kantona 10 u postupku usvajanja Nacrta zakona o udžbenicima i nastavnim sredstvima za osnovne i srednje škole u Kantonu 10 prihvatljivi za odlučivanje.

5. Bitni navodi odgovora na zahtjeve

Vijeće je svojim aktom broj: U-29/16 od 11.01.2017. godine, upućenim Predsjedniku Kluba hrvatskih zastupnika u Skupštini Kantona 10, zatražilo odgovor tog Kluba na navode iz zahtjeva, a koji je Vijeću dostavljen 23.01.2017. godine, aktom broj: 01-03-H-49-75.18/17 od 19.01.2017. godine.

U odgovoru se navodi kako u Kantonu 10 do sada nije donesen zakon kojim bi se regulirao pojam udžbenika i drugih nastavnih sredstva, uvjeti i postupak njihovog odobravanja i uporabe, prava i obveze nakladnika, izbor udžbenika i drugih nastavnih sredstava u osnovnim i srednjim školama, rad Vijeća za udžbeničku politiku, rad stručnih aktiva škola u svezi s odabirom udžbenika, cijene udžbenika i rokovi njihovoga korištenja, a kako se radi o zakonodavnom području koje je u isključivoj nadležnosti Kantona, potrebno je takav zakon donijeti. U nastavku se tvrdi kako je Ministarstvo prilikom izrade osporenog Nacrta zakona implementiralo Presudu Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: U-63/14 od 21.04.2015. godine, tako što je odredbom članka 20. Nacrta zakona propisano da se školski udžbenici i druga nastavna sredstva tiskaju i izdaju sukladno Planu potreba iz članka 9. osporenog Nacrta zakona, a prema odobrenom Nastavnom planu i programu, Zakonu o osnovnom školstvu, Zakonu o srednjem školstvu i Ustavu Kantona 10, u prilog čemu su u nastavku parafrazirane odgovarajuće odredbe tih pravnih izvora kako slijedi. Člankom 24. Zakona o osnovnom školstvu

(„Narodne novine Kantona 10“, br.: 12/04 i 12/08), propisano je da se u osnovnim školama na području Kantona upotrebljavaju jezici i pisma konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini, sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine, Ustavu Kantona 10 i nastavnim planovima i programima u Kantonu 10. Učitelji će uvažavati i objašnjavati razlike između tri službena jezika Bosne i Hercegovine, kad god je to od značaja za predmet koji predaju. Do kraja trećeg razreda osnovnog obrazovanja učenici će naučiti oba službena pisma Bosne i Hercegovine. Člankom 7. Zakona o srednjem školstvu („Narodne novine Kantona 10“, br.: 12/04 i 12/08) propisano je da se u srednjim školama na području Kantona upotrebljavaju jezici i pisma konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini, sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine, Ustavu Kantona 10 i nastavnim planovima i programima u Kantonu. Člankom 10. Ustava Kantona 10 („Narodne novine Kantona 10“, br.: 3/96, 9/00, 9/04 i 10/05) propisano je da su službeni jezici u Kantonu jezici kojima govore Hrvati, Srbi i Bošnjaci. Ukazuje se i na to da je u osporenom Nacrtu Zakona, u odnosu na tekst prije donošenja pomenute Presude Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, u članku 21. propisano tiskanje udžbenika i drugih nastavnih sredstava za djecu sa posebnim potrebama i invaliditetom. U nastavku se kaže da je Ministarstvo sukladno Privremenom sporazumu o zadovoljavanju posebnih potreba i prava djece povratnika, omogućilo učenicima srpske i bošnjačke nacionalnosti nastavu iz nacionalne skupine predmeta u osnovnim i srednjim školama Kantona 10, kao i korištenje udžbenika koje je propisalo Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske za nacionalnu skupinu predmeta za učenike srpske nacionalnosti i korištenje udžbenika koje je propisalo Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta Kantona 10, za nacionalnu skupinu predmeta za učenike bošnjačke nacionalnosti.

Iz navedenog se zaključuje da osporenim Nacrtom zakona ni na koji način nije ugrožen vitalni nacionalni interes bošnjačkog i srpskog naroda u Kantonu 10, jer njime nisu narušena osnovna konstitutivna prava srpskog i bošnjačkog naroda, niti se njime protežira jedan jezik, jedno pismo i jedan narod, pa se stoga na kraju odgovora traži, da Vijeće odbaci u cijelosti zahtjeve za zaštitu vitalnih interesa bošnjačkog i srpskog naroda u postupku usvajanja osporenog Nacrta zakona, koje su podnijeli klubovi bošnjačkih i srpskih zastupnika u Skupštini Kantona 10.

6. Sjednica Vijeća s javnom raspravom

Dana 01.02.2017. godine održana je sjednica Vijeća s javnom raspravom kojoj je pristupio opunomoćenik Kluba bošnjačkih zastupnika, Predsjednik Kluba srpskih zastupnika, te opunomoćenici Kluba hrvatskih zastupnika u Skupštini Kantona 10.

Nakon uvodne riječi člana Vijeća-izvjestitelja, riječ je dobio Predsjednik Kluba Srpskih zastupnika, koji ostaje kod podnesenog zahtjeva i tvrdi da su Srbi kao konstitutivni narod u Kantonu 10 ugroženi u pogledu svog prava na upotrebu srpskog jezika i ćirilicnog pisma, ilustrujući to činjenicom da nijedan ministar prosvjete nije omogućio učenicima srpske nacionalnosti da koriste udžbenike na ćirilici, čime se uprkos ustavnim i zakonskim garancijama u stvarnom životu dovodi u pitanje ravnopravnost srpskog jezika i pisma u ovom Kantonu. Takođe je istakao tu neravnopravnost kao zastupnik u Skupštini Kantona 10 i sam osjeća jer sve radne materijale prima isključivo na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, iako je inzistirao da mu se dostavljaju na srpskom jeziku i ćirilicom.

Opunomoćenik Kluba bošnjačkih zastupnika takođe iznosi da taj Klub ostaje u cijelosti kod podnesenog zahtjeva i izražava zadovoljstvo što ima priliku govoriti pred Vijećem, jer ovu raspravu vidi kao dio borbe za bosanski jezik i ravnopravnost bošnjačkog naroda u Kantonu 10, u kojem kako je naveo sada postoji potpuna dominacija jednog naroda, a druga dva naroda kao da ne postoje. Ističe da tri općine u ovome Kantonu, Drvar, Glamoč i Bosansko Grahovo, odavno imaju problem, jer učenici srpske nacionalnosti nemaju mogućnost koristiti se udžbenicima na srpskom jeziku i ćirilici, a isti problem imaju i Bošnjaci, koji ne mogu koristiti udžbenike i nastavna sredstva na bosanskom jeziku.

Predstavnici Kluba hrvatskih zastupnika ostaju kod onoga što je izneseno u ranije dostavljenom odgovoru na zahtjev, opovrgavajući tvrdnje iz zahtjeva citiranjem odredbi Ustava Kantona 10, te Zakona o osnovnom i Zakona o srednjem školstvu u Kantonu, u kojima su sadržane načelne garancije o ravnopravnosti jezika i pisama.

Vijeće je tražilo od predstavnika Kluba hrvatskih zastupnika razjašnjenje i interpretaciju rezolutne tvrdnje iz odgovora, da je Ministarstvo prilikom izrade osporenog Nacrta zakona „implementiralo Presudu Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U-63/14 od 21.04.2015. godine, što bi moralo da znači da je u tekstu osporenog Nacrta zakona u odnosu na tekst Prijedloga zakona

koji je ranije bio razmatran na Skupštini kantona i za koji je pomenutom Presudom Vijeća utvrđeno da povrijeđuje vitalni nacionalni interes srpskog naroda nastupilo unošenje novih ili izmjena postojećih odredbi ranijeg teksta, koje bi govorile u prilog toj tvrdnji. Na to je odgovoreno kako je u osporeni Nacrt unesena nova odredba članka 20. koja upućuje na primjenu ranije citiranih ustavnih i zakonskih odredbi.

Na pitanje da li se u Kantonu 10 ikada koristio neki udžbenik štampan na ćirilici, te na srpskom i bosanskom jeziku, Vijeću je potvrdno odgovoreno, ali se u nastavku ispostavilo da se to odnosi samo na nacionalnu grupu predmeta, dok se udžbenici za opće predmete štampaju samo na hrvatskom jeziku, latinicom.

7. Relevantno pravo

A. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Amandman XXXVII

Definicija vitalnog interesa

Vitalni nacionalni interesi konstitutivnih naroda su definirani na sljedeći način:

- ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti;
- identitet jednog konstitutivnog naroda;
- ustavni amandmani;
- organizacija organa javne vlasti;
- jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka;
- obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno naslijeđe;
- teritorijalna organizacija;
- sustav javnog informiranja

i druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa, ukoliko tako smatra 2/3 jednog od klubova izaslanika konstitutivnih naroda u Domu naroda.

Ovim amandmanom iza članka IV.A.4.17. dodaje se naslov pod 5. i novi članak 17a. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Amandman XXXVIII

Parlamentarna procedura za zaštitu vitalnih interesa

(1) Zakoni ili drugi propisi ili akti koji se podnesu Zastupničkom domu u Federaciji Bosne i Hercegovine, također se usvajaju u Domu naroda Federacije Bosne i Hercegovine.

(2) U Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine osniva se Vijeće za zaštitu vitalnih interesa, kako bi odlučivalo o pitanjima vitalnog interesa, prema proceduri sukladno s ovim ustavom. Ovo vijeće razmatra sva pitanja koja su od vitalnog interesa.

(3) Vijeće za zaštitu vitalnog interesa sastoji se od sedam članova, dva iz svakog konstitutivnog naroda, i jedan član iz reda ostalih. Suce bira Zastupnički dom i Dom naroda.

Ovim amandmanom iza novog članka IV.A.5.17a. dodaje se novi naslov pod 6. i novi članak 17b.

Amandman LXXX

Iza članka V.2.7. dodaje se novi naslov i članci V.2.7a) i b) koji glase:

Mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa

Članak V.2.7.a

1) Lista vitalnih nacionalnih interesa koji se štite u kantonima istovjetna je listi sadržanoj u članku IV.5.17.a ovog Ustava.

Klubovi iz članka IV.5.17.a ovog Ustava su u kantonima klubovi izaslanika formirani sukladno s člankom V.2.7. stavak 2. ovog Ustava.

2) Ako više od jednog predsjedatelja ili zamjenika predsjedatelja zakonodavnog tijela kantona tvrde da neki zakon spada u listu vitalnih interesa utvrđenih u članku IV.5.17.a ovog Ustava za usvajanje takvog zakona potrebna je većina glasova unutar svakog od klubova konstitutivnih naroda zastupljenih u datoj skupštini kantona.

3) Predsjedatelj i zamjenici predsjedatelja zakonodavnog tijela kantona dužni su da u roku od sedam dana odluče da li neki od zakona, propisa ili akata potpada pod listu iz stavka 2. ovog članka.

4) Ako samo jedan predsjedatelj ili zamjenik predsjedatelja tvrdi da zakon, propis ili akt potpada pod listu vitalnih interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba jednog od konstitutivnih naroda datog zakonodavnog tijela može proglasiti da je riječ o pitanju s liste vitalnih nacionalnih interesa.

Članak V.2.7.b

(1) U slučaju da dvotrećinska većina jednog od klubova konstitutivnih naroda u skupštini kantona odluči da se neki zakon, propis ili akt odnosi na vitalni nacionalni interes, za usvajanje takvog

zakona, propisa ili akta potrebna je većina glasova unutar svakog kluba konstitutivnih naroda zastupljenih u zakonodavnom tijelu kantona.

(2) Ako se većina iz stavka 1. ovog članka ne može postići, pitanje se prosljeđuje Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine koji donosi konačnu odluku o tome da li se dati zakon, propis ili akt odnosi na vitalni interes konstitutivnog naroda.

(3) Ustavni sud Federacije, u slučaju iz ovog članka, postupa na način predviđen u članku IV.6.18.a ovog Ustava.

(4) Ako Sud odluči da se radi o vitalnom interesu, zakon, propis ili akt smatra se neusvojenim te se dokument vraća predlagatelju koji treba pokrenuti novu proceduru. U tom slučaju predlagatelj ne može podnijeti isti tekst zakona, propisa ili akta.

(5) U slučaju da Ustavni sud odluči da se ne radi o vitalnom interesu zakon, propis ili akt smatra se usvojenim/usvaja se prostom većinom glasova.

B. Zakon o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH“, br.: 6/95 i 37/03)

Članak 42b.

Postupak utvrđivanja postojanja vitalnih interesa jednog od konstitutivnih naroda zastupljenih u skupštini kantona sukladno sa Amandmanom LXXX na Ustav pokreće se na temelju obavijesti ili zahtjeva predsjedatelja ili zamjenika predsjedatelja zakonodavnog tijela kantona da nije postignuta suglasnost većinom glasova unutar svakog kluba konstitutivnih naroda zastupljenih u zakonodavnom tijelu kantona.

U slučaju iz stavka 1. ovog članka Vijeće postupa na način predviđen Amandmanom XL na Ustav.

Članak 43.

Obavijest odnosno zahtjev za utvrđivanje postojanja vitalnih interesa konstitutivnog naroda treba da sadrži odluku, odnosno pitanje koje se odnosi na vitalni interes konstitutivnog naroda, okolnosti i činjenice na kojima se zasniva zahtjev za utvrđivanje postojanja vitalnih interesa, druge podatke i priloge od značaja za utvrđivanje vitalnih interesa te potpis ovlaštene osobe, ovjeren pečatom podnositelja zahtjeva.

C. Poslovník Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH“, br.: 40/10 i 18/16)

Članak 49.

Odlučivanje o vitalnim interesima konstitutivnih naroda

Vijeće za zaštitu vitalnih interesa Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće) odlučit će o prihvatljivosti u roku od sedam dana od prijema obavještenja, odnosno zahtjeva, ako su ispunjene procesne pretpostavke za odlučivanje o postojanju vitalnog nacionalnog interesa konstitutivnog naroda utvrđene u članku IV. A. 4. 18a, odnosno u Amandmanu XL na Ustav, a posebice: da li je zahtjev podnijela ovlaštena osoba, da li je zahtjev podržala dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba konstitutivnog naroda, da li je obavljen Ustavom predviđeni postupak usuglašavanja između klubova konstitutivnih naroda, odnosno između Doma naroda i Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno da li su ispunjene i druge procesne pretpostavke za odlučivanje.

Ukoliko Vijeće odluči da zahtjev nije prihvatljiv, rješenje će dostaviti podnositelju obavijesti, odnosno zahtjeva.

Kad Vijeće odluči da je zahtjev prihvatljiv, to će utvrditi rješenjem koje se ulaže u spis.

Vijeće može zatražiti od podnositelja da dopuni ili potpunije obrazloži zahtjev ili da dokumentuje činjenice koje Vijeće smatra relevantnim za odlučivanje.

Prihvatljivi zahtjev se dostavlja na odgovor drugom klubu ili klubovima konstitutivnih naroda.

Dopune i odgovori iz st. 4. i 5. ovog članka dostavljaju se Vijeću u roku od osam dana. Vijeće će nastaviti postupak i u slučaju da ne dobije tražene dopune ili odgovore.

Vijeće, po pravilu, zakazuje javnu raspravu koja se ostvaruje sukladno sa Zakonom i ovim poslovníkom.

Odluku o meritumu Vijeće donosi u roku od trideset dana od dana prijema obavještenja, odnosno zahtjeva.

Odluka se objavljuje u „Službenim novinama Federacije BiH“ i u službenom glasilu kantona iz kojeg je upućeno obavještenje, odnosno zahtjev.

Odredbe ovog poslovníka o pravno - tehničkoj obradi odluka Suda shodno se primjenjuju i na rješenja i odluke Vijeća.

D. Praksa Vijeća

Presuda broj: U-63/14 od 21.04.2015. godine, objavljena u „Službenim novinama Federacije BiH“, broj: 46/15.

8. Činjenično stanje i stav Vijeća

Kod odlučivanja u ovom predmetu, Vijeće je moralo poći od činjenice da je proces donošenja Zakona o udžbenicima i nastavnim sredstvima za osnovne i srednje škole u Kantonu 10 već ranije proizveo postupak zaštite vitalnog nacionalnog interesa srpskog konstitutivnog naroda u Kantonu 10, koji je okončan Presudom Vijeća donesenom u predmetu broj: U-63/14 od 21.04.2015. godine kojom je utvrđeno da, u tom predmetu osporeni Prijedlog Zakona o udžbenicima i nastavnim sredstvima za osnovne i srednje škole u Kantonu 10, povrjeđuje vitalni nacionalni interes srpskog naroda.

Dejstvom te odluke, tada predloženi Prijedlog tog zakona smatra se neusvojenim, i ne može u istome obliku biti ponovo podnesen na usvajanje u Skupštini Kantona 10. U obrazloženju te Presude utvrđeno je da su deklarativne garancije o ravnopravnosti bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika, te ćirilćnog i latinićnog pisma, sadržane u Ustavu Kantona 10, te zakonima o osnovnom i srednjem školstvu ostale bez učinka u stvarnom životu građana Kantona 10 upravo stoga, što ta zajamćena ravnopravnost jezika i pisama nema svoju izvedbu u praksi. Stoga je Vijeće konstatalo da bi oživotvorenje tih garancija ravnopravnosti bilo moguće upravo u zakonima „tehnićke“ prirode, kakav je zakon o udžbenicima i nastavnim sredstvima, kojim se uređuju pitanja odobravanja, štampanja i izdavanja udžbenika koji se koriste u nastavnom procesu. Upravo bi unošenje odgovarajućih odredbi u taj zakon trebalo da stvori stvarnu i djelatnu pravnu osnovu za ravnopravno konzumiranje prava na jezik i pismo, koje je u biću svakog konstitutivnog naroda, što znaći da takav zakon zbog samog predmeta uređenja ne bi smio ostati neutralan u pogledu sprovođenja postojećih ustavnih i zakonskih garancija ravnopravnosti jezika i pisama konstitutivnih naroda, posebice ne u sredinama kakva je, zbog svojih specifićnosti, Kanton 10.

U ovom konkretnom predmetu, razlog posezanja za zaštitom vitalnog interesa je Nacrt Zakona o udžbenicima i nastavnim sredstvima za osnovne i srednje škole u Kantonu 10, koji je usvojen na XVII sjednici Skupštine, održanoj dana 01.12.2016. godine, s tim što je zaštita vitalnog nacionalnog interesa ovog puta zatražena istovremeno i od Kluba

bošnjačkih i od Kluba srpskih zastupnika.

Stoga je Vijeće sa najvećom pažnjom provelo uporednu analizu ranijeg Prijedloga i sada osporenog Nacrta zakona, kako bi utvrdilo da li su uslijedile izmjene ranijih odredbi ili ugrađivanje novih odredbi kojima se sprovodi gore pomenuta ranija odluka Vijeća.

Ta analiza, međutim, pokazuje da takvih, očekivanih, promjena u tekstu osporenog Nacrta zakona nema.

Utvrđeno je da su u osporeni Nacrt zakona unesene dvije nove odredbe i to u člancima 20. i 21. U članku 20. propisano je da se školski udžbenici i druga nastavna sredstva izdaju i tiskaju sukladno s Planom potreba uređenim odredbama članka 9. a prema odobrenom Nastavnom planu i programu, te sukladno sa Ustavom Kantona 10 i zakonima o osnovnom i srednjem školstvu.

Vijeće smatra da unošenje ove odredbe u osporeni Nacrt zakona ništa suštinski ne mijenja i ne može se smatrati rješenjem kojim se provodi gore pomenuta odluka Vijeća. Naime, ustavne i zakonske odredbe koje se u njoj pominju bile su na snazi i u vrijeme kada je na usvajanju bio raniji Prijedlog zakona, pa ova odredba osporenog Nacrta zakona nema nikakav, sem deklaratorni karakter. Pomenuti ustavni i zakonski propisi jednako važe s njom ili bez nje, a samo njihovo važenje, kao što je Vijeće ranije utvrdilo, nije polučilo i stvarnu ravnopravnost jezika i pisama konstitutivnih naroda, već je samo stvorilo temelj da se to postigne preciznijim i detaljnijim uređenjem u odgovarajućim specijalnim zakonima, kakav bi u oblasti o kojoj je ovdje riječ trebao biti upravo zakon o udžbenicima i nastavnim sredstvima.

Ustav Kantona 10 sadrži načelno jamstvo ravnopravnosti jezika i pisama konstitutivnih naroda, zakoni o osnovnom i srednjem školstvu kao generalni zakoni koji uređuju tu oblast dodatno jamče tu ravnopravnost u sferi obrazovanja, pa bi zakon o udžbenicima kao specijalni zakon trebalo da sadrži odredbe kojima će se ta zajamčena ravnopravnost i sprovesti u život, jer upravo je to zakon koji neposredno uređuje materiju štampanja i izdavanja udžbenika i drugih nastavnih sredstava u Kantonu 10.

Vijeće smatra hvale vrijednim i iznimno društveno značajnim nove odredbe članka 21. osporenog Nacrta zakona kojima se osigurava tiskanje i upotreba udžbenika i nastavnih sredstava za djecu, učenike sa smetnjama, posebnim potrebama i invaliditetom. Te odredbe, međutim, ne mijenjaju karakter osporenog Nacrta zakona u onom smislu u kojem bi to

moglo utjecati na odluku u ovom konkretnom predmetu zaštite vitalnog nacionalnog interesa.

Iz svega iznesenog, Vijeće je odlučilo kao u izreci ove presude.

Ovu Presudu Vijeće za zaštitu vitalnih interesa donijelo je jednoglasno u sastavu: Aleksandra Martinović, Predsjednica Vijeća, Mirjana Čučković, prof.dr. Edin Muminović, dr. sc. Kata Senjak i Mladen Srdić, članovi Vijeća.

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
USTAVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
VIJEĆE ZA ZAŠTITU VITALNIH INTERESA

Broj: U-29/16

Sarajevo, 3. veljače 2017. godine

Predsjednica
Vijeća za zaštitu vitalnih interesa
Ustavnog suda Federacije
Bosne i Hercegovine
Aleksandra Martinović v.r.

Вијеће за заштиту виталних интереса Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине одлучујући о захтјевима Клуба бошњачких посланика и Клуба српских посланика у Скупштини Кантона 10 за утврђивање повреде виталног интереса у вези са Нацртом закона о уџбеницима и наставним средствима за основне и средње школе у Кантону 10, на основу Амандмана XXXVII, XXXVIII и LXXX на Устав Федерације Босне и Херцеговине, након јавне расправе, на сједници одржаној дана 03.02.2017. године донијело је

ПРЕСУДУ

1. Нацртом Закона о уџбеницима и наставним средствима за основне и средње школе у Кантону 10 повријеђује се витални национални интерес бошњачког и српског народа.

2. Пресуду објавити у „Службеним новинама Федерације БиХ“ и „Народним новинама Кантона 10“.

Образложење

1. Подносилац захтјева и предмет захтјева

Предсједавајући Скупштине Кантона 10 је поднеском број: 01-01/1-49-99/16 од 05.12.2016. године који је у Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине запримљен дана 08.12.2016. године, доставио Вијећу за заштиту виталних интереса Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Вијеће) обавијест о покретању поступка заштите виталног националног интереса по захтјеву клубова бошњачких и српских посланика у Скупштини Кантона 10, а у вези са усвајањем Нацрта закона о уџбеницима и наставним средствима за основне и средње школе у Кантону 10 (у даљем тексту: оспорени Нацрт закона), на XVII сједници Скупштине Кантона одржаној дана 01.12.2016. године.

2. Странке у поступку

На основу члана 9. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“ бр.: 6/95 и 37/03) странке у овом поступку су Клуб бошњачких и Клуб српских посланика као подносиоци захтјева, те Клуб хрватских посланика у Скупштини Кантона 10 као процесно супротна страна.

3. Битни наводи захтјева

Према наводима из обавијести, на XVII сједници Скупштине Кантона 10, одржаној дана 01.12.2016. године, Клуб бошњачких и Клуб српских посланика покренули су питање виталног националног интереса у вези с тачком 8. дневног реда: „Нацрт Закона о уџбеницима и наставним средствима за основне и средње школе у Кантону 10“. Уз обавијест је достављена и документација која садржи сам оспорени Нацрт закона, те мишљења на тај Нацрт закона са стране Уреда за законодавство Кантона 10 и Министарства правосуђа и управе Кантона 10, затим закључак Скупштине Кантона 10 број: 01-02-61.2/16 од 05.12.2015. године, записник са XVII сједнице Скупштине Кантона 10 одржане дана 01.12.2016. године, те извод из тог записника у дијелу који се односи на предметну тачку дневног реда укључујући и тонске записе, а потом и записнике са сједница клубова бошњачких и српских посланика одржаних 01.12.2016. године, документ о извршеном гласању по клубовима на XVII сједници Скупштине Кантона 10, као

и релевантне пословничке одредбе. Притом је, међутим, изостало образложење у смислу члана 43. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине, а које треба да указује на чињенице и околности на којима се заснива захтјев за утврђивање постојања виталних интереса, те друге податке и прилоге од значаја за утврђивање постојања виталних интереса бошњачког и српског конститутивног народа у Кантону 10. Стога је Вијеће својим актом број: У-29/16 од 16.12.2016. године затражило од клубова бошњачких и српских посланика у Скупштини Кантона 10 допуну обавијести са реченим образложењима.

Дана 29.12.2016. године у Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине запримљен је акт Предсједавајућег Скупштине Кантона 10 број: 01-01/1-49-99.3/16 од 28.12. 2016. године који садржи његово изјашњење о оспореном Нацрту закона, који, према његовом мишљењу, не поврјеђује витални интерес бошњачког и српског народа у Кантону 10, са приложеним мишљењем Комисије за Устав и пословник Скупштине Кантона 10. Према мишљењу те Комисије, поступак заштите виталног националног интереса у вези са усвајањем оспореног Нацрта закона није покренут на начин прописан Пословником о раду Скупштине Кантона 10, јер, како се наводи, „предсједавајући и његови замјеници нису имали прилику поступити у складу са чланом 61. Пословника о раду Скупштине Кантона“ и одлучити да ли оспорени Нацрт закона спада у листу виталних националних интереса. Комисија стога сматра да због пропуштања наведене радње на XVII сједници Скупштине Кантона 10 нису остварене процесне претпоставке за покретање механизма заштите виталног националног интереса.

4. Поступак одлучивања о прихватљивости

У првој фази поступка, Вијеће је, у складу са релевантним уставним одредбама цијенило само постојање процесних претпоставки за одлучивање о прихватљивости захтјева за заштиту виталног националног интереса.

Како је на основу документације у спису предмета, која се односи на ток XVII сједнице Скупштине Кантона 10 утврђено да су у овом предмету испуњене све за то потребне процесне претпоставке, Вијеће је на сједници одржаној дана 11.01.2017. године донијело Рјешење број: У-29/16 којим је утврђено да су захтјеви

Клуба бошњачких и Клуба српских посланика у Скупштини Кантона 10 у поступку усвајања Нацрта закона о уџбеницима и наставним средствима за основне и средње школе у Кантону 10 прихватљиви за одлучивање.

5. Битни наводи одговора на захтјеве

Вијеће је својим актом број: У-29/16 од 11.01.2017. године, упућеним Предсједнику Клуба хрватских посланика у Скупштини Кантона 10, затражило одговор тог Клуба на наводе из захтјева, а који је Вијећу достављен 23.01.2017. године, актом број: 01-03-Х-49-75.18/17 од 19.01.2017. године.

У одговору се наводи како у Кантону 10 до сада није донесен закон којим би се регулисао појам уџбеника и других наставних средстава, услови и поступак њиховог одобравања и употребе, права и обавезе издавача, избор уџбеника и других наставних средстава у основним и средњим школама, рад Вијећа за уџбеничку политику, рад стручних актива школа у вези са одабиром уџбеника, цијене уџбеника и рокови њиховога коришћења, а како се ради о законодавном подручју које је у искључивој надлежности Кантона, потребно је такав закон донијети. У наставку се тврди како је Министарство приликом израде оспореног Нацрта закона имплементирало Пресуду Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине број: У-63/14 од 21.04.2015. године, тако што је одредбом члана 20. Нацрта закона прописано да се школски уџбеници и друга наставна средства штампају и издају у складу са Планом потреба из члана 9. оспореног Нацрта закона, а према одобреном Наставном плану и програму, Закону о основном школству, Закону о средњем школству и Уставу Кантона 10, у прилог чему су у наставку парафразирани одговарајуће одредбе тих правних извора како слиједи. Чланом 24. Закона о основном школству („Народне новине Кантона 10“, бр.: 12/04 и 12/08), прописано је да се у основним школама на подручју Кантона употребљавају језици и писма конститутивних народа у Босни и Херцеговини, у складу са Уставом Босне и Херцеговине, Уставом Кантона 10 и наставним плановима и програмима у Кантону 10. Учитељи ће уважавати и објашњавати разлике између три службена језика Босне и Херцеговине, кад год је то од значаја за предмет који предају. До краја трећег разреда основног образовања ученици ће научити оба службена писма Босне

и Херцеговине. Чланом 7. Закона о средњем школству („Народне новине Кантона 10“, бр.: 12/04 и 12/08) прописано је да се у средњим школама на подручју Кантона употребљавају језици и писма конститутивних народа у Босни и Херцеговини, у складу са Уставом Босне и Херцеговине, Уставом Кантона 10 и наставним плановима и програмима у Кантону. Чланом 10. Устава Кантона 10 („Народне новине Кантона 10“, бр.: 3/96, 9/00, 9/04 и 10/05) прописано је да су службени језици у Кантону језици којима говоре Хрвати, Срби и Бошњаци. Указује се и на то да је у оспореном Нацрту Закона, у односу на текст прије доношења споменуте Пресуде Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине, у члану 21. прописано штампање уџбеника и других наставних средстава за дјецу са посебним потребама и инвалидитетом. У наставку се каже да је Министарство у складу са Привременим споразумом о задовољавању посебних потреба и права дјете повратника, омогућило ученицима српске и бошњачке националности наставу из националне скупине предмета у основним и средњим школама Кантона 10, као и коришћење уџбеника које је прописало Министарство просвјете и културе Републике Српске за националну скупину предмета за ученике српске националности и кориштење уџбеника које је прописало Министарство просвјете, знаности, културе и спорта Кантона 10, за националну скупину предмета за ученике бошњачке националности.

Из наведеног се закључује да оспореним Нацртом закона ни на који начин није угрожен витални национални интерес бошњачког и српског народа у Кантону 10, јер њиме нису нарушена основна конститутивна права српског и бошњачког народа, нити се њиме протежира један језик, једно писмо и један народ, па се стога на крају одговора тражи, да Вијеће одбаци у цијелости захтјеве за заштиту виталних интереса бошњачког и српског народа у поступку усвајања оспореног Нацрта закона, које су поднијели клубови бошњачких и српских посланика у Скупштини Кантона 10.

6. Сједница Вијећа са јавном расправом

Дана 01.02.2017. године одржана је сједница Вијећа са јавном расправом којој је приступио пуномоћник Клуба бошњачких посланика, Предсједник Клуба српских посланика, те пуномоћници Клуба хрватских посланика у

Скупштини Кантона 10.

Након уводне ријечи члана Вијећа-извјестиоца, ријеч је добио Председник Клуба Српских посланика, који остаје код поднесеног захтјева и тврди да су Срби као конститутивни народ у Кантону 10 угрожени у погледу свог права на употребу српског језика и ћириличног писма, илуструјући то чињеницом да ниједан министар просвјете није омогућио ученицима српске националности да користе уџбенике на ћирилици, чиме се упркос уставним и законским гаранцијама у стварном животу доводи у питање равноправност српског језика и писма у овом Кантону. Такође је истакао ту неравноправност као посланик у Скупштини Кантона 10 и сам осјећа јер све радне материјале прима искључиво на хрватском језику и латиничном писму, иако је инсистирао да му се достављају на српском језику и ћирилицом.

Пуномоћник Клуба бошњачких посланика такођер износи да тај Клуб остаје у цијелости код поднесеног захтјева и изражава задовољство што има прилику говорити пред Вијећем, јер ову расправу види као дио борбе за босански језик и равноправност бошњачког народа у Кантону 10, у којем како је навео сада постоји потпуна доминација једног народа, а друга два народа као да не постоје. Истиче да три општине у овоме Кантону, Дрвар, Гламоч и Босанско Грахово, одавно имају проблем, јер ученици српске националности немају могућност користити се уџбеницима на српском језику и ћирилици, а исти проблем имају и Бошњаци, који не могу користити уџбенике и наставна средства на босанском језику.

Представници Клуба хрватских посланика остају код онога што је изнесено у раније достављеном одговору на захтјев, оповргавајући тврдње из захтјева цитирањем одредби Устава Кантона 10, те Закона о основном и Закона о средњем школству у Кантону, у којима су садржане начелне гаранције о равноправности језика и писма.

Вијеће је тражило од представника Клуба хрватских посланика разјашњење и интерпретацију резолутне тврдње из одговора, да је Министарство приликом израде оспореног Нацрта закона „имплементирало Пресуду Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине, број: У-63/14 од 21.04.2015. године, што би морало да значи да је у тексту оспореног Нацрта закона у односу на текст Приједлога закона који је раније био разматран на Скупштини кантона и

за који је споменутом Пресудом Вијећа утврђено да поврјеђује витални национални интерес српског народа наступило уношење нових или измјена постојећих одредби ранијег текста, које би говориле у прилог тој тврдњи. На то је одговорено како је у оспорени Нацрт унесена нова одредба члана 20. која упућује на примјену раније цитираних уставних и законских одредби.

На питање да ли се у Кантону 10 икада користио неки уџбеник штампан на ћирилици, те на српском и босанском језику, Вијећу је потврдно одговорено, али се у наставку испоставило да се то односи само на националну групу предмета, док се уџбеници за опште предмете штампају само на хрватском језику, латиницом.

7. Релевантно право

А. Устав Федерације Босне и Херцеговине

Амандман XXXVII

Дефиниција виталног интереса

Витални национални интереси конститутивних народа су дефинисани на следећи начин:

- остваривање права конститутивних народа да буду адекватно заступљени у законодавним, извршним и правосудним органима власти;
- идентитет једног конститутивног народа;
- уставни амандмани;
- организација органа јавне власти;
- једнака права конститутивних народа у процесу доношења одлука;
- образовање, вјероисповијест, језик, његовање културе, традиције и културно наслеђе;
- територијална организација;
- систем јавног информисања

и друга питања која би се третирали као питања од виталног националног интереса, уколико тако сматра 2/3 једног од клубова делегата конститутивних народа у Дому народа.

Овим амандманом иза члана IV.A.4.17. додаје се наслов под 5. и нови члан 17а. Устава Федерације Босне и Херцеговине.

Амандман XXXVIII

Парламентарна процедура за заштиту виталних интереса

(1) Закони или други прописи или акти који се поднесу Представничком дому у Федерацији Босне и Херцеговине, такођер се усвајају у Дому народа Федерације Босне и Херцеговине.

(2) У Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине оснива се Вијеће за заштиту виталних интереса, како би одлучивало о питањима виталног интереса, према процедури у складу са овим уставом. Ово вијеће разматра сва питања која су од виталног интереса.

(3) Вијеће за заштиту виталног интереса састоји се од седам чланова, два из сваког конститутивног народа, и један члан из реда осталих. Судије бира Представнички дом и Дом народа.

Овим амандманом иза новог члана IV.A.5.17а. додаје се нови наслов под б. и нови члан 17б.

Амандман LXXX

Иза члана V.2.7. додаје се нови наслов и чланови V.2.7а) и б) који гласе:

Механизам заштите виталног националног интереса

Члан V.2.7.а

1) Листа виталних националних интереса који се штите у кантонима идентична је листи садржаној у члану IV.5.17.а овог Устава.

Клубови из члана IV.5.17.а овог Устава су у кантонима клубови делегата формирану у складу са чланом V.2.7. став 2. овог Устава.

2) Ако више од једног предсједавајућег или замјеника предсједавајућег законодавног тијела кантона тврде да неки закон спада у листу виталних интереса утврђених у члану IV.5.17.а овог Устава за усвајање таквог закона потребна је већина гласова унутар сваког од клубова конститутивних народа заступљених у датој скупштини кантона.

3) Предсједавајући и замјеници предсједавајућег законодавног тијела кантона дужни су да у року од седам дана одлуче да ли неки од закона, прописа или аката потпада под листу из става 2. овог члана.

4) Ако само један предсједавајући или замјеник предсједавајућег тврди да закон, пропис или акт потпада под листу виталних интереса, двотрећинска већина одговарајућег клуба једног од конститутивних народа датог законодавног тијела може прогласити да је ријеч о питању са листе виталних националних интереса.

Члан V.2.7.б

(1) У случају да двотрећинска већина једног од клубова конститутивних народа у скупштини кантона одлучи да се неки закон, пропис или акт односи на витални национални интерес, за усвајање таквог закона, прописа или акта потребна је већина гласова унутар сваког клуба конститутивних народа заступљених у законодавном тијелу кантона.

(2) Ако се већина из става 1. овог члана не може постићи, питање се просљеђује Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине који доноси коначну одлуку о томе да ли се дати закон, пропис или акт односи на витални интерес конститутивног народа.

(3) Уставни суд Федерације, у случају из овог члана, поступа на начин предвиђен у члану IV.6.18.а овог Устава.

(4) Ако Суд одлучи да се ради о виталном интересу, закон, пропис или акт сматра се неусвојеним те се документ враћа предлагачу који треба покренути нову процедуру. У том случају предлагач не може поднијети исти текст закона, прописа или акта.

(5) У случају да Уставни суд одлучи да се не ради о виталном интересу закон, пропис или акт сматра се усвојеним/усваја се простом већином гласова.

В. Закон о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине

(„Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 6/95 и 37/03)

Члан 42б.

Поступак утврђивања постојања виталних интереса једног од конститутивних народа заступљених у скупштини кантона у складу са Амандманом LXXX на Устав покреће се на основу обавијести или захтјева предсједавајућег или замјеника предсједавајућег законодавног тијела кантона да није постигнута сагласност већином гласова унутар сваког клуба конститутивних народа заступљених у законодавном тијелу кантона.

У случају из става 1. овог члана Вијеће поступа на начин предвиђен Амандманом XL на Устав.

Члан 43.

Обавијест односно захтјев за утврђивање

постојања виталних интереса конститутивног народа треба да садржи одлуку, односно питање које се односи на витални интерес конститутивног народа, околности и чињенице на којима се заснива захтјев за утврђивање постојања виталних интереса, друге податке и прилоге од значаја за утврђивање виталних интереса те потпис овлашћеног лица, овјерен печатом подносиоца захтјева.

С. Пословник Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине

(„Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 40/10 и 18/16)

Члан 49.

Одлучивање о виталним интересима конститутивних народа

Вијеће за заштиту виталних интереса Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Вијеће) одлучит ће о прихватљивости у року од седам дана од пријема обавјештења, односно захтјева, ако су испуњене процесне претпоставке за одлучивање о постојању виталног националног интереса конститутивног народа утврђене у члану IV. А. 4. 18а, односно у Амандману XL на Устав, а посебно: да ли је захтјев поднијело овлаштено лице, да ли је захтјев подржала двотрећинска већина одговарајућег клуба конститутивног народа, да ли је обављен Уставом предвиђени поступак усаглашења између клубова конститутивних народа, односно између Дома народа и Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине, односно да ли су испуњене и друге процесне претпоставке за одлучивање.

Уколико Вијеће одлучи да захтјев није прихватљив, рјешење ће доставити подносиоцу обавијести, односно захтјева.

Кад Вијеће одлучи да је захтјев прихватљив, то ће утврдити рјешењем које се улаже у спис.

Вијеће може затражити од подносиоца да допуни или потпуније образложи захтјев или да документује чињенице које Вијеће сматра релевантним за одлучивање.

Прихватљиви захтјев се доставља на одговор другом клубу или клубовима конститутивних народа.

Допуне и одговори из ст. 4. и 5. овог члана достављају се Вијећу у року од осам дана. Вијеће ће наставити поступак и у случају да не добије тражене допуне или одговоре.

Вијеће, по правилу, заказује јавну расправу која се остварује у складу са Законом и овим пословником.

Одлуку о меритуму Вијеће доноси у року од тридесет дана од дана пријема обавјештења, односно захтјева.

Одлука се објављује у “Службеним новинама Федерације БиХ” и у службеном гласилу кантона из којег је упућено обавјештење, односно захтјев.

Одредбе овог пословника о правно - техничкој обради одлука Суда сходно се примјењују и на рјешења и одлуке Вијећа.

Д. Пракса Вијећа

Пресуда број: У-63/14 од 21.04.2015.године, објављена у „Службеним новинама Федерације БиХ“, број: 46/15.

8. Чињенично стање и став Вијећа

Код одлучивања у овом предмету, Вијеће је морало поћи од чињенице да је процес доношења Закона о уџбеницима и наставним средствима за основне и средње школе у Кантону 10 већ раније произвео поступак заштите виталног националног интереса српског конститутивног народа у Кантону 10, који је окончан Пресудом Вијећа донесеном у предмету број: У-63/14 од 21.04.2015. године којом је утврђено да, у том предмету оспорени Приједлог Закона о уџбеницима и наставним средствима за основне и средње школе у Кантону 10, поврјеђује витални национални интерес српског народа.

Дејством те одлуке, тада предложени Приједлог тог закона сматра се неусвојеним, и не може у истоме облику бити поново поднесен на усвајање у Скупштини Кантона 10. У образложењу те Пресуде утврђено је да су декларативне гаранције о равноправности босанског, хрватског и српског језика, те ћириличног и латиничног писма, садржане у Уставу Кантона 10, те законима о основном и средњем школству остале без учинка у стварном животу грађана Кантона 10 управо стога, што та загарантована равноправност језика и писама нема своју изведбу у пракси. Стога је Вијеће констатовало да би оживотворење тих гаранција равноправности било могуће управо у законима „техничке“ природе, какав је закон о уџбеницима и наставним средствима, којим се уређују питања одобравања, штампања и издавања уџбеника који се користе у наставном процесу. Управо би уношење одговарајућих

одредби у тај закон требало да створи стварну и дјелатну правну основу за равноправно конзумирање права на језик и писмо, које је у бићу сваког конститутивног народа, што значи да такав закон због самог предмета уређења не би смио остати неутралан у погледу спровођења постојећих уставних и законских гаранција равноправности језика и писама конститутивних народа, посебно не у срединама каква је, због својих специфичности, Кантон 10.

У овом конкретном предмету, разлог посезања за заштитом виталног интереса је Нацрт Закона о уџбеницима и наставним средствима за основне и средње школе у Кантону 10, који је усвојен на XVII сједници Скупштине, одржаној дана 01.12.2016. године, с тим што је заштита виталног националног интереса овог пута затражена истовремено и од Клуба бошњачких и од Клуба српских посланика.

Стога је Вијеће са највећом пажњом провело успоредну анализу ранијег Приједлога и сада оспореног Нацрта закона, како би утврдило да ли су услједиле измјене ранијих одредби или уграђивање нових одредби којима се спроводи горе поменута ранија одлука Вијећа.

Та анализа, међутим, показује да таквих, очекиваних, промјена у тексту оспореног Нацрта закона нема.

Утврђено је да су у оспорени Нацрт закона унесене двије нове одредбе и то у члановима 20. и 21. У члану 20. прописано је да се школски уџбеници и друга наставна средства издају и штампају у складу са Планом потреба уређеним одредбама члана 9. а према одобреном Наставном плану и програму, те у складу са Уставом Кантона 10 и законима о основном и средњем школству.

Вијеће сматра да уношење ове одредбе у оспорени Нацрт закона ништа суштински не мијења и не може се сматрати рјешењем којим се проводи горе поменута одлука Вијећа. Наиме, уставне и законске одредбе које се у њој помињу биле су на снази и у вријеме када је на усвајању био ранији Приједлог закона, па ова одредба оспореног Нацрта закона нема никакав, сем деклараторни карактер. Поменути уставни и законски прописи једнако важе са њом или без ње, а само њихово важење, као што је Вијеће раније утврдило, није добило и стварну равноправност језика и писама конститутивних народа, већ је само створило основу да се то постигне прецизнијим и детаљнијим уређењем у одговарајућим специјалним законима, какав би у

области о којој је овдје ријеч требао бити управо закон о уџбеницима и наставним средствима.

Устав Кантона 10 садржи начелну гаранцију равноправности језика и писама конститутивних народа, закони о основном и средњем школству као генерални закони који уређују ту област додатно гарантују ту равноправност у сфери образовања, па би закон о уџбеницима као специјални закон требало да садржи одредбе којима ће се та загарантована равноправност и спровести у живот, јер управо је то закон који непосредно уређује материју штампања и издавања уџбеника и других наставних средстава у Кантону 10.

Вијеће сматра хвале вриједним и изнимно друштвено значајним нове одредбе члана 21. оспореног Нацрта закона којима се осигурава штампање и употреба уџбеника и наставних средстава за дјецу, ученике са сметњама, посебним потребама и инвалидитетом. Те одредбе, међутим, не мијењају карактер оспореног Нацрта закона у оном смислу у којем би то могло утјецати на одлуку у овом конкретном предмету заштите виталног националног интереса.

Из свега изнесеног, Вијеће је одлучило као у изреци ове пресуде.

Ову Пресуду Вијеће за заштиту виталних интереса донијело је једногласно у саставу: Александра Мартиновић, Предсједница Вијећа, Мирјана Чучковић, проф.др Един Муминовић, др сц. Ката Сењак и Младен Срдић, чланови Вијећа.

Босна и Херцеговина

ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

УСТАВНИ СУД

ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ВИЈЕЋЕ ЗА ЗАШТИТУ ВИТАЛНИХ

ИНТЕРЕСА

Број: У-29/16

Сарајево, 03.02.2017. године.

Предсједница
Вијећа за заштиту виталних интереса

Уставног суда Федерације Босне и

Херцеговине

Александра Мартиновић

OBAVIJEST **PRETPLATNICIMA**

**POZIVAMO VAS DA SE PRETPLATITE NA "NARODNE
NOVINE HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE"**

**PRETPLATA NA SLUŽBENO GLASILO ZA 2017. GODINU
IZNOSI 200 KM**

**Račun za uplatu: 161 020 003356 0061 PRORAČUN
Broj organizacijske jedinice proračuna: 1101001
Identifikacijski broj: 4281098220007
Vrsta prihoda: 722631
Šifra općine: 055**

INFORMACIJE NA ADRESI:

**Stručne službe Vlade
Hercegbosanske županije,
Stjepana II. Kotromanića bb, 34101 Livno**

ILI NA TELEFON:

034/200-035

NARODNE NOVINE HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE SLUŽBENO GLASILO

Uređuje: **Zoran Semren**, tajnik Vlade Hercegbosanske županije, Livno,
Ulica Stjepana II Kotromanića bb, 80101 LIVNO; telefon 034/200-035,

Izdavač: Stručne službe Vlade Hercegbosanske županije, Livno.

Ulica Stjepana II Kotromanića bb.

List izlazi prema potrebi.

Tisak: "LIST" - Livno.

Naklada: 200 primjeraka.

Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se u roku od 15 dana od dana
izlaska lista iz tiska